

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
UNIVERSITY
OF THESSALY

χρόνια creative
δημιουργίας years

- ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- "ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΣΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΥΦΥΪΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΛΛΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ "

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΜΠΟΣΚΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΚΑΛΛΙΩΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2022

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία επιχειρεί να διερευνήσει τις προοπτικές ανάπτυξης του Δήμου Πέλλας στον τομέα του τουρισμού και πως αυτή συνδέεται με το στρατηγικό σχεδιασμό . Αρχικά θα γίνει αναφορά στο θεωρητικό πλαίσιο περί των εννοιών του στρατηγικού σχεδιασμού, του τουρισμού και των ειδικών μορφών τουρισμού και πως αυτές οι δυο έννοιες συνδέονται με την βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Στην συνέχεια θα εστιάσουμε στην μελέτη περίπτωσης, δηλαδή στον Δήμο Πέλλας, παρουσιάζοντας αρχικά το προφίλ του Δήμου παραθέτοντας την καταγραφή και την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης. Έπειτα θα ακολουθήσει η ποιοτική ανάλυση που έχει γίνει μέχρι σήμερα από φορείς και υπηρεσίες και θα αναλυθεί πως ο καθένας έχει προσεγγίσει το συγκεκριμένο θέμα. Στην πορεία θα παρουσιαστεί η παρούσα ποιοτική ανάλυση καταγράφοντας τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας. Η εργασία ολοκληρώνεται με την εξαγωγή συμπερασμάτων που αποτελούν μια σύντομη ανασκόπηση και σύνοψη των πτυχών που αναπτύχθηκαν καθ' όλη την εργασία.

Λέξεις – κλειδιά: Στρατηγικός Σχεδιασμός, Αστική Ανάπτυξη Ευφυΐας, Βιώσιμη Ανάπτυξη, Τουρισμός

ABSTRACT

This study attempts to look into to explore the development prospects of the Municipality of Pella in the field of tourism and how it is related to strategic planning. Initially, reference will be made to the theoretical framework of the concepts of strategic planning, tourism and special forms of tourism and how these two concepts are linked to sustainable urban development. Then we will focus on the case study, ie the Municipality of Pella, initially presenting the profile of the Municipality citing the recording and analysis of the current situation. Then will follow the qualitative analysis that has been done so far by agencies and services and it will be analyzed how everyone has approached the specific issue. In the course, the present qualitative analysis will be presented, recording the results of the research conducted for the elaboration of the present work. The work concludes by drawing conclusions that constitute a brief review and summary of the aspects developed throughout the work.

Keywords: Strategic - master Planning, Urban Intelligence Development, Sustainable Development, Tourism.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ	20
3.1. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ Ο ΕΥΡΥΤΕΡΟΣ ΧΩΡΟΣ	20
3.2. ΦΥΣΙΚΟΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	22
3.3. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	25
3.4. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	29
3.5. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	33
3.6. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	37
3.7. ΛΟΙΠΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	48
3.8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : Η ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	53
4.1. ΓΕΝΙΚΑ	53
4.2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ	54
4.3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΠΧΠ...57	
4.4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ - RIS3	61
4.5. ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΙΝΣΕΤΕ	67
4.6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	69
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΛΛΑΣ	71
5.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΣΚΟΠΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	71
5.2. ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ	72
5.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	98
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	105
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	120

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 3.1. Επισκέψεις Π.Κ.Μ. για τα έτη 2016-2020	39
Πίνακας 3.2. Διανυκτερεύσεις ΠΚΜ για τα έτη 2016-2020	40
Πίνακας 3.3. Εισπράξεις ΠΚΜ	41
Πίνακας 3.4. Κατανομή εισπράξεων ΠΚΜ βάσει της διάρκειας παραμονής για τα έτη 2016-2020	42
Πίνακας 3.5. Κατανομή εισπράξεων αναλόγως της χρήσης ταξιδιωτικού πακέτου ΠΚΜ για τα έτη 2016-2020	42
Πίνακας 3.6. Συμβολή τουρισμού στο ΑΕΠ της Ελλάδας	47
Πίνακας 3.7. Η απασχόληση στην ΠΚΜ για τα έτη 2010-2020	48
Πίνακας 4.1. Ανάλυση SWOT σύμφωνα με το Δήμο Πέλλας	55
Πίνακας 4.2. Στόχοι σύμφωνα με το Δήμο Πέλλας	56
Πίνακας 4.3. Ανάλυση SWOT σύμφωνα με την RIS3	63
Πίνακας 4.4. Τομείς πρωταθλητές και τομείς οριζόντιας υποστήριξης σύμφωνα με την RIS3	65
Πίνακας 5.1. Ανάλυση SWOT σύμφωνα με την έρευνα	88

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 2.1. Πυλώνες Βιώσιμης Ανάπτυξης	11
Γράφημα 3.1. Χρήσεις γης Νομού Πέλλας	21
Γράφημα 3.2. Χρήσεις γης Δήμου Πέλλας	22
Γράφημα 3.3. Πεδινές-ορεινές εκτάσεις Δήμου Πέλλας	22
Γράφημα 3.4. Μεταβολή πληθυσμού Π.Ε. Πέλλας	30
Γράφημα 3.5. Μεταβολή πληθυσμού Δήμου Πέλλας	30
Γράφημα 3.6. Οικονομικά ενεργοί και μη του πληθυσμού Δήμου Πέλλας	31
Γράφημα 3.7. Εργαζόμενοι στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό φορέα του πληθυσμού του Δήμου Πέλλας	31
Γράφημα 3.8. Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας Δήμου Πέλλας	32
Γράφημα 3.9. Επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού Δήμου Πέλλας	33
Γράφημα 3.10. Απασχολούμενοι κατά τόπο εργασίας του πληθυσμού Δήμου Πέλλας.	33
Γράφημα 3.11. Εξέλιξη του ΑΕΠ της ΠΚΜ της Π.Ε. Πέλλας	34
Γράφημα 3.12. Εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της ΠΚΜ και της Π.Ε. Πέλλας	34
Γράφημα 3.13. ΑΕΠ ανά κάτοικο	35
Γράφημα 3.14. Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές	35
Γράφημα 3.15. Δείκτες δομής πληθυσμού	36
Γράφημα 3.16. Πυκνότητα πληθυσμού	36
Γράφημα 3.17. Ξενοδοχειακό δυναμικό για το έτος 2020	37
Γράφημα 3.18. Ποσοστό κατανομής ανά Π.Ε. ξενοδοχειακού δυναμικού	38
Γράφημα 3.19. Εξέλιξη ξενοδοχειακού δυναμικού για τα έτη 2015-2020	39
Γράφημα 3.20. Επισκέψεις της ΠΚΜ βάσει διανυκτερεύσεων	40
Γράφημα 3.21. Εισπράξεις ΠΚΜ για τα έτη 2016-2020	41

Γράφημα 3.22. Κατανομή εισπράξεων αναλόγως μεγέθους TRAVEL PARTY ΠΚΜ για τα έτη 2016-2020	43
Γράφημα 3.23. Βασικοί δείκτες ΜΚΛ , ΜΔΔ , ΜΔΠ Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας για τα έτη 2016-2020	43
Γράφημα 3.24. Κατανομή εσόδων τουρισμού στις περιφέρειες για τα έτη 2016-2020..	47
Γράφημα 4.1. Πυλώνες παρέμβασης σύμφωνα με την RIS3	64
Γράφημα 4.2. Στρατηγικοί στόχοι σύμφωνα με την RIS3	64
Γράφημα 4.3. Γενικοί στόχοι σύμφωνα με την RIS3	65
Γράφημα 4.4. Ειδικοί στόχοι σύμφωνα με την RIS3	66
Γράφημα 4.5. Παρεμβάσεις στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσής σύμφωνα με την RIS3	67
Γράφημα 5.1. Πόση αισιοδοξία ή πόση απαισιοδοξία αισθάνεστε σκεπτόμενος την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή σας	74
Γράφημα 5.2. Είστε ικανοποιημένος από την πρωτοβουλία και την δράση που αναλαμβάνει ο Δήμος και οι υπόλοιποι φορείς	74
Γράφημα 5.3. Πρέπει όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς να συντονιστούν και να συνεργαστούν μεταξύ τους με σκοπό την αποτελεσματικότερη τουριστική προβολή και ανάπτυξη	75
Γράφημα 5.4. Θεωρείτε ότι υπάρχουν προβλήματα στην συνεργασία των φορέων	75
Γράφημα 5.5. Προσδιορισμός των προβλημάτων στην συνεργασία των φορέων	76
Γράφημα 5.6. Τι πιστεύετε ότι χρειάζεται η περιοχή για να γίνει τουριστικά πιο ανταγωνιστική	76
Γράφημα 5.7. Θα ήσασταν διατεθειμένοι να συμμετέχετε σε συμπράξεις δημοσίων και ιδιωτικών φορέων για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής	77
Γράφημα 5.8. Πώς θεωρείτε ότι γίνεται η επιλογή της περιοχής σας ως προορισμός ...	78
Γράφημα 5.9. Πόση θεωρείτε ότι είναι η διάρκεια επίσκεψης στην περιοχή σας	78

Γράφημα 5.10. Πόσο σημαντική πιστεύετε ότι είναι η τουριστική δραστηριότητα για την περιοχή	79
Γράφημα 5.11. Ποια θεωρείτε ότι είναι η σημερινή κατάσταση ως προς το επίπεδο ανάπτυξης του τουρισμού στην περιοχή	81
Γράφημα 5.12. Ποίοι πιστεύετε πως είναι οι βασικοί λόγοι που επισκέπτεται κάποιος την περιοχή	82
Γράφημα 5.13. Θεωρείτε ότι η περιοχή σας είναι ο βασικός τουριστικός προορισμός των επισκεπτών	83
Γράφημα 5.14. Τι προορισμός θεωρείτε ότι είναι η περιοχή σας	83
Γράφημα 5.15. Ποια μπορεί να είναι τα δυνατά σημεία (Strengths) της περιοχής στα οποία μπορεί να στηριχτεί η ανάπτυξη του τουρισμού	84
Γράφημα 5.16. Ποιες μπορεί να είναι οι αδυναμίες (Weaknesses) της περιοχής που αποτελούν εμπόδια στην ανάπτυξη	85
Γράφημα 5.17. Ποιες είναι οι ενδιαφέρουσες τάσεις (Opportunities) που αφορούν την περιοχή και πρέπει να εκμεταλλευτεί ο Δήμος Πέλλας	86
Γράφημα 5.18. Ποια πιθανά εμπόδια (Threats) μπορεί να εμφανιστούν στην προσπάθεια αυτή	87
Γράφημα 5.19. Θεωρείτε ότι υπάρχει κάποια άλλη πόλη που λειτουργεί ως πρότυπο ανάπτυξης & βιωσιμότητας για την περιοχή σας	89
Γράφημα 5.20. Πόσο ενδιαφέρουσα πιστεύετε ότι είναι η προτεινόμενη ιδέα	90
Γράφημα 5.21. Πόσο εφικτή και ρεαλιστική είναι κατά τη γνώμη σας η προτεινόμενη ιδέα με δεδομένη την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής	90
Γράφημα 5.22. Πόσο σημαντικές κρίνετε τις παρακάτω προτεραιότητες για τον τουρισμό του Δήμου Πέλλας	92
Γράφημα 5.23. Σε ποιες μορφές τουρισμού θεωρείτε ότι πρέπει να δοθεί έμφαση	93
Γράφημα 5.24. Τι πιστεύετε ότι χαρακτηρίζει τον Δήμο Πέλλας	95
Γράφημα 5.25. Τι θα θέλατε να χαρακτηρίζει την περιοχή σας (ως ταυτότητα).....	96

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΩΝ

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

ΔΗΚΕΠΑΠ. : Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Πολιτισμού και Ανάπτυξης Πέλλας

ΕΕΤΑΑ. : Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε.

ΕΛΣΤΑΤ : Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΕΟ : Εθνική Οδός

ΖΕΠ (SPA): Ζώνη Ειδικής Προστασίας

ΙΕΚ. : Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΙΝΣΕΤΕ : Ινστιτούτο Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων

ΚΑΖ : Καταφύγιο Άγριας Ζωής

ΜΔΔ. : Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση

ΜΔΠ. : Μέση Διάρκεια Παραμονής

ΜΚΔ. : Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη

ΜΟ : Μέσος όρος

ΞΕΕ : Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος

ΟΤΑ : Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΠΓΜΔ : πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας

ΠΕ : Περιφερειακή Ενότητα

ΠΚΜ. : Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

ΠΟΤ : Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού

ΠΧΠ. : Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο

ΣΕΤΕ : Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων

ΤΚΣ (SCI) : Τόπος Κοινοτικής Σημασίας

ΥΠΕΝ : Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΦΕΚ : Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως

AIMS: Διεθνής Ένωση Μαραθωνίων

EUROSTAT: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία

K-PLAST : Καλούπια, μήτρες

NUTS 1: Κοινωνικοοικονομικές αναλύσεις των περιφερειών, Κύριες κοινωνικοοικονομικές περιοχές

NUTS 2: Κοινωνικοοικονομικές αναλύσεις των περιφερειών, Βασικές περιφέρειες για την εφαρμογή περιφερειακών πολιτικών

NUTS 3: Κοινωνικοοικονομικές αναλύσεις των περιφερειών, Μικρές περιοχές για συγκεκριμένες διαγνώσεις

RIS3: Στρατηγική Ευφυούς Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

SWOT: Strengths Weaknesses Opportunities Threats

UNWTO: Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού

WTO: Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την ολοκλήρωση αυτής της εργασίας καθοριστικό ρόλο έπαιξε η καθοδήγηση καθώς και η παρουσία ορισμένων ανθρώπων, τους οποίους θα ήθελα να ευχαριστήσω.

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου, δηλαδή το σύζυγο και τα τρία παιδιά μας, για την κατανόηση, την συμπαράσταση και την ηθική υποστήριξη που μου παρείχαν απλόχερα καθ' όλη τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου.

Έπειτα θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Καλλιώρα Δημήτριο , Αναπληρωτή Καθηγητή του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΤΜΧΠΠΑ) καθώς και εξελεγμένο μέλος της Ευρωπαϊκής Οργανωτικής Επιτροπής (European Organizing Committee – EOC) της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Περιφερειακής Επιστήμης (European Regional Science Association – ERSA) , για την γενική καθοδήγηση, τις σημαντικές συμβουλές, τις χρήσιμες παρατηρήσεις, τις πολύτιμες υποδείξεις, την άμεση ανταπόκρισή του καθώς και για τον χρόνο που μου αφιέρωσε καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους συμμετέχοντες καθηγητές του συγκεκριμένου προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών, για την αμέριστη βοήθεια και για την μετάδοση των γνώσεων που μου παρείχαν όλο αυτό το χρονικό διάστημα σπουδών.

Με εκτίμηση,

Μπόσκου Αναστασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία με τίτλο «Καταγραφή και Εκπόνηση Στρατηγικού Σχεδίου Αστικής Ανάπτυξης Ευφυΐας για το Δήμο Πέλλας στον Τομέα Τουρισμού» έχει σκοπό να επιχειρήσει να ερευνήσει εάν υπάρχουν περαιτέρω προοπτικές ανάπτυξης του Δήμου Πέλλας στον τομέα του τουρισμού, αφού πρώτα γίνει μια προσέγγιση αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης στον συγκεκριμένο τομέα, καθώς επίσης τη διερεύνηση της ανάγκης προσδιορισμού τουριστικής ταυτότητας και ποιες μορφές τουρισμού δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή.

Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος έγινε για δυο λόγους. Αρχικά γιατί ο Δήμος Πέλλας είναι ο τόπος που κατάγομαι και δραστηριοποιούμαι επαγγελματικά, οπότε υπάρχει άμεση συναισθηματική σύνδεση, και έπειτα διότι από το 2011 και μετά, με την εφαρμογή του νόμου “*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*”, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) έχουν την υποχρέωση εκπόνησης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Το γεγονός αυτό, καθιστά απαραίτητη τη διαμόρφωση κατάλληλων στρατηγικών αστικής ανάπτυξης, που θα αξιοποιούν τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες του τόπου ενώ ταυτόχρονα θα προσαρμόζουν και θα αναχαιτίζουν τις επιπτώσεις των μειονεκτημάτων και των απειλών, ώστε τελικά να συμβάλλουν στην ενδυνάμωση της περιοχής καθιστώντας την, ανταγωνιστική και ικανή να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις τόσο της τοπικής κοινωνίας όσο και του οικονομικού συστήματος που την περιβάλλει.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να συμβάλλει στην διαμόρφωση και διατύπωση απόψεων, επιλογών και θέσεων ως προς τον στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου Πέλλας, προσφέροντας μια βάση συζήτησης όσον αφορά τον συγκεκριμένο τομέα ανάπτυξης, δηλαδή του τομέα του τουρισμού, δεδομένου ότι δεν αποτελεί ένα ολιστικό Στρατηγικό Σχέδιο.

Απευθύνεται όμως και σε όλους τους πολίτες του Δήμου, μηδενός εξαιρουμένου, με στόχο να τους παρακινήσει να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση πολιτικών και δράσεων για την ευημερία του τόπου τους.

Σ' αυτό το σημείο οφείλουμε να κάνουμε κατανοητό και σαφές ότι ο Στρατηγικός Σχεδιασμός δεν περιορίζεται αυστηρά και μόνο στα όρια του Δήμου αλλά απαιτεί συνεργασίες σε πολλά επίπεδα δηλαδή σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνή. Επιπλέον είναι μια διαδικασία μακρόπνοη, πολυσύνθετη, πολυδιάστατη, πολυεπίπεδη, πολύπλευρη, πολυσχιδής και πολυμορφική, ιδιότητες που τον εντάσσουν κατευθείαν στο πεδίο της διεπιστημονικότητας.

Η παρούσα εργασία απαρτίζεται, εκτός από το παρόν, από ακόμη πέντε κεφάλαια που το καθένα συμβάλει βαθμιαία προς την ολοκλήρωση και την πληρότητά της.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται μια σύντομη ανάπτυξη - αναφορά και μια προσπάθεια ορισμού των εννοιών του Στρατηγικού Σχεδιασμού και του σκοπού που εξυπηρετούν, της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, του τουρισμού και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού και μάλιστα επιδιώκει να αποδώσει την σύνδεση που υπάρχει μεταξύ αυτών των εννοιών και την πρόσφορα τους στην ευημερία της τοπικής κοινωνίας.

Στο τρίτο κεφάλαιο προσδιορίζεται το γενικό προφίλ της περιοχής καθώς καταγράφονται τα βασικά, τα φυσικογεωγραφικά, τα ιστορικά, τα πολιτισμικά, τα δημογραφικά και τα οικονομικά χαρακτηριστικά του Δήμου αλλά και του ευρύτερου χώρου. Παραθέτονται ορισμένα μακροοικονομικά και στατιστικά στοιχεία αλλά και στοιχεία που αφορούν τις ειδικές μορφές εναλλακτικού τουρισμού που εντοπίζονται στην περιοχή. Το κεφάλαιο κλείνει με την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Το τέταρτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την ποιοτική ανάλυση και την προσέγγιση του τομέα του τουρισμού στην περιοχή από τους άμεσα σχετιζόμενους φορείς. Έτσι λοιπόν θα παρουσιαστούν διαδοχικά οι απόψεις του Δήμου από τον Στρατηγικό Σχεδιασμό και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την περίοδο 2015-2019, του Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδίου, της έκθεσης από την Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Ειδίκευσης - RIS3 και τέλος από την μελέτη του Ινστιτούτου Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων – ΙΝΣΕΤΕ.

Στο πέμπτο κεφάλαιο λαμβάνει χώρα η ερευνά πεδίου δηλαδή η ερευνά για προοπτικές ανάπτυξης του Δήμου Πέλλας στον τομέα του τουρισμού. Αρχικά καθορίζεται με σαφήνεια ο σκοπός της εργασίας και έπειτα παρουσιάζεται η μέθοδος και το υλικό με

το οποίο θα διεξέλθει η ερευνά και στο τέλος του κεφαλαίου γίνεται η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι η παρούσα μελέτη βασίστηκε στην ποιοτική ανάλυση, ακλουθώντας τον ίδιο τρόπο μελέτης, με όσους έχουν προηγηθεί αυτής της εργασίας, με αναφορά βέβαια το ίδιο θέμα .

Το έκτο κεφάλαιο είναι το τελευταίο και έχει διττή λειτουργία για την εργασία. Αρχικά λειτουργεί ως επίλογος και παράλληλα ως κατακλείδα, οπότε διεξάγονται συμπεράσματα που απορρέουν τόσο από την γενική προσέγγιση του θέματος όσο και από την ανάλυση της έρευνας που έχει λάβει χώρα στο προηγούμενο κεφάλαιο.

Αναφορικά με την μεθοδολογία συγγραφής της παρούσας μεταπτυχιακής εργασίας έχουν ληφθεί πληροφορίες και στοιχεία τόσο από την ελληνική όσο και από την ξενόγλωσση βιβλιογραφία, που αντληθήκαν ηλεκτρονικά δεδομένης της παρούσας τρέχουσας κατάστασης της πανδημίας του κορονοϊού. Επιπροσθέτως σημαντικές προμήθειες υπήρξαν πηγές και άρθρα από έγκυρες διαδικτυακές σελίδες και ιστότοπους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Για να καταλάβουμε τι είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός πρέπει να ψάξουμε σε βάθος ποια είναι η ανάγκη που γεννήθηκε για την δημιουργία ενός τέτοιου πλάνου. Ποιο είναι δηλαδή το αίτιο ή τα αίτια που «αναγκάζει» τις κοινωνίες στην δημιουργία ενός ολιστικού σχεδιασμού του οικονομικού, κοινωνικού, περιβαλλοντικού, πολιτιστικού πλαισίου.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός (masterplan) δεν αφορά παρεμβάσεις που γίνονται στην υλική ή φυσική μορφή και οργάνωση ενός χώρου , αλλά , σε δομές και δυνάμεις που πρέπει να διαμορφώνουν την υλική και φυσική μορφή ενός χώρου μεγάλης γεωγραφικής κλίμακας και σε μέσο-μακροχρόνιο ορίζοντα. Αναμφισβήτητα ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι ένα πολυμορφικό εργαλείο με ανοιχτούς ορίζοντες , με ιδιαίτερα αισθητήρια για να αντιλαμβάνεται το πνεύμα της κοινωνίας αλλά, ακόμη , και τις μικρές ανεπαίσθητες αλλαγές που συμβαίνουν, οπωσδήποτε να προβλέπει σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον όπως είναι μια πόλη και οι ανάγκες της , και μεθοδικά να διορθώνει τις αστοχίες της εφαρμογής που θα προκύπτουν και να έχει ένα σχεδιασμό (Bell, 2005).

Ο Στρατηγικός σχεδιασμός λοιπόν ενδιαφέρεται για θέματα φυσικού χώρου, για τις δραστηριότητες της αστικής περιοχής, για τα αγαθά και τις υπηρεσίες συλλογικής κατανάλωσης και κυρίως αντιμετωπίζεται ως τρόπος λήψης αποφάσεων και στρατηγικών, για την αντιμετώπιση του πολύπλοκου κοινωνικού φαινομένου που ονομάζεται πόλη. Είναι ένα σύνολο αποφάσεων και στρατηγικών αντιμετώπισης πολύπλοκων χωρικών προβλημάτων και ταυτόχρονα καλείται να ανταπεξέλθει σε ποικίλες όψεις της οικονομίας, του περιβάλλοντος και της κοινωνίας.

Όταν αναφερόμαστε στα masterplans μιλάμε για μακρόπνοα σχέδια, τα οποία για να πραγματοποιηθούν απαιτείται ένα καθορισμένο χρονοδιάγραμμα που εξαρτάται από την μοναδικότητα του κάθε σχεδίου. Είναι μια διαδικασία κυκλική και συνεχής , ευέλικτη και προσαρμοστική, καθώς οι πόλεις βρίσκονται σ' ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον και καλούνται να προσαρμόζονται στις εκάστοτε αλλαγές και να προσπαθούν να εξελίσσονται και να βελτιώνονται (Madanipour κ.ά., 2018) .

Η βασική πρόκληση στην οποία καλείται να ανταποκριθεί ένα masterplan είναι η κοινωνική και εδαφική συνοχή, η δίκαιη κατανομή πόρων και η άρση αποκλεισμών. Δεδομένου λοιπόν ότι οι σύγχρονες πόλεις βάλονται τόσο εξωτερικά από μαζικές εισροές πληθυσμών, εθνικές οικονομικές κρίσεις, κ.τ.λ. όσο και εσωτερικά με αυξημένα ποσοστά ανεργίας, αποξένωσης, έντονης αστικοποίησης, δυνατότητα προσβασιμότητας και κινητικότητας σε όλους, κ.ά. είναι φανερό ότι κρίνεται απαραίτητη η εφαρμογή γενικών στρατηγικών κατευθύνσεων (Μεταξάς και Λαλένης, 2006) .

Ουσιαστικά ο καθορισμός των μακροπρόθεσμων στόχων και οι τεχνικές υλοποίησής τους είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός , με τα εξής χαρακτηριστικά: α) βάζει στόχο σε συγκεκριμένα θέματα με χρονικά περιθώρια β) αξιολογεί πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα γ) προσανατολισμός δράσης και δ) αναζήτηση πόρων και επίδραση εξωτερικών παραγόντων (Andersen, 2000 : 184-200) .

Ο στρατηγικός σχεδιασμός ξεκίνησε περίπου το 1970 σε δύο μορφές. Η μία ήταν τα στρατηγικά σχέδια και η άλλη τα ρυθμιστικά σχέδια (Bell, 2005).

Τα πρώτα είχαν ως βάση τον νεοφιλελευθερισμό και έδωσαν γρήγορα καρπούς στο οικονομικό επίπεδο , αλλά , οι περισσότεροι τα κατηγόρησαν ότι δημιούργησαν ταξικό διαχωρισμό ανθρώπων και αποξένωση και ότι συνέβαλαν στην άνιση κατανομή του πλούτου (Καυκαλάς κ.ά., 2015).

Τα ρυθμιστικά σχέδια ήταν αυτά που δημιούργησαν χωρική οργάνωση στις πόλεις και έδωσαν διεξόδους με μεγάλες αναπλάσεις και χρήσεις γης, ειδικά μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο , όμως με την επικράτηση του νεοφιλελευθερισμού ατόνησαν λόγω των νέων αντιλήψεων με αποτέλεσμα την συνεργασία του δημόσιου και ιδιωτικού φορέα (Andersen, 2000: 184-200· Αραβαντινός, 1997)

Η διεθνής εμπειρία μας δείχνει ότι η ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο στηρίζεται πλέον στον στρατηγικό σχεδιασμό, ο οποίος στηρίζεται σε μακροχρόνιο σχέδιο με συγκεκριμένους μακροχρόνιους στόχους, με βάση στην επιστημονική ανάλυση , την διεθνή εμπειρία , τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν στην οικονομία την συμμετοχή της κοινωνίας και τις δομές της, που επικρατούν σε κάθε περιοχή (Deffner and Liouris 2005).

Σκοπός των στρατηγικών σχεδίων ανάπτυξης σε επίπεδο του νομού είναι η ανάλυση και αξιολόγηση κοινωνικών, αναπτυξιακών και οικονομικών δεδομένων με στόχο την κατάθεση συγκεκριμένης πρότασης με συγκεκριμένους στόχους και μέσα υλοποίησης ώστε να προκύψει μια ισορροπημένη και ολιστική ανάπτυξη και προπάντων βιώσιμη σε μακροχρόνιο επίπεδο (Ritchie and Randall 2009).

Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης συνδέεται αλληλένδετα με την ύπαρξη ενός στρατηγικού σχεδίου. Δίχως βιώσιμη ανάπτυξη δεν μπορεί να υπάρξει στρατηγικό σχέδιο, όπως, και δίχως στρατηγικό σχέδιο δεν μπορεί να υπάρξει βιώσιμη ανάπτυξη.

Τα τελευταία χρόνια όλο και πιο έντονα το μέγεθος, το σχήμα και η αστική ζωή των πόλεων μεταμορφώνεται, ώστε να μπορεί η κάθε πόλη, να ανταποκριθεί στις τεχνολογικές εξελίξεις. Στο πλαίσιο αυτό η κάθε πόλη επιβάλλεται να ισορροπήσει ανάμεσα στον ανταγωνισμό, την ανάπτυξη και την παραγωγικότητα, με την βιωσιμότητα τους. Οι πιέσεις για τις πόλεις είναι μεγάλες αλλά δίχως βιωσιμότητα δεν υπάρχει εξέλιξη μόνο πισωγύρισμα (Rudlin and Falk 1999).

Όμως ποια είναι η έννοια του ορισμού της βιώσιμης ανάπτυξης;

Σύμφωνα λοιπόν με την παράγραφο 1α, του άρθρου 1, του Νόμου 4447 του έτους 2016, βιώσιμη ανάπτυξη ορίζεται « η ανάπτυξη που συνθέτει και σταθμίζει κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς στόχους με σκοπό την:

αα) επίτευξη διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης με τη δημιουργία ισχυρής παραγωγικής βάσης και έμφαση στην καινοτομία και την αύξηση της απασχόλησης,

ββ) εδαφική και κοινωνική συνοχή, δίκαιη κατανομή πόρων και άρση των αποκλεισμών,

γγ) προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας, του τοπίου και την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων. » (Νόμος 4447/2016, ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016)

Σύμφωνα με το έγγραφο - έκθεση με τίτλο «Το κοινό μας μέλλον», που δημοσιεύτηκε το 1987, από την Παγκόσμια Επιτροπή, για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη και έγινε γνωστό ως «Έκθεση Brundtland», η αειφόρος ανάπτυξη ορίζεται ως εξής: «Η αειφόρος ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που ανταποκρίνεται στις ανάγκες του παρόντος χωρίς να

διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες.»

Το έγγραφο αυτό ζητούσε μια στρατηγική που ενώνει την ανάπτυξη και το περιβάλλον, που περιγράφεται με τον πλέον κοινό όρο “βιώσιμη ανάπτυξη”.
(file:///C:/Users/user/Downloads/our_common_futurebrundtlandreport1987.pdf)

Για να επιτευχθεί η βιώσιμη ανάπτυξη χρειάζονται και οι εξής προϋποθέσεις σύμφωνα με την έκθεση της επιτροπής της G. H. Brundtland στον Ο.Η.Ε.

- Ένα δημοκρατικό σύστημα με αποτελεσματικότερη συμμετοχή και έλεγχο των πολιτών στο πιο μικρό ακόμη επίπεδο δηλαδή στο τοπικό επίπεδο
- Ένα οικονομικό σύστημα το οποίο είναι ικανό να δημιουργεί πλεονάσματα σε διαρκή βάση
- Ένα κοινωνικό σύστημα το οποίο θα ανακατανέμει δίκαια τα οικονομικά πλεονάσματα ενσωματώνοντας τους περιθωριοποιημένους πολίτες , αντιμετωπίζοντας τις κοινωνικές εντάσεις
- Ένα παραγωγικό σύστημα που θα σέβεται το περιβάλλον και την κοινωνία
- Ένα τεχνολογικό σύστημα που θα ψάχνει συνέχεια για νέες λύσεις
- Ένα αποκεντρωμένο διοικητικό σύστημα
- Ένα διεθνές πλαίσιο το οποίο θα στηρίζει τα βιώσιμα πρότυπα ανάπτυξης της οικονομίας.

(file:///C:/Users/user/Downloads/our_common_futurebrundtlandreport1987.pdf)

Η «αειφόρος» ή «βιώσιμη ανάπτυξη» είναι ορολογία στα ελληνικά που εισάγει ο Ο.Η.Ε. για πρώτη φορά το 1988 για το περιβάλλον και την ανάπτυξη και προκύπτει από την έκφραση Sustainable Development . Ήδη ο Ο.Η.Ε από το 1972 σε έκθεσή του στην Στοκχόλμη χαρακτήριζε ότι το περιβάλλον και η ανάπτυξη είναι όψεις του ίδιου νομίσματος (Παπαϊωάννου και Μαυροειδής, 2005· Μπεριάτος, 2006) .

Ο όρος «βιώσιμη ανάπτυξη» (Sustainable Development), επικράτησε διεθνώς το 1992, μετά την Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον, στο Ρίο ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας.

Υπάρχουν και άλλοι ορισμοί αντικρουόμενοι μεταξύ τους όμως ένας πιο πλήρης ορισμός που ενσωματώνει στην βάση του οικονομολογικούς ,κοινωνικούς και οικολογικούς παράγοντες είναι αυτός που χαρακτηρίζει την βιώσιμη ανάπτυξη ως , « η

εξακολουθητική δυναμική διαδικασία των συνεχών επιτυχών αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων » (Κουτσούρης και Σιάρδος, 2004).

Προκύπτει λοιπόν ότι για να υπάρχει αειφόρος ή βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να συνεργάζονται αδιαχώριστα τρεις διαστάσεις που είναι οι εξής: περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική διάσταση. Και οι τρεις είναι σημαντικές και αλληλένδετες για την επιτυχία της βιώσιμης ανάπτυξης (Κουτσούρη και Σιάρδος, 2004· Κοκκώσης & Τσάρτας 2001)

Οπότε για να πραγματοποιηθεί η βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να έχει δώσει σημασία στις ανάγκες των πολιτών συνδυάζοντας την κοινωνική πρόοδο , να διαχειρίζεται με αποτελεσματικότητα τα περιβαλλοντικά προβλήματα του τόπου και να μεγιστοποιεί την οικονομική ευμάρεια διατηρώντας τους υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης (Πούλιος κ.ά. 2015).

Ο απώτερος σκοπός της βιώσιμης ανάπτυξης είναι η επίτευξη της ποιότητας και τρόπου ζωής, μέσα από την κοινωνική, οικολογική και οικονομική επιτυχία, διαμορφώνοντας τις συνθήκες, για το μέλλον των επόμενων γενεών. Σημαντικό είναι να τονίσουμε ότι αν προχωρήσει μόνο το οικονομικό κομμάτι και μείνουν πίσω το κοινωνικό και οικολογικό τότε καταργείται η βιώσιμη ανάπτυξη και οι συνέπειες είναι καταστροφικές όπως λόγω χάριν ταξικές διαφορές που προκαλούν εντάσεις μεταξύ των πολιτών, ανισότητες και ανισορροπίες στο περιβάλλον κ.α.

Μία έννοια που συνδέεται με τα παραπάνω και αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της βιώσιμης ανάπτυξης και ευρύτερα του στρατηγικού σχεδιασμού μίας περιοχής, είναι και ο τουρισμός .

Έπειτα από τις αλλαγές που επέφερε η παγκοσμιοποίηση σε τομείς όπως οικονομία , ελεύθερη διακίνηση ανθρώπων και αγαθών , ραγδαία εξέλιξη στις μεταφορές κ.α. αυτό επηρέασε θεαματικά την προοπτική ανάπτυξης της κάθε χώρας μέσω του τουρισμού. Μέσω του τουρισμού δημιουργήθηκαν ευκαιρίες -δυνατότητες αλλά και απειλές για την ανάπτυξη. Από την μια πλευρά η αύξηση του τουρισμού τροφοδοτεί την οικονομία, την απασχόληση, την δημιουργικότητα, την αναβάθμιση ποιότητας του τρόπου ζωής , δημιουργεί ανάγκες για υποδομές και υπηρεσίες, ενώ από την άλλη μπορεί να προκαλέσει υποβάθμιση και αλλοίωση του φυσικού και του δομημένου περιβάλλοντος, με ανυπολόγιστες επιπτώσεις για τους ανθρώπους, τα ζώα και την φύση .

Η κατεύθυνση προς την πρακτική της βιώσιμης ανάπτυξης έχει το σκοπό την ισορροπία μεταξύ της χρήσης και της προστασίας των φυσικών και πολιτιστικών πόρων μιας περιοχής . Αυτό όμως για να επιτευχθεί απαιτεί να διατυπωθούν τα όρια και οι κανόνες της βιώσιμης ανάπτυξης σε σχέση με την φέρουσα ικανότητα της περιοχής όπως την ορίζουν στην φράση τους οι Cocosis & Perpairis (1996) φέρουσα ικανότητα είναι: «ο αριθμός των χρηστών που μπορεί να δεχτεί μια τουριστική περιοχή χωρίς μόνιμη περιβαλλοντική υποβάθμιση και η εξασφάλιση της ικανότητας της περιοχής να υποστηρίξει δραστηριότητες αναψυχής, αλλά και χωρίς να υποβαθμίζει την εμπειρία αναψυχής των επισκεπτών» (Coccossis and Pargairis 1996).

Ο τουρισμός σήμερα χαρακτηρίζεται ως ένα διεθνές οικονομικό φαινόμενο (Tirados, 2011).

Υπήρξαν πολλές προσπάθειες για να καταχωρηθεί ένας συγκεκριμένος διεθνής ορισμός για τον τουρισμό, συνήθως αποτυχημένες διότι υπάρχει διαφορετική αντίληψη του τουρισμού σε επίπεδο χωρών αλλά και ατόμου (Pribeanu κ.ά. 2014).

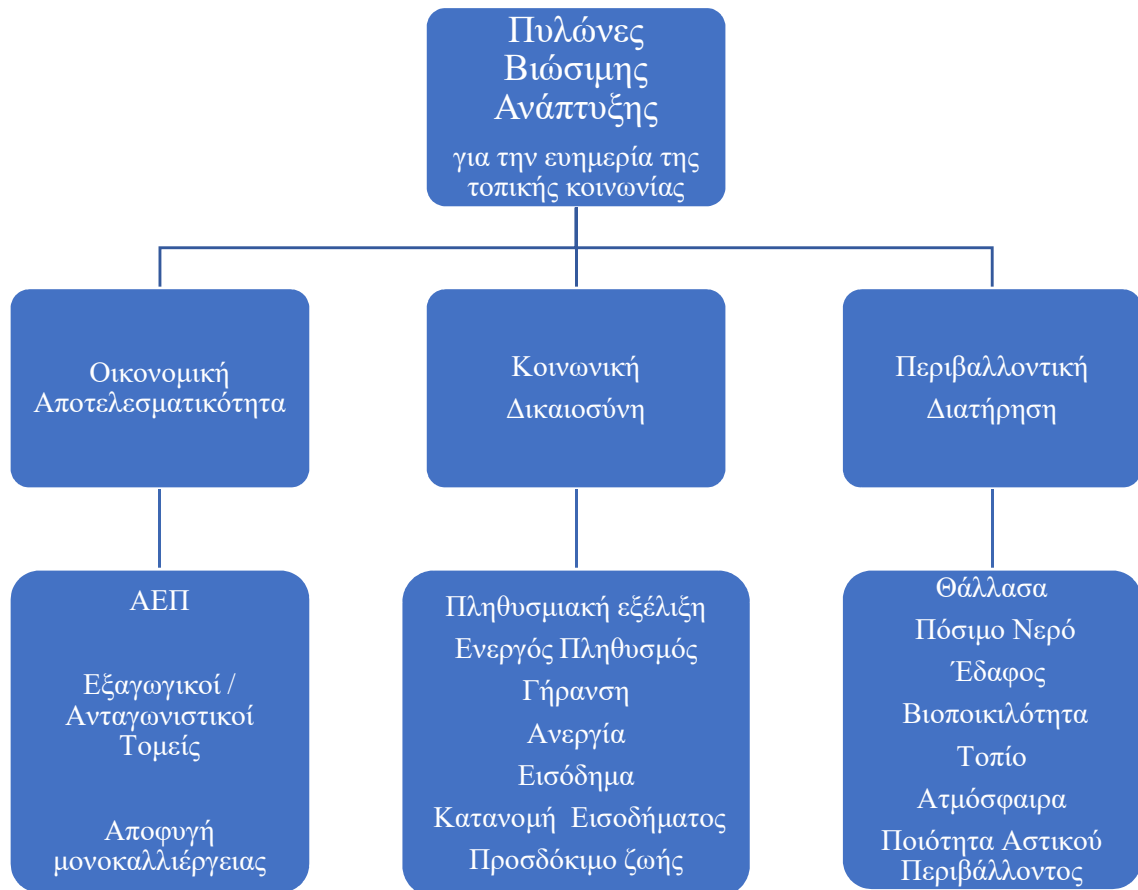
Σύμφωνα με την Βενετσανοπούλου (2006) ο ορισμός αναφορικά με τον τουρισμό που υιοθετήθηκε από τη Διεθνή Ένωση Επιστημών Τουρισμού είναι ο ακόλουθος: «*Τουρισμός είναι το σύνολο των φαινομένων και των σχέσεων που προκύπτουν από το ταξίδι και τη διαμονή μη μονίμων κατοίκων σε έναν προορισμό και δεν συνδέονται με κάποια κερδοσκοπική δραστηριότητα*».

Ακόμα ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (ΠΟΤ), ο οποίος αποτελεί τον διεθνή οργανισμό υπεύθυνο για τον τουρισμό έχει αποδώσει την έννοια του τουρισμού ως εξής «ως τουρισμός ορίζονται οι δραστηριότητες των προσώπων που ταξιδεύουν και διαμένουν σε τόπους εκτός του συνηθισμένου περιβάλλοντος τους για όχι από περισσότερο από ένα συνεχή χρόνο, για αναψυχή, επαγγελματικούς και άλλους σκοπούς που δεν σχετίζονται με την άσκηση κάποιας δραστηριότητας αμειβόμενης στον τόπο επίσκεψης» (Page, 2006). Επίσης είναι γεγονός πως ο τουρισμός ως παγκόσμιο φαινόμενο με παρουσία σε κάθε χώρα έχει άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο, οι οποίες και ποικίλουν ανάλογα με την χώρα (Chen and Kim, 2010). Πιο απλά, ο τουρισμός αφορά τη μεταφορά ανθρώπων από τον τόπο μόνιμης κατοικίας τους σε κάποιον άλλον, για λόγους αναψυχής, επαγγελματικούς λόγους και για λόγους

υγείας (Βαρβαρέσος, 2014). Επίσης, ο τουρισμός αφορά την προσέλκυση και τη διατήρηση των επισκεπτών, την ικανοποίηση των αναγκών τους διαμέσου της οποίας και γίνεται προσπάθεια να δημιουργηθεί καλή εικόνα για τον εκάστοτε προορισμό και προσέλκυση όλο και περισσότερων τουριστών (Βαρβαρέσος, 2014).

Η βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού (Sustainable Tourism Development), σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι ένας μείζονος στρατηγικής σημασίας στόχος και περιλαμβάνει τρεις διαστάσεις: την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική ισότητα/συνοχή και την οικονομική ευημερία (https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals_el). Η εξασφάλιση μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας προϋποθέτει μια κατάλληλη ισορροπία μεταξύ αυτών των τριών διαστάσεων υποστηρίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού UNWTO (2005). Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (WTO), ορίζει τον αειφόρο τουρισμό ως τη διαδικασία που οδηγεί στη διαχείριση όλων των πόρων για να είναι σε θέση τόσο για την κάλυψη των σημερινών απαιτήσεων των τουριστών, ενώ συγχρόνως διατηρώντας τα οφέλη για το μέλλον, ειδικά στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση, να συμβάλλει στην ανάπτυξη της τοπικής τουριστικής βιομηχανίας, βελτιώνοντας τις μελλοντικές ανάγκες των ανθρώπων, των σημερινών τουριστών και των κοινοτήτων. Οι σταθερές κατευθύνσεις για βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού και οι πρακτικές διαχείρισης του ισχύουν για όλες τις μορφές τουρισμού συμπεριλαμβανομένου του μαζικού τουρισμού και του εξειδικευμένου/εναλλακτικού τουρισμού. Ο βιώσιμος τουρισμός απορροφά ένα μεγάλο μέρος της απασχόλησης και η εξέλιξή του επηρεάζει την κοινωνική συνοχή και τις κοινωνικο-πολιτισμικές πτυχές της ανάπτυξης πάντοτε όμως σε συνάρτηση διαρκούς βελτίωσης των επιδόσεων των τριών διαστάσεων της αειφορίας-βιωσιμότητας. Για να γίνει σαφώς αντιληπτή η συνδεσιμότητα της αειφορίας με τη βιωσιμότητα, πρέπει κανείς να λάβει υπόψη τις τρεις κύριες ζώνες επιρροής, τους λεγόμενους «Τρεις Πυλώνες της Βιωσιμότητας» καθώς και τις αντίστοιχες πτυχές τους που είναι η κοινωνική, η οικονομική και η περιβαλλοντική. Η Παγκόσμια Σύνοδος Κορυφής του 2005

αναγνώρισε τους τρεις πυλώνες αυτούς, στην αρμονική συνύπαρξη των οποίων στηρίζεται η βιωσιμότητα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2.1., ΠΗΓΗ: : <http://www.thwink.org/> , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Θα μπορούσαμε να αναφερθούμε εκτενέστερα για το κεφάλαιο του τουρισμού , τα χαρακτηριστικά του , τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του , τους παράγοντες επιτυχίας του κ.α. , όμως σ αυτήν την εργασία θα περιοριστούμε στα στοιχεία που είναι απαραίτητα και αναδεικνύουν την χρησιμότητα του τουρισμού ως μέσο βιώσιμης ανάπτυξης.

Ο τουρισμός κατατάσσεται σε κατηγορίες ανάλογα με τους παράγοντες που προσδιορίζουν το φαινόμενο. Οι 6 βασικές κατηγορίες διάκρισης του σύμφωνα με τους Ηγουμενάκη, Κραβίτη και Λύτρα (1998) είναι οι εξής :

- Ο μαζικός,
- ο ατομικός,
- ο εσωτερικός,
- ο εξωτερικός,
- ο συνεχής και
- ο εποχικός τουρισμός.

Θα κάνουμε μια συνοπτική αναφορά στον καθένα.

Μαζικός: πρόκειται για άτομα τα οποία εντάσσονται σε ομάδες για να ικανοποιήσουν κάποιες επιθυμίες και δεν αφορά τον τουρισμό διακοπών και αναψυχής

Ατομικός: είναι ο αντίθετος του μαζικού με κύριο στοιχείο την περιήγηση με μαζικά μέσα μεταφοράς της περιοχής

Εσωτερικός: είναι πολύ σημαντικός γιατί πραγματοποιείται από άτομα της χώρας δίχως να βγαίνει συνάλλαγμα προς το εξωτερικό ενδυναμώνοντας την τοπική οικονομία

Εξωτερικός: είναι το αντίθετο του εσωτερικού δημιουργώντας αρνητικό ισοζύγιο συναλλαγών

Συνεχής: που διαρκεί όλο το χρόνο λ.χ. συνεδριακός τουρισμός ,εκθέσεων κ.α.

Εποχικός: αυτός που διαρκεί για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα σύμφωνα με τις κλιματολογικές συνθήκες . Μορφές τέτοιου τουρισμού είναι ο καλοκαιρινός , ο χειμερινός κ.α. (Ηγουμενάκης κ.ά., 1998)

Ο εναλλακτικός τουρισμός είναι ένα είδος που δημιουργήθηκε εκτός των παραπάνω κατηγοριών και ορίζεται σύμφωνα με τους Eadington and Smith (1992), ως εξής:

« οι μορφές τουρισμού που είναι συμβατές με τις περιβαλλοντικές και τις κοινωνικές αξίες της περιοχής και οι οποίες επιτρέπουν τόσο στην κοινωνία υποδοχής όσο και στους επισκέπτες να απολαύσουν μια θετική και αξιόλογη αλληλεπίδραση και κοινές εμπειρίες ».

Ο τουρισμός εκτός από τις κατηγορίες που έχει να τον κατατάσσουν, χωρίζεται ανάλογα με τον σκοπό που εξυπηρετεί, σε είδη- μορφές τουρισμού . Δηλαδή οι λόγοι που κάποιοι άνθρωποι μετακινούνται από τον τόπο τους για να κατευθυνθούν σε ένα άλλο τόπο για ένα χρονικό διάστημα.

Μερικά από τα πιο διαδεδομένα είδη τουρισμού είναι τα παρακάτω: ο γενικός τουρισμός, μορφωτικός τουρισμός, εκθέσεων, υγείας, άθλησης, τουρισμός πόλης, συνεδριακός τουρισμός, τουρισμός περιπέτειας, οικογενειακός, τρίτης ηλικίας, χειμερινών σπορ, τουρισμός παραχείμασης, ορεινός, αγροτικός, θαλάσσιος τουρισμός, χρονομεριστικός τουρισμός, θρησκευτικός, επιλεκτικός τουρισμός, οικολογικός, λαϊκός, κοινωνικός, κοσμοπολίτικος, τουρισμός αναπήρων. Σύμφωνα με τους Ηγουμενάκη, Κραβίτη και Λύτρα (1998) τα είδη του τουρισμού αναλύονται ως εξής:

- Ο γενικός τουρισμός είναι η σημαντικότερη μορφή τουρισμού τόσο από άποψη μεγέθους στο σύνολο της τουριστικής αγοράς όσο και από άποψη αναγκών σε πόρους και υπηρεσίες που απαιτούνται για την καλύτερη εξυπηρέτηση των τουριστών (Ηγουμενάκη κ.ά., 1998).
- Στον μορφωτικό τουρισμό τα άτομα έχουν κατά κύριο σκοπό τη συμμετοχή σε πολιτιστικές εκδηλώσεις. Περιλαμβάνει επισκέψεις σε ιστορικά μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους, μουσείων, παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων κ.τ.λ. (Ηγουμενάκη κ.ά., 1998).
- Στον τουρισμό εκθέσεων ο επισκέπτης συνδυάζει την επαγγελματική του ενημέρωση με κάποια μορφή τουρισμού.(π.χ. τουρισμό πόλης ή μορφωτικό τουρισμό) (Ηγουμενάκη κ.ά., 1998).
- Τουρισμός υγείας ή θεραπευτικός ή ιαματικός τουρισμός όπως λεγόταν παλιά εξελίσσεται σε μια από τις βασικότερες μορφές του τουρισμού. Αυτό το τουριστικό είδος απαιτεί πέρα από τα λουτρά και θαλασσοθεραπείες και ειδικές και φυσιοθεραπευτικές υπηρεσίες (Ηγουμενάκη κ.ά., 1998).
- Ο τουρισμός άθλησης προϋποθέτει δημιουργία εγκαταστάσεων στα ξενοδοχεία και την απασχόληση έμπειρου προσωπικού π.χ. γυμναστών. Σε αυτήν την εναλλακτική μορφή τουρισμού, περιλαμβάνονται τα μεγάλα αθλητικά γεγονότα όπως είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Ακόμη περιλαμβάνονται αθλητικές δραστηριότητες ερασιτεχνικού χαρακτήρα, οι οποίες υλοποιούνται στο πλαίσιο του ταξιδιού (Λαγός, 2005).

- Ο συνεδριακός τουρισμός περιλαμβάνει κάθε είδους οργανωμένες εκδηλώσεις όπως για παράδειγμα συνέδρια ή συναντήσεις με μεγάλο ή μικρό αριθμό συμμετοχών (Λαγός, 2005).
- Ο τουρισμός παραχείμασης αναφέρεται στις τουριστικές δραστηριότητες ατόμων που κατά την διάρκεια του χειμώνα κάνουν διακοπές μεγάλης ή μικρής διάρκειας σε χώρες με ήπια κλίματα για να αποφεύγουν τις αντίξοες κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στην πατρίδα τους (Λαγός, 2005).
- Αγροτικός τουρισμός ή αγροτουρισμός αναφέρεται στις δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής που αναπτύσσονται σε αγροτικό χώρο (Λαγός, 2005).
- Θρησκευτικός τουρισμός μπορεί να οριστεί ως μια ειδική μορφή τουρισμού. Σε αυτή την κατηγορία εκφράζεται η επιθυμία ενός κατοίκου να αφήσει τη μόνιμη κατοικία του και να πάει σε ένα τόπο που τον θεωρούν ιερό. Στην Ελλάδα για παράδειγμα, τα θρησκευτικά μνημεία αποτελούν σημαντικό κομμάτι εθνικής και θρησκευτικής κληρονομιάς και συνιστούν βασικό πόλο έλξης (Λαγός, 2005).
- Επιπλέον υπάρχει ο ορειβατικός τουρισμός που ταυτίζεται με την ορειβασία και ο τουρισμός περιπέτειας. ως τουρισμός περιπέτειας ορίζεται η δραστηριότητα που λαμβάνει χώρα σε ένα ασυνήθιστο, εξωτικό, απομονωμένο, προορισμό και χαρακτηρίζεται από ένα βαθμό κινδύνου (Λαγός, 2005).
- Χρονομεριστικός τουρισμός είναι αναμφίβολα η ταχύτερα αναπτυσσόμενη μορφή τουρισμού στις μέρες μας. Η υπερσύγχρονη αυτή μορφή τουρισμού, που ως σημειωθεί έχει κατά κανόνα πελατεία μέσης και υψηλής εισοδηματικής στάθμης, βασίζεται στην αρχή της πώλησης του δικαιώματος χρήσης ορισμένων ημερών ενός ξενοδοχείου ή συγκροτήματος διαμερισμάτων μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο κάθε χρόνο (Ηγουμενάκης κ.ά., 1998)

Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις μεγάλο μέρος του τουρισμού καταλαμβάνει ο εναλλακτικός τουρισμός ο οποίος σύμφωνα με τους Hitchcock, King και Parnell (1993) έχει τις παρακάτω αρχές:

A) Πρέπει να βασίζεται σε ένα διάλογο με την τοπική κοινωνία η οποία πρέπει να είναι ενημερωμένη για τις επιδράσεις του.

B) Πρέπει να βασίζεται σε ορθές περιβαλλοντικές αρχές και να λαμβάνει υπόψη τον τοπικό πολιτισμό και τις θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.

Γ) Πρέπει να είναι ένα μέσο για την πιο δίκαιη κατανομή των κερδών στους φτωχούς.

Ο εναλλακτικός τουρισμός είναι μια κατηγορία τουρισμού η οποία αναπτύσσεται κυρίως σε περιοχές οι οποίες δεν είναι οικονομικά δυναμικές , όπως λ.χ. περιοχές με έντονη δραστηριότητα στην βιομηχανία ,τη μεταποίηση κ.α. Αυτό είναι ένα βασικό στοιχείο που επιτρέπει να αυξάνεται η απασχόληση σε περιοχές της υπαίθρου. Αλλάζει την φιλοσοφία της εργασίας αφού, δεν απαιτεί εξειδίκευση των εργαζομένων , ούτε υψηλό μορφωτικό επίπεδο δημιουργώντας νέες ευκαιρίες απασχόλησης σε διάφορους παραγωγικούς κλάδους . Επίσης βοηθά στο να παραμείνουν πολλοί ντόπιοι κάτοικοι στον τόπο τους αναπτύσσοντας την περιοχή τους οικονομικά δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας. Αναπτύσσει την τοπική κοινωνία ώστε να παράγει τα δικά της ντόπια προϊόντα , υποστηρίζοντας έτσι , διαδικασίες για ονομασία προέλευσης προϊόντων , στηρίζοντας παράλληλα την ανειδίκευτη εργασία η οποία αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος ενός παραγωγικού πληθυσμού. Επενδύει σε σχέση με τον μαζικό τουρισμό την κατανάλωση των ντόπιων προϊόντων , ενώ στον μαζικό τουρισμό κυρίως καταναλώνονται εισαγόμενα προϊόντα , δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο , μείωση της διαρροής συναλλάγματος που σε τελική κατάσταση βοηθά στην δυνάμωση της Εθνικής οικονομίας. Παράλληλα χρησιμοποιεί τους απαραίτητους φυσικούς πόρους που καταναλώνονται σε θερμότητα , κλιματισμό , ενέργειας , πόσιμου νερού , κ.α. , κυρίως από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όπως είναι τα φωτοβολταϊκά ή οι ανεμογεννήτριες, σε σχέση με τον μαζικό τουρισμό, όπου ο τουρίστας σ' αυτή την περίπτωση απαιτεί όλες τις ανέσεις σε μέγιστο βαθμό και φυσικά το ξενοδοχείο , κατάλυμα του τις παρέχει δίχως φειδώ στην κατανάλωση τους. Εν κατακλείδι ο εναλλακτικός τουρισμός είναι μια κατηγορία- μορφή τουρισμού η οποία βοηθά πάρα πολύ την τοπική κοινωνία σε τομείς όπως οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς, αναδεικνύοντας την μοναδικότητα του κάθε τόπου ξεχωριστά μέσω των ιδιαιτεροτήτων του σε τομείς

όπως ο πολιτισμός , τα τοπικά προϊόντα , οι φυσικές ομορφιές , η ντόπια γλώσσα , οι κοινωνικές αξίες , κ.α. (Hitchcock κ.ά., 1993)

Οι κύριες μορφές εναλλακτικού τουρισμού είναι οι εξής (<http://repository.edulll.gr>):

- Αγροτουρισμός
- Συνεδριακός τουρισμός
- Ορειβατικός και περιπατητικός τουρισμός
- Τουρισμός υγείας, ιαματικός τουρισμός
- Αθλητικός τουρισμός
- Χειμερινός τουρισμός
- Θρησκευτικός τουρισμός
- Οικολογικός τουρισμός
- Εκπαιδευτικός τουρισμός
- Αρχαιολογικός τουρισμός

Ο εναλλακτικός τουρισμός συμβάλλει με διάφορους τρόπους στην αντιμετώπιση της τουριστικής εποχικότητας και στην τοπική ανάπτυξη, όχι μόνο με την ενεργοποίηση του δυναμικού κάθε περιοχής αλλά και με την ενίσχυση των τοπικών επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Έτσι, παράλληλα με την εκρηκτική ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στη χώρα μας, υπάρχει ήδη μια ζωνή δραστηριοποίηση για την ανάπτυξη και τη βελτίωση της σχετικής υποδομής τους 51 στοχεύοντας στην εξασφάλιση της αειφορίας τους, δηλαδή της διάρκειάς τους μέσα στο διηνεκές.

Ο αγροτουρισμός αποτελεί μια σύγχρονη πρόταση πολιτιστικού τουρισμού που επικεντρώνεται στην αναζωογόνηση της υπαίθρου μέσα από τη δυναμική παρουσία τουριστών που επιθυμούν να δραπετεύσουν. από τον αστικό τρόπο ζωής, βιώνοντας εμπειρίες αγροτικών δραστηριοτήτων όπως τη συγκομιδή της ελιάς κλπ. Ο αγροτικός τρόπος ζωής αποτελεί στοιχείο του πολιτισμού (τοπικά ήθη και έθιμα, τοπικά προϊόντα, τοπικά φαγητά, τοπικές πολιτιστικές εκδηλώσεις κ.λπ.). Για το λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδοτεί αγρότες που έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τουριστικά κάποιο αγρόκτημα η κάποιες εκτάσεις γης (<http://repository.edulll.gr>). Αναφορικά με τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού

έχουν γίνει αξιόλογες προσπάθειες στη χώρα μας (π.χ. η οργάνωση του αγροτουρισμού στο νομό Δράμας). Στην Κρήτη μια περίπτωση αγροτουρισμού είναι η διαμονή σε αγρόκτημα με κύρια απασχόληση την εκμάθηση ιππασίας (<http://repository.edulll.gr>).

Μια άλλη σύγχρονη μορφή πολιτιστικού τουρισμού είναι ο συνεδριακός τουρισμός που αφορά κυρίως επισκέπτες που επιθυμούν να γνωρίσουν έναν τόπο μέσα από την επίτευξη επαγγελματικών στόχων. Η οργάνωση των συνεδρίων σε κατάλληλα διαμορφωμένους συνεδριακούς χώρους απαιτεί ποιοτική αναβάθμιση παροχής υπηρεσιών. Μια πιο πρόσφατη τάση είναι η δημιουργία συνεδριακών δομών στην ελληνική επαρχία με σκοπό την ταχεία τουριστική ανάπτυξη της. Συνεπώς, ο συνεδριακός τουρισμός θεωρείται από τις πιο ελπιδοφόρες προτάσεις σε μια αειφόρο τουριστική ανάπτυξη (<http://repository.edulll.gr>).

Ο ορειβατικός-περιπατητικός τουρισμός απευθύνεται σε τουρίστες με ειδικά ενδιαφέροντα όσον αφορά την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους. Τα άτομα που επιθυμούν να δοκιμάζουν επικίνδυνες αποστολές κάνοντας ορειβασία λειτουργούν κατά κανόνα ομαδικά στην προσπάθειά τους να έρθουν σε επαφή με τη φύση μέσα από την αναζήτηση διαφορετικών εμπειριών. Η επαφή όμως με τη φύση μπορεί εξίσου να επιτευχθεί με περιπάτους χαράσσοντας μονοπάτια σε δύσβατες περιοχές. Ο ορειβατικός τουρισμός όπως και ο οικολογικός τουρισμός διακρίνονται από μια ιδιαίτερη ευαισθησία. Στην προσέγγισή τους, που έγκειται στη γνωριμία με έναν άλλο τρόπο ζωής που δεν έχει ακόμα αλλοιωθεί από την τεχνολογία. Το ζωικό και φυτικό βασίλειο απαιτεί ιδιαίτερο σεβασμό στην προσέγγισή του για να μην αφανιστεί από την εισβολή του ανθρώπινου παράγοντα. Η φύση από μόνη της λειτουργεί με κάποιους κανόνες, έχει τη δική της κουλτούρα (natural culture) και οι τουρίστες που επιθυμούν να τη γνωρίσουν πρέπει να είναι ιδιαίτερα συνειδητοποιημένοι στη συμπεριφορά τους απέναντί της (<http://repository.edulll.gr>).

Ο τουρισμός υγείας στην Ελλάδα αφορά κυρίως τον ιαματικό τουρισμό. Σαφώς γίνεται για θεραπευτικούς λόγους και μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για την επίσκεψη και τη ξενάγηση σε μια περιοχή. Τα ιαματικά λουτρά μπορούν να αποτελέσουν μια καλή αφορμή για μια επίσκεψη και γνωριμία με τον τρόπο ζωής

της τοπικής κοινωνίας (πολιτιστικές εκδηλώσεις, τοπική κουζίνα κ.λπ.) (<http://repository.edulll.gr>).

Ο αθλητικός τουρισμός απευθύνεται σε άτομα που το ενδιαφέρον τους επικεντρώνεται στον αθλητισμό. Πρόκειται για μια μορφή πολιτιστικού τουρισμού που αναπτύσσεται κυρίως στα αστικά κέντρα. Η δημιουργία αθλητικών κέντρων και η σύγχρονη στελέχωση τους αποτελεί ένα πολιτιστικό στοιχείο και σημαντικό κίνητρο στην καλλιέργεια του αθλητικού πνεύματος. Προωθεί το ομαδικό πνεύμα, τη συνεργασία με άλλους λαούς και βέβαια αποτελεί μια καλή προοπτική για τη φιλοξενία της διεξαγωγής αθλητικών γεγονότων πανευρωπαϊκής ή και διεθνούς εμβέλειας (π.χ. Ολυμπιακοί Αγώνες, πανευρωπαϊκά πρωταθλήματα στίβου, κ.ά.) (<http://repository.edulll.gr>).

Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί μια οικεία μορφή πολιτιστικού τουρισμού και απευθύνεται κυρίως σε άτομα της τρίτης ηλικίας. Ο ελλαδικός χώρος είναι διάσπαρτος με βυζαντινές εκκλησίες και μοναστήρια που είναι τα προϊόντα μιας πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς με μακραίωνη ιστορία (<http://repository.edulll.gr>).

Ο χειμερινός τουρισμός είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος στο εξωτερικό. Στην Ελλάδα η γνωριμία της ελληνικής υπαίθρου τον χειμώνα δεν είναι ιδιαίτερα προσιτή, κυρίως λόγω της απορρόφησης από τον αστικό τρόπο ζωής και της δυσκαμψίας λόγω των καιρικών συνθηκών (<http://repository.edulll.gr>).

Ο οικολογικός τουρισμός θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι κυρίως επιστημονικός τουρισμός. Αφορά άτομα με ιδιαίτερη οικολογική ευαισθησία τα οποία μπορεί να είναι είτε επιστήμονες (π.χ. βιολόγοι ή φυσιολόγοι) είτε ερασιτέχνες σπεσιαλίστες. Η διατήρηση της χλωρίδας και της πανίδας και η προστασία της αποτελεί κύριο μέλημα των ατόμων που ταξιδεύουν στα πλαίσια του οικολογικού τουρισμού (<http://repository.edulll.gr>). Ένα παράδειγμα τόπου προορισμού-οικολογικού τουρισμού είναι ο υγροβιότοπος του Έβρου που συγκεντρώνει κάθε χρόνο πολλούς τουρίστες. Μια σημαντική μορφή εναλλακτικού-οικολογικού τουρισμού που όμως είναι άγνωστη στο ευρύ κοινό, ιδιαίτερα στην Ελλάδα, είναι η παρατήρηση των πουλιών (bird-watching). Ως δραστηριότητα εκδηλώνεται στα δασικά οικοσυστήματα, στους υγροβιότοπους

(λίμνες, ποτάμια, λιμνοθάλασσες, έλη κ.τ.λ.) αλλά και στην καρδιά της πόλης, κυρίως στα πλαίσια των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (<http://repository.edulll.gr>).

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός θεωρείται ευρέως γνωστός. Βασικό κίνητρο του ταξιδιού είναι η μάθηση γι' αυτό λέγεται και μαθησιακός τουρισμός. Προωθείται μέσα από τα σεμινάρια και τις εκπαιδευτικές διαδικασίες που συμβάλλουν σε αυτήν (<http://repository.edulll.gr>).

Τέλος, ο αρχαιολογικός τουρισμός ως υποκατηγορία του πολιτιστικού έχει ως κύριο αντικείμενο την επίσκεψη σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, μουσεία κλπ.. Στην περίπτωση της Ελλάδας, ο συνδυασμός του αρχαιολογικού πλούτου και του αρχαιοελληνικού πολιτισμού αποτελεί διαχρονικά έναν από τους κυριότερους πόλους προσέλκυσης τουριστών στη χώρα και ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι άλλων τουριστικών προορισμών (Γιώτη-Παπαδάκη κ.ά., 2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΔΗΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ**3.1. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ Ο ΕΥΡΥΤΕΡΟΣ ΧΩΡΟΣ**

Ο Δήμος Πέλλας είναι ένας από τους τέσσερεις δήμους της Περιφερειακής Ενότητας (ΠΕ) Πέλλας, η οποία είναι μια εκ των επτά περιφερειών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ). Η έκταση του Δήμου είναι 668,58 τετραγωνικά χιλιόμετρα (km²), ο πληθυσμός του απαριθμείται περί τους 63.122 κατοίκους, σύμφωνα με την Απογραφή του 2011, και είναι ο μεγαλύτερος πληθυσμιακά δήμος του Νομού Πέλλας. Είναι ένας μεθοριακός Νομός που εκτείνεται στα δυτικά της ΠΚΜ και συνορεύει βόρεια με την Βόρεια Μακεδονία, ανατολικά με το νομό Κιλκίς, νοτιοανατολικά με το νομό Θεσσαλονίκης, νότια με τους νομούς Ημαθίας και Κοζάνης και δυτικά με το νομό Φλώρινας. Έδρα του δήμου είναι η πόλη των Γιαννιτσών ενώ ιστορική έδρα είναι η Αρχαία Πέλλα, η γενέτειρα του Μ. Αλεξάνδρου.

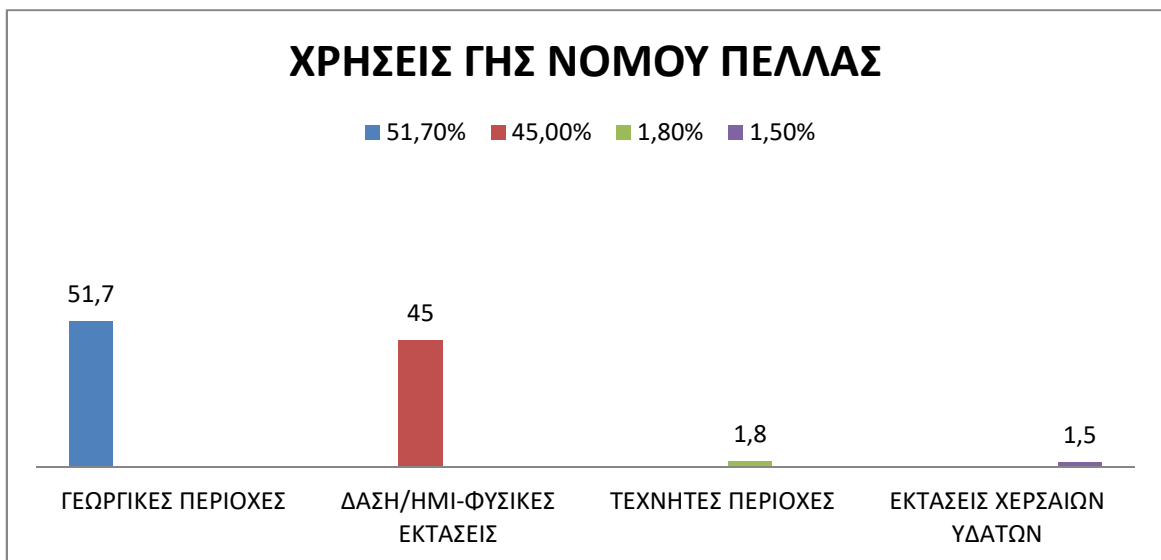
Ο Δήμος Πέλλας περιήλθε, σύμφωνα με το Καλλικρατικό πρόγραμμα, από την συνένωση πεντε(5) πρώην Καποδιστριακών δήμων δηλαδή του Δήμου Γιαννιτσών, Πέλλας, Κρύας Βρύσης, Κύρρου και Μεγάλου Αλεξάνδρου (Ιστοσελίδα Δήμου Πέλλας (<https://www.giannitsa.gr/>)).

Η άμεση γειτνίαση του δήμου με τον νομό Θεσσαλονίκης και συγκεκριμένα η απόσταση των μόλις σαράντα πέντε (45) χιλιομέτρων από την μητροπολιτική πόλη της Θεσσαλονίκης αποτελεί γεγονός διττής σημασίας για την ανάπτυξή του. Αφενός του παρέχει στοιχειώδη λειτουργικά πλεονεκτήματα όπως βασικές υποδομές (π.χ. αεροδρόμιο, λιμάνι, αμαξοστοιχία), την δυνατότητα αξιοποίησης μιας μεγάλης δυνητικής αγοράς (π.χ. εργασίας, εμπορίου) και την δυνατότητα συνεργασίας με αρκετά ερευνητικά ιδρύματα και πανεπιστήμια. Αφετέρου δρα ανασταλτικά στη αυτόνομη ανάπτυξη του καθώς λειτουργεί ως κύριος πόλος έλξης δημιουργώντας οικονομίες συγκέντρωσης και οικονομίες κλίμακας. Επίσης η γειτνίασή του από τον βορρά με τις βαλκανικές χώρες καθιστά τον Δήμο Πέλλας δυναμικό εξαγωγικό κέντρο αγροτικών προϊόντων, ακόμη κι αυτών που παράγονται στην άλλη άκρη της χώρας μας.

Το κλίμα της περιοχής είναι μεταβατικό καθώς παρουσιάζει έντονα κλιματολογικά χαρακτηριστικά. Έχει τραχείς, ψυχρούς και κατά τόπους βαρείς χειμώνες, με χαμηλές

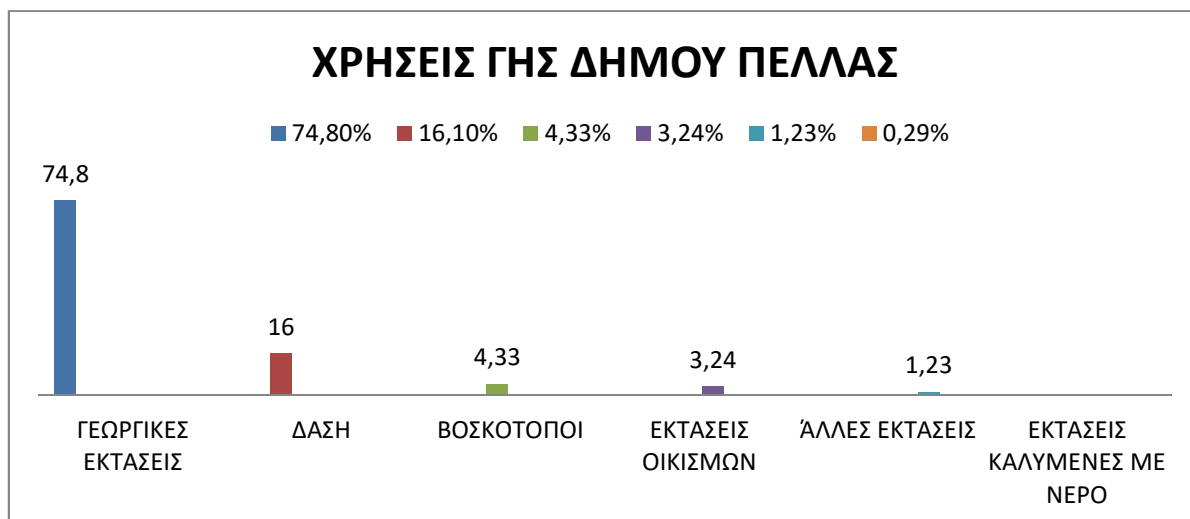
θερμοκρασίες και ζεστά και ξηρά καλοκαίρια. Δέχεται πολλές βροχές, αλλά λίγα χιόνια κατά την διάρκεια του χειμώνα, επειδή η περιοχή δεν επηρεάζεται από τον Βαρδάρη που είναι ψυχρός άνεμος που πνέει κατά μήκος της κοιλάδας του Αξιού (<https://www.giannitsa.gr/>).

Σύμφωνα με την καταγραφή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) ο Νομός Πέλλας καταλαμβάνει έκταση 2.505,7 km² εκ των οποίων το 51,7% είναι γεωργικές καλλιεργήσιμες περιοχές, το 45% καλύπτεται από δάση και βοσκότοπους, το 1,8% αφορά τεχνητές περιοχές με αστική ανοικοδόμηση, βιομηχανίες και εμπορικές ζώνες και τέλος 1,5% είναι εκτάσεις που καλύπτονται από χερσαία ύδατα και εσωτερικές υγρές ζώνες. (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.1) (<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SPG51/->)

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.1., ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Η συνολική έκταση του Δήμου Πέλλας που ανέρχεται σε 668,58 km² αποτελεί ποσοστό 26,6 % της συνολικής έκτασης του Νομού. Από το σύνολο της έκτασης του Δήμου το ποσοστό 74,8% είναι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις –αγραναπαύσεις, το 16,1% είναι δάση, το 4,33% είναι βοσκότοποι, το 3,24% είναι εκτάσεις οικισμών, το 1,23% είναι άλλες εκτάσεις και το 0,29% είναι εκτάσεις καλυμμένες με νερό (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.2) (<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SPG51/->).

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.2. , ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Οι εκτάσεις του Νομού Πέλλας είναι σχεδόν ισομοιρασμένες σε ορεινές με ποσοστό 53,0 % της συνολικής επιφάνειάς του και πεδινές με ποσοστό 47,0 %. (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.3) (<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SPG51/->)

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.3. , ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

3.2. ΦΥΣΙΚΟΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Σε γεωμορφολογικό επίπεδο τόσο η ΠΕ Πέλλας όσο και ο Δήμος Πέλλας παρουσιάζει έντονο ορεινό χαρακτήρα καθώς εδώ βρίσκονται ορισμένα από τα υψηλότερα Όρη της

χώρας μας δηλαδή ο Βόρας ή Καίμακτσαλάν (2.524 μ.), το όρος Βέρμιο (2.027 μ.), το όρος Τζένα (2.182 μ.), το όρος Πίνοβο (2.154 μ.) και το όρος Πάϊκο (1.458 μ.). Η παρουσία των επιβλητικών αυτών ορεινών όγκων δημιουργεί ιδανικές συνθήκες για ορειβασία και ορεινή πεζοπορία στο Νομό Πέλλας. Η περιοχή παρέχει την δυνατότητα προσέγγισης δύσβατων περιοχών, συχνά αδιατάρακτων από την ανθρώπινη παρέμβαση καθώς και την εναλλαγή των τοπίων και ως εκ τούτου έχουν καθιερωθεί περιπατητικές διαδρομές αφού διέρχονται τα Ευρωπαϊκά Μονοπάτια E4 και E6 που ξεκινούν από τα Πυρηναία και συνδέουν, μέσω ενός δικτύου ορεινών διαδρομών, τις ευρωπαϊκές χώρες της Μεσογείου. Ιδιαίτερα το Όρος Πάϊκου, που βρίσκεται στην βόρεια έξοδο των Γιαννιτσών, είναι ιδιαίτερα προσιτό και φιλόξενο, με ασφαλείς διαδρομές, με πυκνά δάση, ρεματιές και λιβάδια (<https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/chorotaxia/meletes/>).

Επίσης ιδιαίτερο χαρακτήρα παρουσιάζουν και οι πεδιάδες του Νομού με κυριότερες την πεδιάδα της Αριδαίας στα βόρεια, την πεδιάδα της Έδεσσας στα νότια και την απέραντη παράλια πεδιάδα Γιαννιτσών – Θεσσαλονίκης στα ανατολικά, καθώς είναι η μεγαλύτερη πεδιάδα της Ελλάδας και φτάνει ως την θάλασσα του Θερμαϊκού κόλπου. Είναι μια ιδιαίτερα εύφορη πεδιάδα και παράγει πολλά προϊόντα και επιπλέον συμβάλει στην πλούσια πανίδα και χλωρίδα της περιοχής.

Τα σημαντικότερα ποτάμια της ΠΕ είναι ο Μογλενίτσας, ο Βόδας (Εδεσσαίος), ο Αλιάκμονας και ο Λουδίας ο οποίος βρίσκεται νότια της πόλης των Γιαννιτσών και σε πολύ κοντινή απόσταση μόλις επτά (7) χιλιομέτρων, καθώς και μικρά ποταμάκια όπως ο Ασπροπόταμος, ο Ξεροπόταμος, ο Μπαλίστας και ο Λέσκας καθώς και τα τμήματα βόρειο και νότιο του ρέματος Βαρδαρόβαση (<https://insete.gr/perifereies/> , https://www.giannitsa.gr/images/Stratigiko_2015-2019.pdf).

Από τα ποτάμια ιδιαίτερη περίπτωση αποτελεί ο Λουδίας . Διαρρέει τους Νομούς Πέλλας, Ημαθίας και Θεσσαλονίκης και τελικά εκβάλλει στον Θερμαϊκό κόλπο. Τροφοδοτείται από τα νερά των χείμαρρων του όρους Πάϊκου μέσω του ρέματος Γράμμος και των Πηγών Αραβησσού, καθώς και αυτών του αποστραγγιστικού δικτύου μεταξύ των ποταμών Αλιάκμονα και Αξιού. Η λεκάνη απορροής του έχει έκταση 1.250 km² ενώ το μήκος του είναι 39-40 χιλιόμετρα. Η μοναδικότητα του ποταμού αυτού είναι το σχεδόν μηδενικό υψόμετρό του αναφορικά με την στάθμη της θάλασσας, με

αποτέλεσμα να πρόκειται φαινομενικά για ένα ακίνητο ποτάμι με βασικό του χαρακτηριστικό τα μαύρα, σιωπηλά νερά και να θεωρείται πως δεν μπορεί να στερέψει ποτέ. Αδιαμφισβήτητα αποτελεί ένα περιβάλλον ασύγκριτης φυσικής ομορφιάς, με πλούσια και πυκνή βλάστηση κατά τις όχθες του, συνεισφέροντας σημαντικά στην χλωρίδα του τόπου, γεμάτος άγρια ζωή, προσφέροντας μοναδικό καταφύγιο στη χερσαία και στην υδρόβιο πανίδα της περιοχής, αποτελώντας ένα σπάνιο οικοσύστημα. Τέλος αξίζει να αναφερθούμε στην ιδιαίτερα πλούσια ιχθυοπαγίδα, παρουσιάζοντας μια μεγάλη ποικιλία από ποταμίσια ψάρια όπως ευρωπαϊκά τσιρώνια, γριβάδια, περκιά, πεταλούδες, μακεδονικές μπριανές και ποταμοκέφαλοι, γουλιανοί, μαλαμίδες και πολλά αλλά και να πούμε ότι το ερασιτεχνικό ψάρεμα είναι πολύ συνηθισμένο στον ποταμό (<https://www.giannitsa.gr/>, <https://insete.gr/perifereies/>).

Παραμένοντας στους υδάτινους φυσικούς πόρους του τόπου αξίζει να αναφέρουμε τις πηγές Αραβησσού που βρίσκονται στο ομώνυμο χωριό. Το χωριό είναι κτισμένο στους πρόποδες του όρους Παϊίκου και σε απόσταση λίγων χιλιομέτρων από την πόλη των Γιαννιτσών και με φορά βορειοδυτική. Πρόκειται για έναν χαρακτηρισμένο υδροβιότοπο όπου απλώνεται σε μια έκταση εμβαδού 50 στρεμμάτων και σε υψόμετρο 43 μέτρων. Από τα αναβλύζοντα νερά των Πηγών τροφοδοτείται με πόσιμο νερό η μητροπολιτική πόλη της Θεσσαλονίκης. Στην περιοχή αυτή υπάρχουν χώροι εστίασης και ψυχαγωγίας οπότε προσελκύει τους επισκέπτες προσφέροντας υπέροχο φυσικό κάλλος και πολύ δροσιά ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες (<https://www.giannitsa.gr/>)

Θα ήταν παράλειψη εάν δεν αναφέραμε ότι στην περιοχή του Δήμου Πέλλας συναντάμε τρεις διακριτές δασικές περιοχές, το περιαστικό Δάσος Ελευθεροχωρίου, το Δημόσιο Δάσος Κύρρου, έκτασης 60 χιλιάδων περίπου στρεμμάτων, και το μικρό άλσος Αγροσυκιάς με πλούσια χλωρίδα αλλά και πανίδα. Ενδεικτικά να αναφέρουμε ορισμένα είδη βλάστησης που μπορεί κανείς να αντικρίσει όπως η Τραχεία και η Μαύρη Πεύκη, Πλατύφυλλη, Ευθύφλοιος και Χνοώδης Δρυς, Οξιές και Καστανιές . Τα δάση αυτά δεν ανήκουν σε «Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)» (Special Protection Areas - SPA) ούτε σε «Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)» (Sites of Community Importance - SCI) (<https://www.giannitsa.gr/>).

Συμφώνα με το ΦΕΚ 592/21-5-2001, με κωδικό Κ 779 και σε μια έκταση 1501,067 εκταρίων έχει θεσμοθετηθεί Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) με ονομασία «Κρώμνη Γιαννιτσών». Η περιοχή αυτή βρίσκεται στο βόρειο-βορειοδυτικό τμήμα του Δήμου Πέλλας και η βιοποικιλότητα της είναι εξέχουσας σημασίας. Γι' αυτό δεν επιτρέπεται καμία περιβαλλοντική επιφόρτιση καθώς και το κυνήγι, προστατεύοντας έτσι όλα τα είδη ζωικών οργανισμών που απαντούν στην περιοχή.

Επιπλέον, σημαντικές προστατευόμενες περιοχές είναι οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 και στον Δήμο Πέλλας απαριθμούνται τρεις περιοχές. Συγκεκριμένα είναι η Ζώνη Ειδικής Προστασίας (SPA) με ονομασία “ Όρος Πάϊκο, Στενά Άψαλου και Μογλενίτσας” και κωδικό GR1240009, ο Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (SCI) με ονομασία “ Όρος Πάϊκο” και κωδικό GR1240003, και ο Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (SCI) με ονομασία “Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα-Ευρύτερη Περιοχή-Αξιούπολη” και κωδικό GR1220002 (συνολικής έκτασης 33676.35 ha) μικρό τμήμα του οποίου είναι εντός των ορίων του Δήμου στα ανατολικά. Οι περιοχές αυτές συμβάλουν στην έντονη βιοποικιλότητα και αποτελούν πόλο έλξης περιβαλλοντικού και εναλλακτικού τουρισμού.

Ο συνδυασμός λοιπόν όλων αυτών των ιδιαίτερων γεωφυσικών χαρακτηριστικών συνθέτουν ένα τοπίο με εναλλαγές, έντονης βιοποικιλότητας, με σπάνιο οικοσύστημα και αδιαμφισβήτητα φέρει μεγάλες δυνατότητες ανάδειξης και αξιοποίησης (<https://www.giannitsa.gr/>).

3.3. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Στο Δήμο Πέλλας ανήκει και η Αρχαία Πέλλα, η πρωτεύουσα των αρχαίων Μακεδόνων. Η μικρή πολη της Πέλλας, ονομάζεται και Αρχαία Πέλλα επίσης, έκτασης περίπου τρία (3,0) km² και πληθυσμού 2.450 κατοίκων, είναι κτισμένη επάνω σε λόφο σε απόσταση ενός χιλιομέτρου από την οδική αρτηρία Θεσσαλονίκης - Έδεσσας και τον αρχαιολογικό χώρο και επτά (7) χιλιόμετρα από τα Γιαννιτσά. Ένας τόπος που θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας καθώς τον ακολουθεί τεράστια ιστορική σημασία, με σημαντικά μνημεία και αξιόλογα ευρήματα ανασκαφών, γεγονός που τον καθιστά παγκοσμίου και διεθνή πολιτισμικού

ενδιαφέροντος. Εδώ γεννήθηκε ο γιος του Φιλίππου Β΄, ο Αλέξανδρος ο Μέγας (<https://www.giannitsa.gr/>).

Επίσης ιδιαίτερη ελκυστικότητα απορροφούν και άλλοι αρχαιολογικοί χώροι της Πέλλας όπως είναι η Ρωμαϊκή Αποικία της Πέλλας, τα Λουτρά του Μεγάλου Αλέξανδρου στην Νέα Πέλλα, οι Οικίες της Αρχαίας Πέλλας και οι Μακεδονικοί Τάφοι Γ΄ και Δ΄ (<https://www.giannitsa.gr/>).

Αρχαιολογικό ενδιαφέρον συγκεντρώνει και το Δυτικό Νεκροταφείο του Αρχοντικού Πέλλας, ένας αρχαιολογικός χώρος συνολικής έκτασης διακοσίων (200) στρεμμάτων. Το Αρχοντικό είναι ένα πεδινό χωριό της ΠΕ Πέλλας το οποίο είναι κτισμένο μεταξύ Γιαννιτσών και Πέλλας και μάλιστα σε απόσταση μόλις πέντε (5) χιλιομέτρων από το κέντρο της πόλης των Γιαννιτσών (<https://www.giannitsa.gr/>).

Προστιθέμενη αξία στην πολιτιστική επισκόπηση του Δήμου σημειώνουν τα μουσεία της περιοχής. Αρχικά θα επισημάνουμε το Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο της Πέλλας, που βρίσκεται στις νοτιοανατολικές υπώρειες του λόφου του ανακτόρου, στο βορειοανατολικό τμήμα του επισκέψιμου αρχαιολογικού χώρου, σε άμεση γειτνίαση με το σύγχρονο οικισμό ανατολικά. Αποτελεί τη φυσική κατάληξη του επισκέπτη του αρχαιολογικού χώρου, όπου αυτός έχει τη δυνατότητα να ανασυνθέσει τα αρχαιολογικά στοιχεία που του παρείχαν τα μνημεία κατά την περιήγησή του και να κατανοήσει τις ποικίλες πτυχές της καθημερινής, αλλά και της δημόσιας ζωής της μακεδονικής πρωτεύουσας. Είναι ένα μοντέρνο και καινούριο κτίριο που ολοκληρώθηκε το 2009 με την υποστήριξη του Τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης Ελλάδος. Οι συλλογές του μουσείου περιλαμβάνουν αντικείμενα από την Εποχή του Χαλκού μέχρι την Ελληνιστική Περίοδο. Τον επισκέπτη υποδέχονται στον εκθεσιακό χώρο δυο σημαντικά ευρήματα της Πέλλας και γενικότερα του μακεδονικού χώρου, που σχετίζονται με τον Αλέξανδρο Γ΄, τη μεγάλη ιστορική προσωπικότητα των Ελλήνων, που γεννήθηκε και ανδρώθηκε στην Πέλλα: μια μαρμάρινη κεφαλή που θεωρείται πορτραίτο του Αλεξάνδρου Γ΄ και το ένα μαρμάρινο αγαλμάτιο, που τον απεικονίζει με χαρακτηριστικά στοιχεία του θεού Πάνα (<https://www.giannitsa.gr/>).

Στην συνέχεια θα αναφερθούμε στο Λαογραφικό Μουσείο Πέλλας το οποίο στεγάζεται σε ένα κτήριο του 1937 χτισμένο με ντόπια ασβεστολιθική πέτρα, με τα εκθέματά του,

να παρουσιάζονται σε τέσσερις αίθουσες και την αυλή (<https://www.giannitsa.gr/>).

Ακόμη υπάρχει το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Γιαννιτσών, που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, με σκοπό την προβολή της τοπικής ιστορίας και της λαογραφίας. Εδώ παρουσιάζεται η εξέλιξη της περιοχής των Γιαννιτσών από τους προϊστορικούς χρόνους έως το Μακεδονικό Αγώνα και τη Μάχη των Γιαννιτσών περί το έτος 1912 (<https://www.giannitsa.gr/>).

Εστιασμένη παρουσίαση στη Μάχη του Βάλτου των Γιαννιτσών και στους Βαλκανικούς Πολέμους του 1912 – 1913 γίνεται στο χώρο του Στρατιωτικού Μουσείου Γιαννιτσών όπου και πραγματοποιείται αναδρομή στο Μακεδονικό Αγώνα μέσα από κείμενα, φωτογραφίες και κειμήλια τοποθετημένα σε K-PLAST, προθήκες και ανθρώπινα ομοιώματα (<https://www.giannitsa.gr/>).

Την ιστορική διαδρομή της πόλης των Γιαννιτσών του Δήμου Πέλλας αποτυπώνουν τα οθωμανικά μνημεία, που αντιστάθηκαν στο χρόνο. Το μαυσωλείο του Γαζί Εβρενός είναι το σημαντικότερο μνημείο της πόλης των Γιαννιτσών χρισμένο από το 1417. Οι εργασίες αποκατάστασης του μνημείου, που ολοκληρώθηκαν πρόσφατα, ανέδειξαν ένα αξιόλογο κτίσμα, το οποίο μπορεί να φιλοξενήσει τη διαχρονική συλλογή της ιστορίας των Γιαννιτσών. Το μνημείο είναι επισκέψιμο και ανοικτό στο κοινό (<https://www.giannitsa.gr/>).

Επίσης το μαυσωλείο του Αχμέτ Μπέη Εβρενόσογλου είναι γνωστό στην πόλη ως «τουρμπές» και βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, ακριβώς απέναντι από την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου.

Σε πολύ μικρή απόσταση από αυτό, βρίσκεται και ο οθωμανικός Πύργος του Ρολογιού, που θεωρείται ο παλαιότερος σωζόμενος πύργος στην Ελλάδα. Σύμφωνα με επιγραφή που βρίσκεται πάνω σε δύο μαρμάρινες πλάκες, στην ανατολική του πλευρά, χτίστηκε στα 1754 από το Σερίφ Αχμέτ, απόγονο του Γαζί Εβρενός. Η τοποθεσία του είχε επιλεγεί τότε με στρατιωτικά κριτήρια, με σκοπό τον έλεγχο της εμπορικής κίνησης που υπήρχε, δια μέσου της πόλης, σε όλη την Κεντρική Μακεδονία. Κι αυτό το μνημείο έχει συντηρηθεί και είναι επισκέψιμο (<https://www.giannitsa.gr/>).

Στο κέντρο της πόλης, επί του σύγχρονου πεζόδρομου, βρίσκεται η οικία του Εμίν Μπέη. Πρόκειται για μία νεοκλασική κατοικία η οποία χτίστηκε στις αρχές του 20ου

αίωνα και αποτέλεσε την κατοικία του τελευταίου απογόνου του Γαζή Εβρενός που διοίκησε την περιοχή μέχρι το 1912. Μετά τη Μάχη των Γιαννιτσών (Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος) και την ήττα του οθωμανικού στρατού το οικοδόμημα εντάχθηκε στο επίσημο ελληνικό κράτος. Το μνημείο έμεινε ανέπαφο από τους πολέμους που ακολούθησαν, ενώ οι δύο φάσεις αναστηλωτικών εργασιών που πραγματοποιήθηκαν κατά την μεταπολεμική περίοδο, το διατήρησαν σε άριστη κατάσταση (<https://www.giannitsa.gr/>).

Στα τρία αυτά μνημεία, έρχονται να προστεθούν ένα λουτρικό συγκρότημα που χρονολογείται γύρω στον 15ο αιώνα και δεν είναι προσβάσιμο στο εσωτερικό του, το τέμενος του Αχμέτ Μπέη που χτίστηκε γύρω στα 1490, ένα τζαμί μικρών διαστάσεων που βρίσκεται στο χώρο του στρατοπέδου Καψάλη και ένα ιπποφορβείο του 18ου αιώνα, τα οποία συμπληρώνουν το “πάζλ” των οθωμανικών κτιρίων στα Γιαννιτσά. Αυτά τα μνημεία δεν έχουν συντηρηθεί και αναστηλωθεί οπότε δεν είναι και επισκέψιμα (<https://www.giannitsa.gr/>).

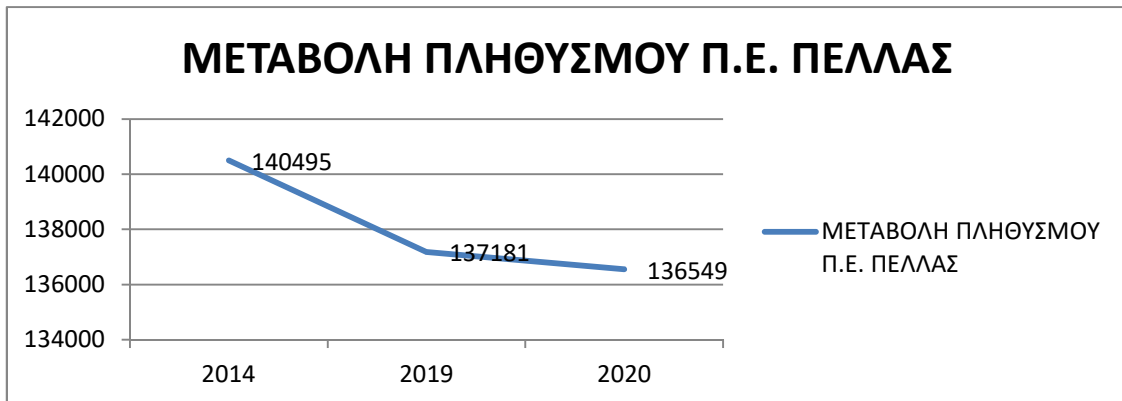
Θα ήταν παράλειψη σε αυτό το σημείο εάν δεν γινόταν αναφορά στις μεταβυζαντινές εκκλησίες αλλά και μοναστήρια που υπάρχουν στο περιοχή. Ως μακροβιότερος ναός θεωρείται η Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου στη Λάκκα, ένα μικρό χωριό στα δυτικά του Δήμου, που σύμφωνα με την επιγραφή που υπάρχει επί του κωδωνοστασίου χρονολογείται από το 1714 ενώ σε ανάγλυφη πλάκα εξωτερικού τοίχου του ναού υπάρχει και δεύτερη χρονολογία εν έτη 1988, που αναφέρεται όμως στην αποκατάσταση φθορών και βλαβών που υπέστη ο ναός. Η επομένη κατά παλαιότητα εκκλησία είναι ο Ιερός Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου που βρίσκεται στο βόρειο τομέα των Γιαννιτσών, στην παλιά συνοικία Βαρόσι και χτίστηκε κατά την περίοδο 1858-1867. Η κατασκευή του επιτράπηκε με σουλτανικό φερμάνι του 1858 οπότε οι κάτοικοι με προσωπική εργασία και δωρεά υλικού και χρημάτων κατάφεραν μέσα σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα να τον κατασκευάσουν. Μάλιστα σύμφωνα με την παράδοση όταν τελείωσε το νερό, χρησιμοποιήθηκε κρασί προκειμένου να ολοκληρωθεί. Τελευταία χρονολογικά είναι η εκκλησία των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου στην Πέλλα, βρίσκεται στη βορειανατολική άκρη του χωριού και η κατασκευή της χρονολογείται περί τα μέσα του 19ου αιώνα (<https://www.giannitsa.gr/>).

Ολοκληρώνοντας τις πληροφορίες για την ιστορικότητα του τόπου αξίζει να συμπεριλάβουμε και τον διατηρητέο, παραδοσιακό οικισμό της Κρώμνης, ενός ορεινού οικισμού που βρίσκεται σε υψόμετρο 580 μέτρων. Ο οικισμός αυτός ευημερούσε επί Τουρκοκρατίας καθώς οι κάτοικοί του ασχολούνταν με την ξυλεία και την κτηνοτροφία. Η δύσβατη θέση του απέτρεψε μέχρι και τον γερμανικό στρατό να τον προσεγγίσει επί περιόδους πολέμου. Αργότερα, στις αρχές της δεκαετίας του 1970 ο ίδιος λόγος όρισε και την εγκατάλειψη του. Η ύπαρξη των λίθινων σπιτιών, του σχολείου, της εκκλησίας, της βρύσης, των πηγών, των σπηλιών του δάσους και γενικότερα ο μη εξωραϊσμένος χαρακτήρας της Κρώμνης, τον καθιστούν έναν από τους προορισμούς των επισκεπτών της περιοχής (<https://www.giannitsa.gr/>).

3.4. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

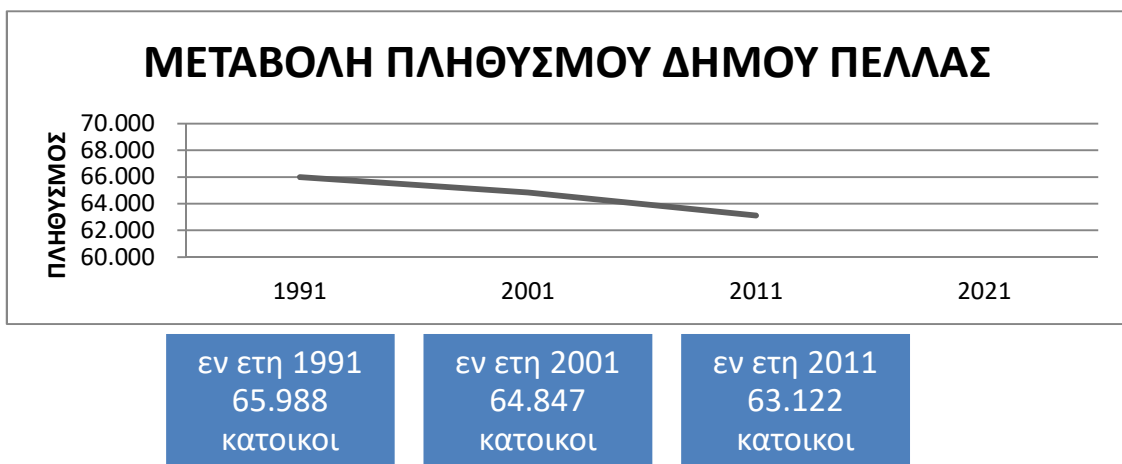
Στην περιοχή εκτός από τους ντόπιους κάτοικους έχουν εγκατασταθεί, Βλάχοι, Σαρακατσαναίοι, επίσης με την Συνθήκη της Λωζάνης το 1923, Έλληνες από την Θράκη, την Ανατολική Ρωμυλία, τον Πόντο και τον Καύκασο, ενώ τις τελευταίες δεκαετίες, από το 1990 και έπειτα, υπήρχαν αφίξεις και εγκαταστάσεις παλιννοστούντων, προσφύγων και μεταναστών ως οικονομικοί μετανάστες, γεγονός διττής σημασίας για τον Δήμο. Από την μια πλευρά υπάρχει πολυπολιτισμικότητα στον τόπο και επιπλέον για αρκετά χρόνια υπήρχε φθινό εργατικό δυναμικό γεγονός που ευνόησε κυρίως τον πρωτογενή τομέα, από την άλλη πλευρά όμως έπρεπε όλες οι κοινωνικές ομάδες της πόλης να ενσωματωθούν στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της πόλης, ώστε να επιτευχτεί ειρήνη και αρμονία.

Η καταγραφή της εξέλιξης του υπολογιζόμενου πληθυσμού για την περιφερειακή ενότητα Πέλλας για την περίοδο 2014-2020 σημείωσε μείωση -2% (-2%, από 140 χιλ. το 2014 σε 136,5 χιλ. το 2020) (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.4) (<https://insete.gr/intelligence/>, <https://www.statistics.gr/documents/20181/972a68ea-7bc3-c764-94bd-2d989b25e6f6>).

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.4., ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ, INSETE, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Η μεταβολή του πληθυσμού με βάση τα στοιχεία απογράφης των τριών τελευταίων δεκαετιών μας δείχνει ότι υπάρχει μείωση πληθυσμού στον Δήμο Πέλλας (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.5) (<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM03/1991>).

εν ετη 1991
65.988
ΚΑΤΟΙΚΟΙ

εν ετη 2001
64.847
ΚΑΤΟΙΚΟΙ

εν ετη 2011
63.122
ΚΑΤΟΙΚΟΙ

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.5., ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Από το σύνολο του πληθυσμού του Δήμου Πέλλας που σύμφωνα με την απογραφή του 2011 είναι 63.122 κάτοικοι, εκτιμάται ότι για το έτος 2021 το 50% είναι άνεργοι γιατί εκτός από τις συνθήκες πανδημίας, από τον ιό του κορονοϊού, την περιοχή έπληξαν και τα άσχημα καιρικά φαινόμενα του παγετού και της χαλαζόπτωσης (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.6) (<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM04/2011>· <https://www.ethnos.gr/greece/article/173432/boreiaelladastaypshhanergiaftaneito7025stoyrneoy>)

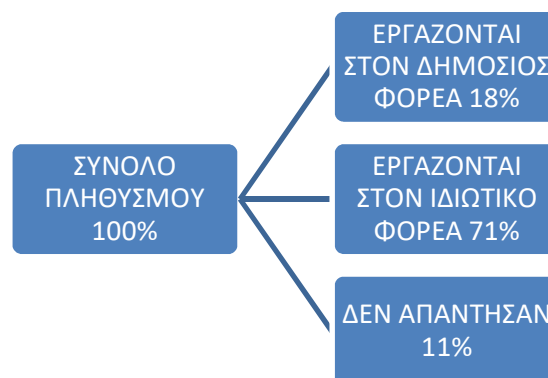
Σε ένα γενικότερο πλαίσιο η ανεργία στην Ελλάδα την περίοδο 2014-2019 σημείωσε μείωση κατά -36% ,από 1.274 χιλ. το 2014 σε 819 χιλ. το 2019, οπότε όλες οι επιμέρους Περιφέρειες σημείωσαν μείωση στον αριθμό των ανέργων τους και συγκεκριμένα της Κεντρικής Μακεδονίας παρουσίασε μείωση κατά -31% δηλαδή από 227 χιλ. το 2014 σε 157 χιλ. το 2019. Αυτό όμως που επιτάσσεται να προσέξουμε είναι αναφορικά με την **ποσοστιαία κατανομή των ανέργων στις Περιφέρειες για το 2019** όπου παρατηρούμε ότι το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής με 36% και ακολουθεί η **Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με 19%**.(https://insete.gr/wp-content/uploads/2020/05/20-12_Central_Macedonia-1.pdf).

Επίσης από το σύνολο του πληθυσμού του Δήμου στον Δημόσιο Φορέα εργάζεται το 18% ενώ στον Ιδιωτικό Φορέα το 71% και το υπόλοιπο 11% δεν τοποθετήθηκε ευκρινώς (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.7) (<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM04/2011>).

ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ 63.122
ΚΑΤΟΙΚΟΙ

ΑΝΕΡΓΟΙ 50 %

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.6. , ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ , ΑΡΘΡΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΘΝΟΣ, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.7. , ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Από τους απασχολούμενους της κατηγορίας του οικονομικά ενεργού πληθυσμού σε επίπεδο Δήμου :

- οι κύριοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας είναι η γεωργία , η δασοκομία, το χονδρικό και το λιανικό εμπόριο, ενώ με αρκετή διαφορά ακολουθούν οι κλάδοι εκπαίδευσης, δημόσιας διοίκησης, κοινωνικής ασφάλισης, υπηρεσιών παροχής καταλυμάτων και εστίασης. Αναλυτικά παρουσιάζονται οι κλάδοι με τα αντίστοιχα ποσοστά τους στο ΓΡΑΦΗΜΑ 3.8.

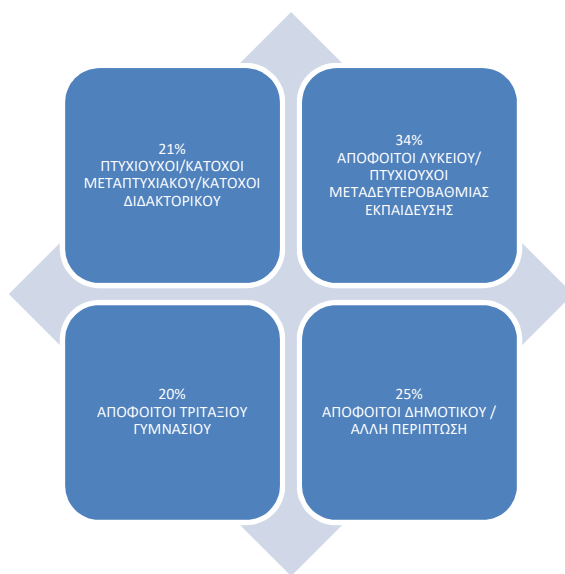
ΓΡΑΦΗΜΑ 3.8. , ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

- Τα Αγροτικά προϊόντα που παράγονται σήμερα στο Νομό είναι: Βαμβάκι, ροδάκινα, μήλα, κεράσια, σπαράγγια, ακτινίδια, αχλάδια, σιτάρι, καλαμπόκι, ζαχαρότευτλα, σόγια, τομάτα και αγγούρι θερμοκηπίου, φασόλια, πιπεριά για κόκκινο πιπέρι, αμπέλια, ελιές, ξηροί καρποί. Οι βασικές κατηγορίες ζώων παραγωγής στο Ν. Πέλλας είναι τα βοοειδή, τα αιγοπρόβατα, οι χοίροι και τα πουλερικά.

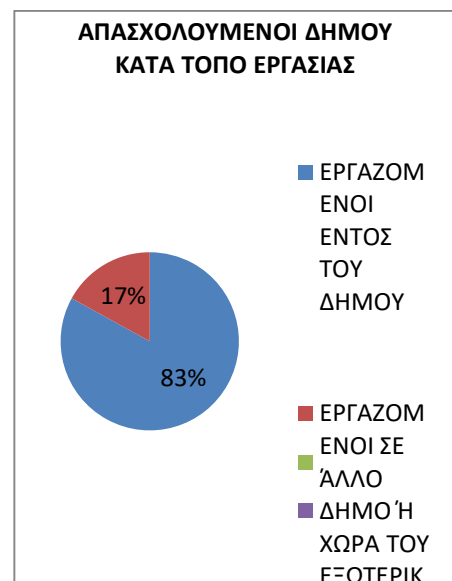
Αναφορικά με τον Δευτερογενή Τομέα ο νομός Πέλλας χαρακτηρίζεται από την ανάπτυξη επιχειρήσεων ελαφριάς βιομηχανίας. Οι κλάδοι που παρουσιάζουν σήμερα εξειδίκευση στο Νομό είναι διαφορετικοί από αυτούς της βιομηχανικής παράδοσης (δηλ. Κλωστοϋφαντουργία). Δηλαδή αποτελεί το μεγαλύτερο κέντρο μεταποίησης και εξαγωγής μεταποιημένων φρούτων της χώρας και ένα από τα βασικά εξαγωγικά κέντρα νωπών φρούτων και λαχανικών. Οι κλάδοι αυτοί στηρίζονται στις εξαγωγές, πράγμα που σημαίνει ότι αποφέρουν σημαντικά συναλλαγματικά οφέλη στη χώρα (Επιμελητήριο Πέλλας).

- Επίσης όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης των δημοτών το 21% είναι κάτοχοι πτυχίου ή μεταπτυχιακού ή διδακτορικού που σημαίνει ότι παρουσιάζουν ένα ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης, , το 34% είναι απόφοιτοι λυκείου ή πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης π.χ. ΙΕΚ. (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.9) ενώ η πλειοψηφία των απασχολούμενων εργάζεται εντός του Δήμου που είναι και η μόνιμη διαμονή τους. Τα γεγονότα αυτά μας δείχνουν ότι το μισό και

παραπάνω των δημοτών αποτελεί απόθεμα ανθρωπίνων πόρων με προσόντα (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.10) (<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM04/2011>).

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.9., ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

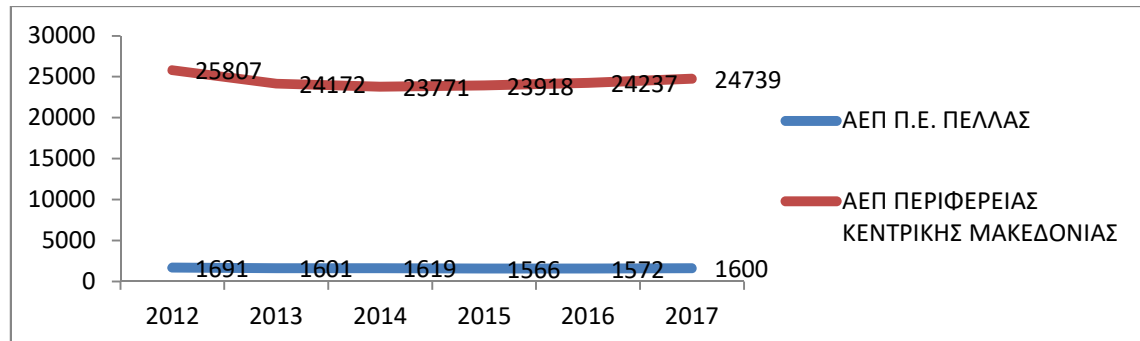

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.10., ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

3.5. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Παρατηρώντας την εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) για την Περιφερειακή Ενότητα της Πέλλας για τα έτη 2012 έως 2017 βλέπουμε ότι υπάρχει μια μείωση της τάξεως του -5% (-5%, από € 1.691 εκατ. το 2012 σε € 1.600 εκατ. το 2017). Παρομοια εικόνα καταγράφεται και σε Περιφερειακό επίπεδο δηλαδή για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ). Συγκεκριμένα, την περίοδο 2012-2017 η ΠΚΜ σημείωσε μείωση του ΑΕΠ της κατά -4% (από € 25.807 εκατ. το 2012 σε € 24.739 εκατ. το 2017) (ΓΡΑΦΗΜΑ 11) (<https://insete.gr/intelligence/>).

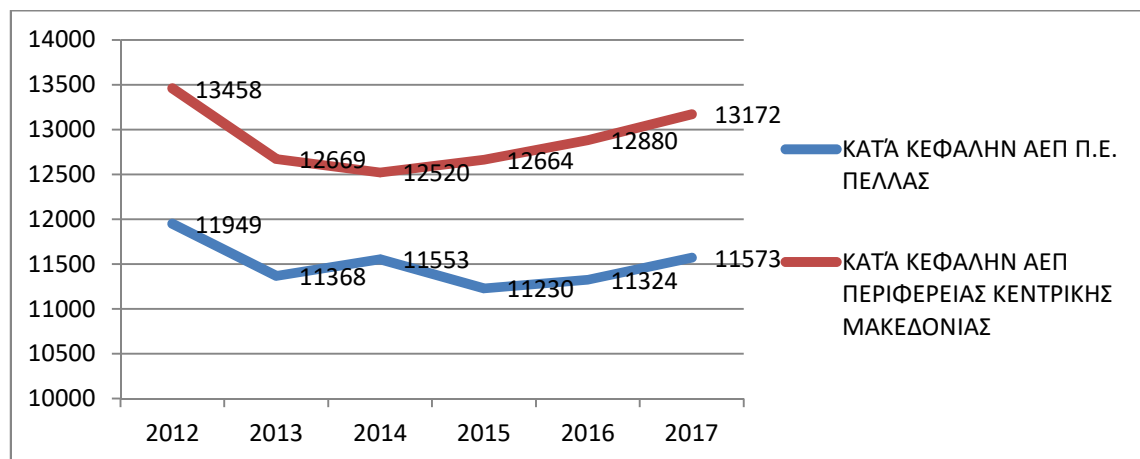
ΓΡΑΦΗΜΑ 11: ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΕΠ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΠΕΛΛΑΣ 2012-2017(σε €)

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.11. , ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ , INSETE, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

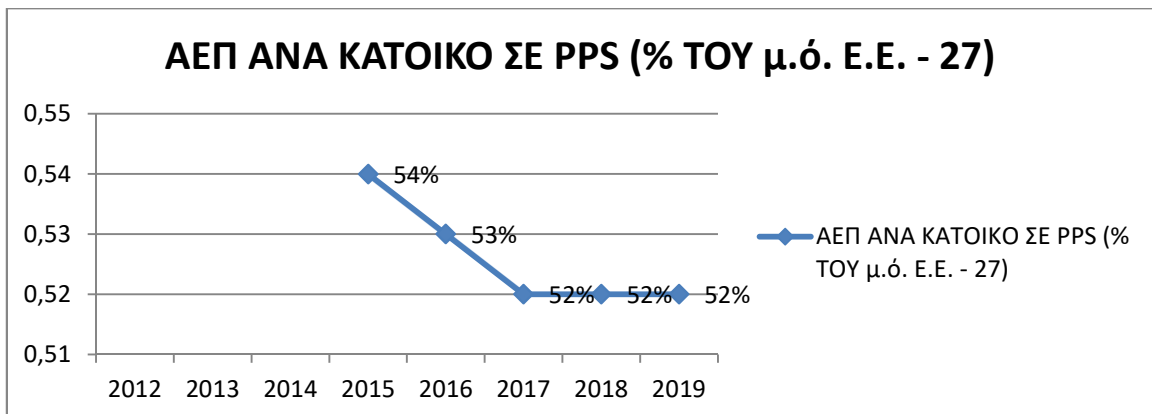
Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Κεντρικής Μακεδονίας την περίοδο 2012-2017 μειώθηκε κατά -2% (-2%, από € 13.458 το 2012 σε € 13.172 το 2017) καθώς και η επιμέρους Περιφερειακή Ενότητα Πέλλας κατέγραψε μείωση (-3%, από € 11.949 το 2012 σε € 11.573 το 2017)

ΓΡΑΦΗΜΑ 12:ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΠΕΛΛΑΣ 2012-2017(σε €)

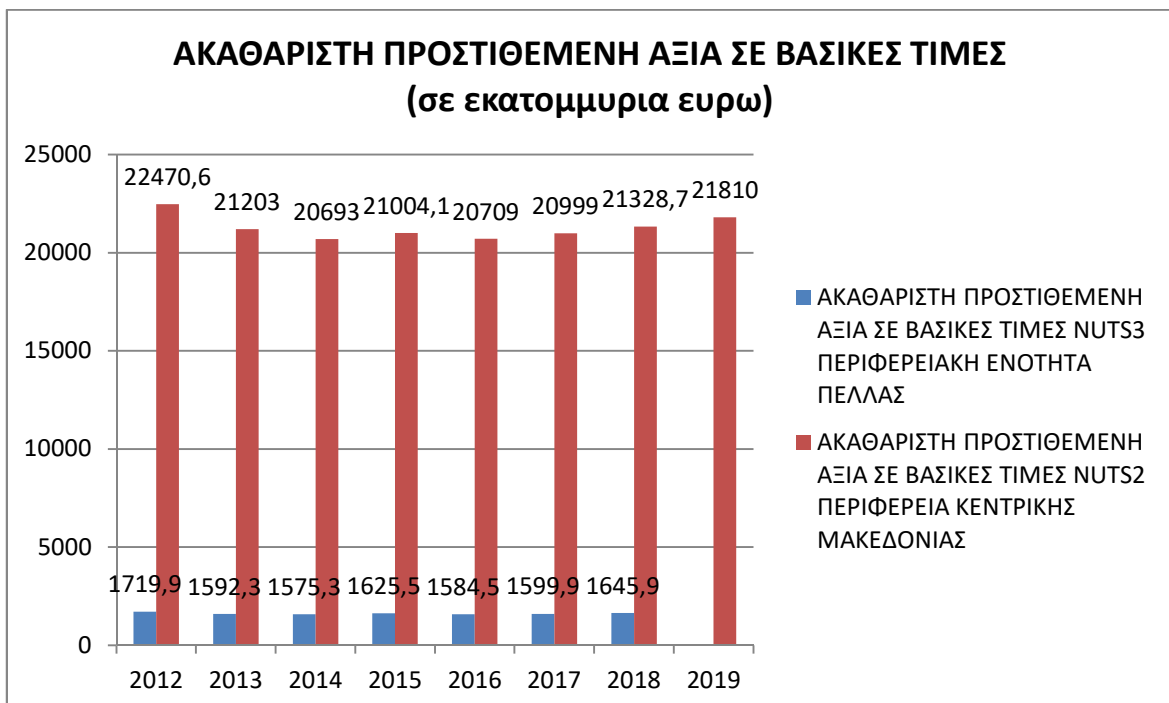
ΓΡΑΦΗΜΑ 3.12. , ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ , INSETE, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Το ΑΕΠ ανά κάτοικο σε ποσοστό % του μέσου όρου (μ. ό.) σύμφωνα με το NUTS2 για την περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και για την χρονική περίοδο από το 2012 έως το 2019 παρουσιάζει σταδιακή μείωση, από 56% το 2012 σε 52% το 2019 όπως αυτό αποτυπώνεται στο παρακάτω (ΓΡΑΦΗΜΑ 13) (https://ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/myregion/#?reg=BE10&ind=17-2_nama_10r_2gdp)

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.13. , ΠΗΓΗ: EUROSTAT , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

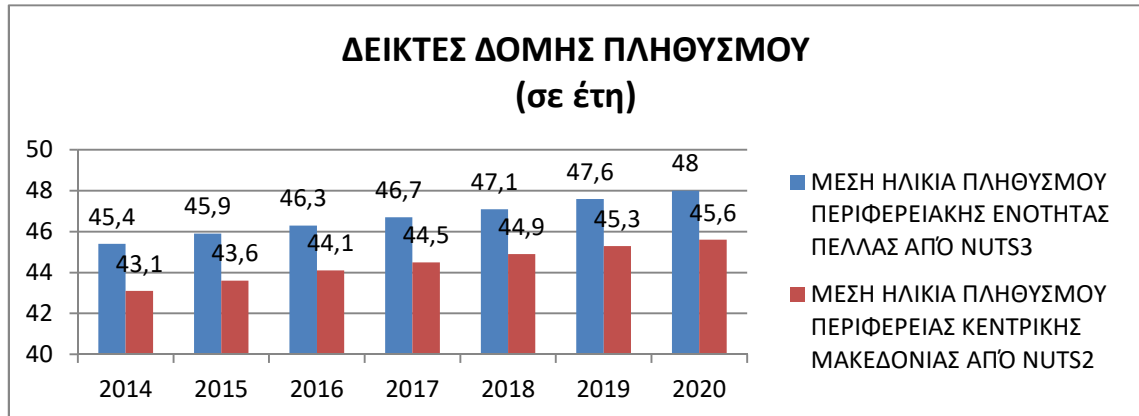
Η εξέλιξη της ακαθάριστης προστιθεμένης αξίας ή διαφορετικά το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές αγοράς δηλαδή σε βασικές τιμές για την περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και για την περιφερειακή ενότητα Πέλλας, για τα έτη 2012 – 2019, σύμφωνα με στοιχεία από τα NUTS2 και NUTS3 τοποθετεί την ΠΕ Πέλλας στην τριακοστή δεύτερη (32)θέση από τις πενήντα δυο (52) περιφέρειες της Ελλάδας (ΓΡΑΦΗΜΑ 14) (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_3gdp/default/table?lang=en).

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.14. , ΠΗΓΗ: EUROSTAT NUTS2 , NUTS3 , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

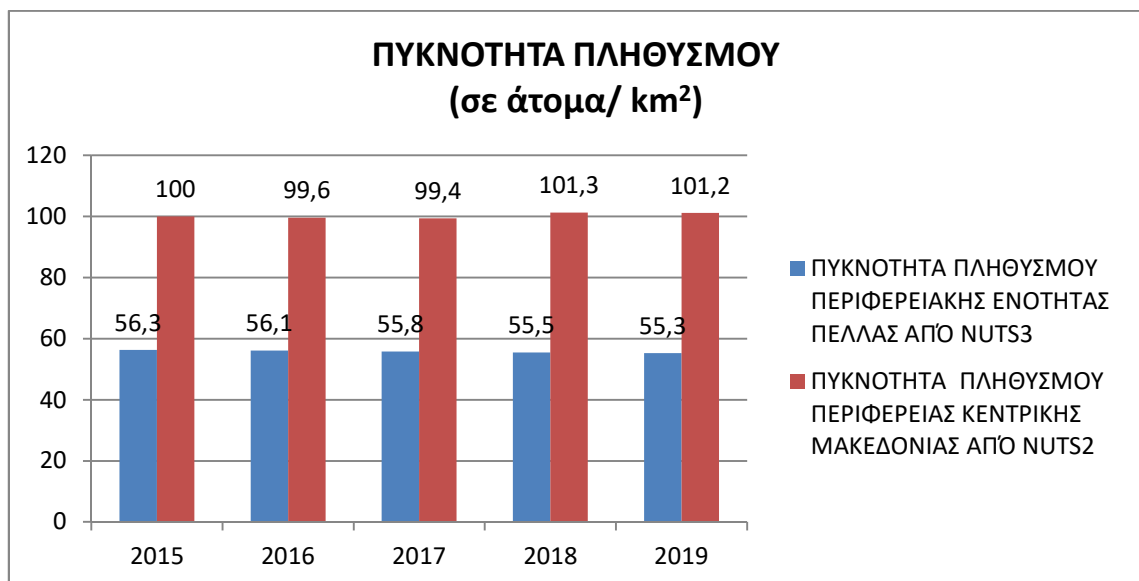
Οι δείκτες δομής του πληθυσμού, μετρούμενα σε έτη ,που μας δείχνουν την μέση ηλικία του πληθυσμού σε ΠΕ Πέλλας και αντίστοιχα στην ΠΚΜ για το χρονικό

διάστημα 2014 έως 2020 μας δείχνουν ότι η ΠΕ Πέλλας βρίσκεται στην δέκατη (10)θέση από τις πενήντα δυο (52) περιφέρειες της Ελλάδας (ΓΡΑΦΗΜΑ 15) (https://ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/myregion/#?reg=EL524&ind=10-3_demo_r_pjanind3).

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.15. , ΠΗΓΗ: EUROSTAT NUTS2 , NUTS3 , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Η πυκνότητα του πληθυσμού μετρούμενη σε άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο (km^2) σε ΠΕ Πέλλας και αντίστοιχα στην ΠΚΜ για το χρονικό διάστημα 2015 έως 2019 μας δείχνουν ότι η ΠΕ Πέλλας βρίσκεται στην εικοστή έκτη (26)θέση από τις πενήντα δυο (52) περιφέρειες της Ελλάδας (ΓΡΑΦΗΜΑ 16) (https://ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/myregion/#?reg=EL524&ind=6-3_demo_r_d3dens).

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.16. , ΠΗΓΗ: EUROSTAT NUTS2 , NUTS3 , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

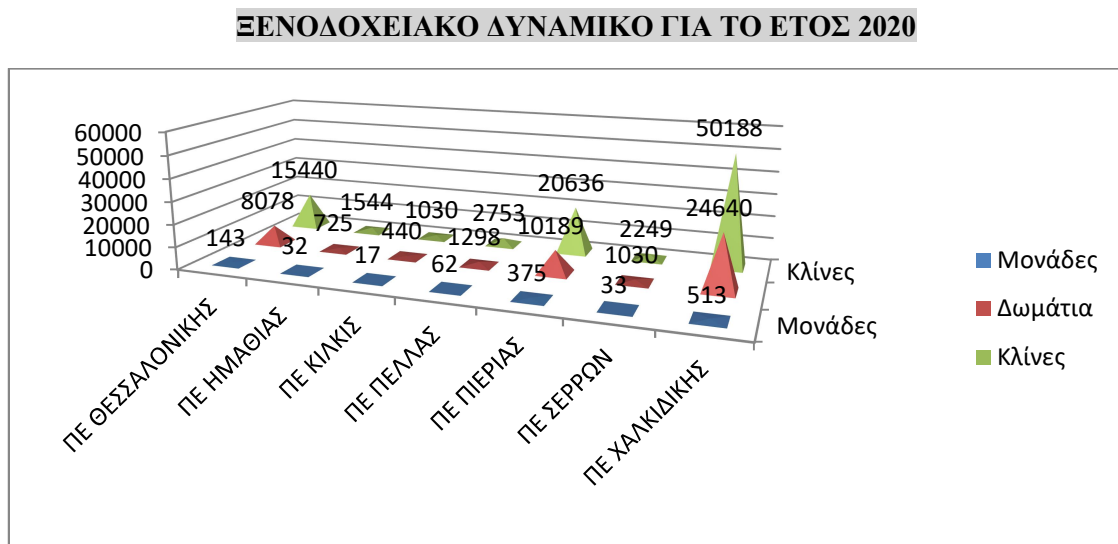
3.6. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Επειδή εστιάζουμε συγκεκριμένα στον τομέα του τουρισμού, είναι θεμιτό να καταθέσουμε ορισμένα στατιστικά στοιχεία τόσο σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας όσο και σε επίπεδο δήμου, ώστε να κατανοήσουμε το βαθμό δυναμικότητας.

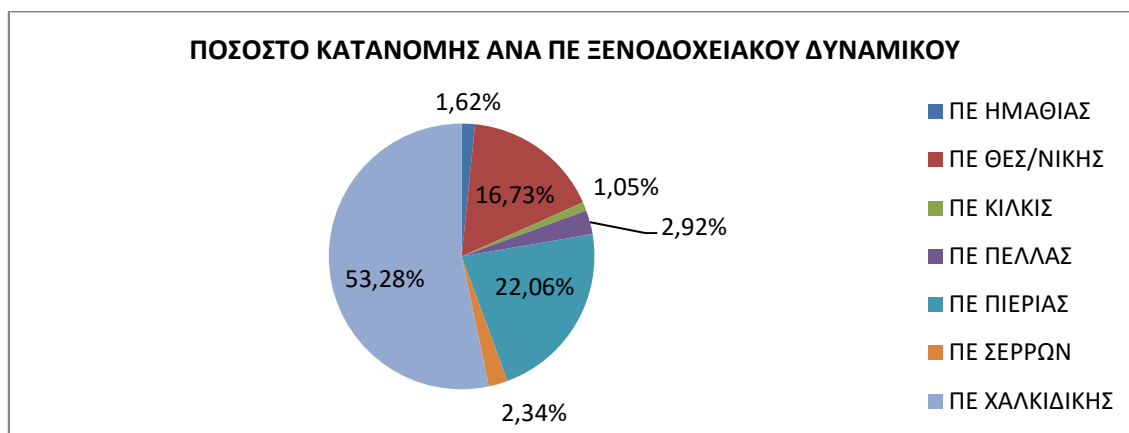
Αρχικά θα αναφερθούμε στις τουριστικές υποδομές των καταλυμάτων που υπάρχουν στην ΠΕ Πέλλας, έπειτα θα καταγράψουμε ορισμένα στοιχεία σχετικά με την επιβατική κίνηση και τέλος θα παραθέσουμε στοιχεία σχετικά με την επισκεψιμότητα σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους.

- Τουριστικά καταλύματα

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητήριου Ελλάδας για το έτος 2020 η ΠΚΜ εμφανίζει στο σύνολο της, τα κάτωθι στοιχεία ξενοδοχειακού δυναμικού (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.17) (https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2021/06/2020-Hotels_Regional.pdf)

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.17., ΠΗΓΗ: ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ, 2020, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.18. , ΠΗΓΗ: ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ, 2020, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Άρα είναι φανερό ότι η ΠΕ Πέλλας διαθέτει το 2,92% του ξενοδοχειακού δυναμικού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και κατέχει την τέταρτη θέση μετά τις ΠΕ Χαλκιδικής με 53,28%, της Πιερίας με 22,06% και της Θεσσαλονίκης 16,73% οι οποίες όμως πρέπει να αναφέρουμε ότι είναι παραθαλάσσιες περιφέρειες και παραθεριστικοί προορισμοί (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.18).

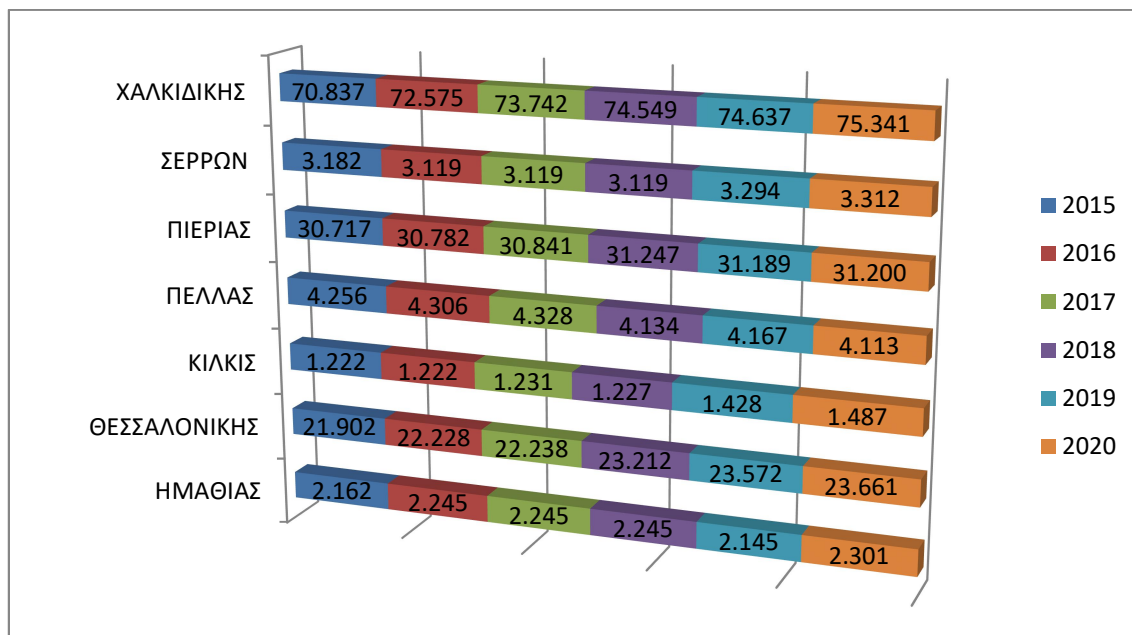
Όσον αφορά την εξέλιξη του αριθμού του ξενοδοχειακού δυναμικού για τα έτη 2015 – 2020 της ΠΚΜ , ανά ΠΕ παρατηρούμε ότι η ΠΕ Πέλλας κατά τα έτη 2016 και 2017 σημείωσε αύξηση των καταλυμάτων της ενώ για την επόμενη τριετία παρουσίασε ένα «σκαμπανέβασμα». Φαίνεται να είναι η μοναδική ΠΕ που το 2020 έχει λιγότερα καταλύματα απ’ ότι το 2015, ενώ όλες οι υπόλοιπες ΠΕ της Περιφέρειας έχουν σημειώσει αύξηση (ΓΡΑΦΗΜΑ 3.19) (https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2020/02/CapacityDetail_2015.pdf

https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2019/07/Hotels_By-Region_2016.pdf

https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2019/07/Hotels_Regional_2017.pdf

https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2019/07/02_Hotels_2018_Regional.pdf

https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2020/02/2019-Campings_regions.pdf

ΕΞΕΛΙΞΗ ΞΕΝΟΔΟΧΙΑΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2015-2020 (σε άτομα)

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.19. , ΠΗΓΗ: ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ, 2015 - 2020, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

- Εισερχόμενος τουρισμός

Οι επισκέψεις , καταμετρούμενες σε χιλιάδες επισκέπτες, που σημειώθηκαν στην περιφέρεια ΠΚΜ για τα έτη 2016-2020 την κατατάσσουν στην 1^η θέση για τα έτη 2016-2018, στην 2^η θέση το 2019 μετά την περιφέρεια Δωδεκανήσων και στην 3^η θέση το 2020 μετά την περιφέρεια Αττικής και την περιφέρεια Δωδεκανήσων. Οι ακριβείς επισκέψεις απεικονίζονται στον Πίνακα 3.1. (<https://insete.gr/>).

Στον Πίνακα 3.2 καταγράφονται το σύνολο των διανυκτερεύσεων στην ΠΚΜ ενώ στο Γράφημα 3.20 περιγράφεται το ποσοστό των επισκεπτών της περιφέρειας με βάση τις διανυκτερεύσεις για τα χρόνια 2016 έως 2020. Παρατηρούμε ότι η πλειονότητα των διανυκτερεύσεων στην περιφέρεια είναι τουλάχιστον τέσσερις (4) ημέρες (<https://insete.gr/>).

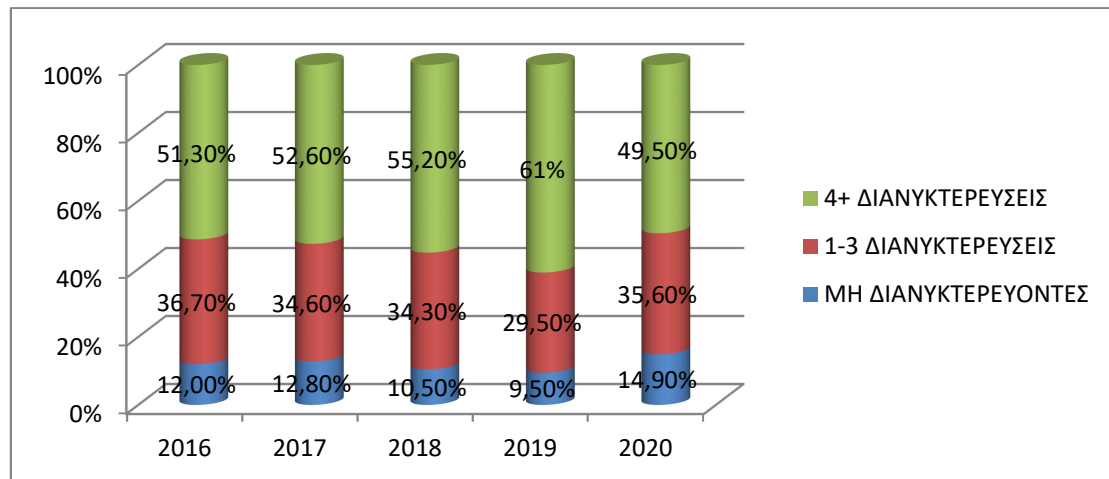
ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (σε χιλιάδες)				
2016	2017	2018	2019	2020
5893	7262	7830	5583	1280

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1. , ΠΗΓΕΣ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, INSETE Intelligence , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (σε χιλιάδες)				
2016	2017	2018	2019	2020
31.306	40.783	44.690	35.991	9.168

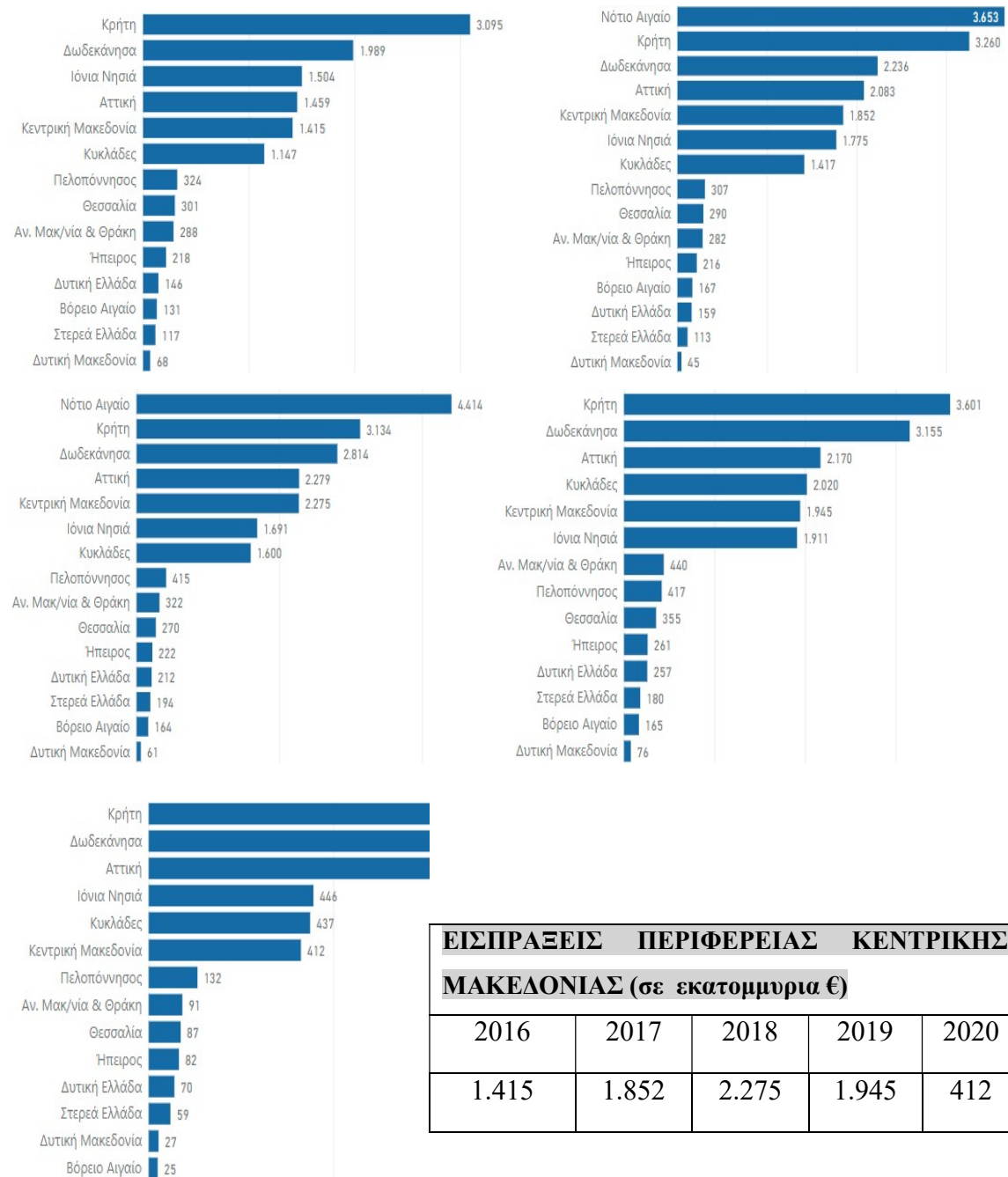
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2. , ΠΗΓΕΣ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, INSETE Intelligence , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΒΑΣΗ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.20. , ΠΗΓΕΣ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, INSETE Intelligence , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Επίσης είναι σημαντικό να πούμε ότι **ΠΚΜ βρίσκεται στην 2^η θέση με τις περισσότερες διανυκτερεύσεις**, μεταξύ των περιφερειών της χώρας, για τα έτη 2016-2019, ενώ κατέχει την 3^η θέση το 2020. Οι περιφέρειες που βρίσκονται στην πρώτη θέση διανυκτερεύσεων είναι το 2016 και 2019 της Κρήτης με 39.378 και 43256 αντιστοίχως, το 2017 και το 2018 του Νότιου Αιγαίου με 46.210 και 51.084 αντιστοίχως, ενώ το 2020 οι δυο πρώτες είναι της Αττικής με 12.466 και της Κρήτης με 10.510 διανυκτερεύσεις (<https://insete.gr/>).

**ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (σε εκατομμυρια €) ΓΙΑ
ΤΑ ΕΤΗ 2016 - 2020**

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.21., ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3., ΠΗΓΕΣ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, INSETE Intelligence, ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Από το Γράφημα 3.21 καθώς και από τον Πίνακα 3.3 έχουμε εικόνα **από την κατανομή των εισπράξεων** ανά περιφέρεια και αυτό που παρατηρούμε είναι ότι η ΠΚΜ βρίσκεται στην 4^η θέση για τα έτη 2016-2019 και στην 5^η θέση το 2020.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2016 – 2020

ΕΤΟΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ	2016	2017	2018	2019	2020
ΜΗ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΟΝΤΕΣ	3,6 %	2,8 %	2,5 %	2,3 %	3,4 %
1-3 ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ	13,5 %	13,0 %	13,2 %	12,6 %	13,3 %
4+ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ	82,9 %	84,2 %	84,3 %	85,1 %	83,3 %

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4., ΠΗΓΕΣ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, INSETE Intelligence , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Από τον Πίνακα 3.4 γίνεται σαφές ότι τα ποσοστά εισπράξεων στην ΠΚΜ είναι ανάλογα των διανυκτερεύσεων που σημαίνει ότι οι εισπράξεις αυξάνονται με την αύξηση παραμονής των επισκεπτών .

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑΛΟΓΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΠΑΚΕΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2016 – 2019

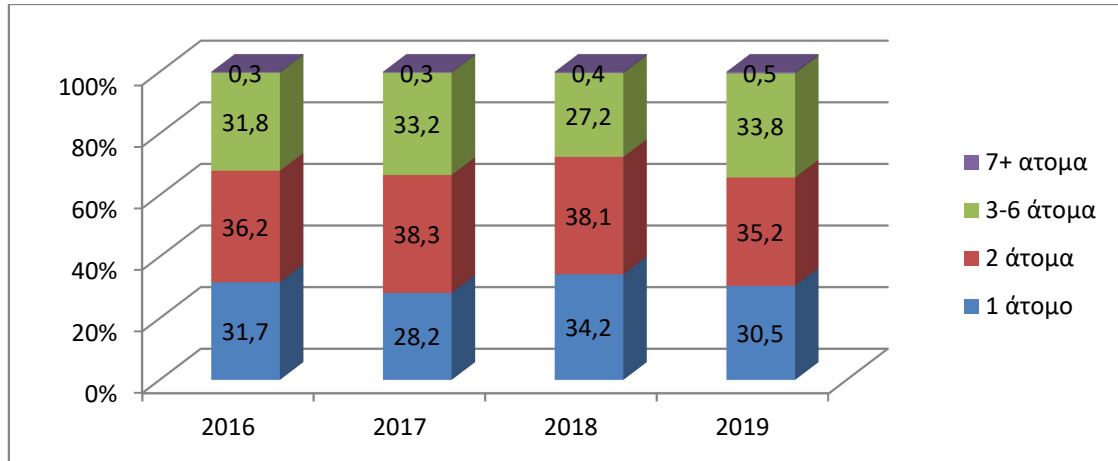
	2016	2017	2018	2019
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΣΕ €	1.688.128.080	1.851.924.891	2.275.428.523	2.249.791.314
ΜΕ ΠΑΚΕΤΟ	8,7 %	9,3 %	5,26 %	17,2 %
ΧΩΡΙΣ ΠΑΚΕΤΟ	91,3 %	90,7 %	94,74 %	82,8 %

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5., ΠΗΓΕΣ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, INSETE Intelligence , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Η Πίνακας 3.5 κατανομής εισπράξεων μας δείχνει ότι οι επισκέπτες της περιφέρειας προτιμούν την έλευση τους χωρίς την χρήση πακέτου. Επίσης παρατηρούμε ότι το 2019 το ποσοστό χρήσης πακέτου είχε σημαντική αύξηση.

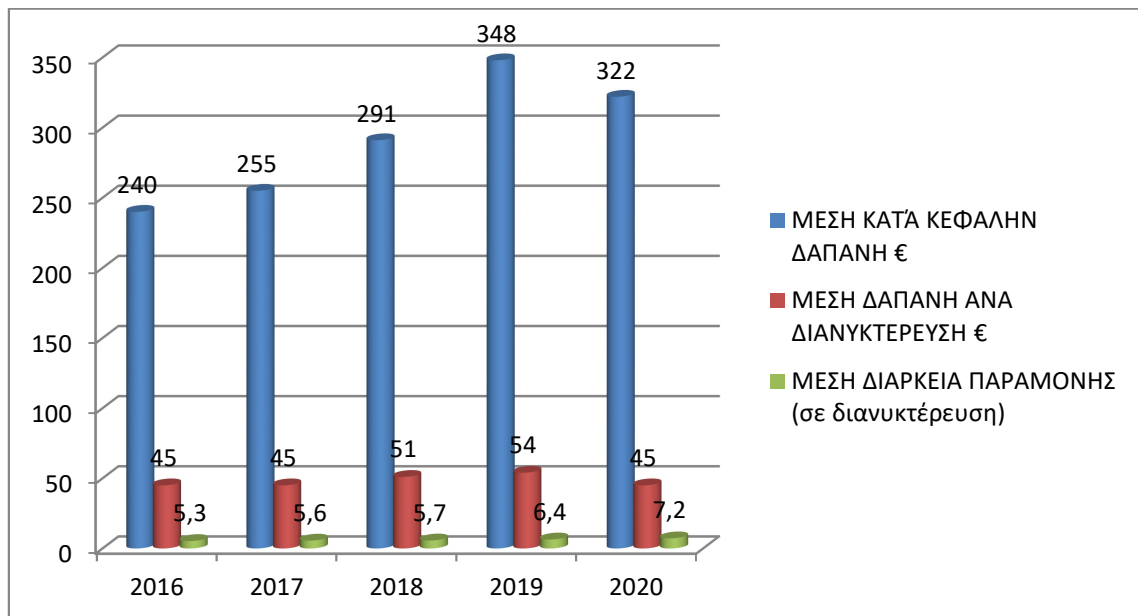
Παρατηρώντας το Γράφημα 3.22 μπορούμε να διακρίνουμε ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά εισπράξεων αφορούν την κατηγορία των δυο (2) ατόμων ενώ με μικρές διαφορές είναι οι κατηγορίες του ενός (1) και των τριων(3) έως εξι(6) ατόμων. Οι εισπράξεις από τα γκρουπ των επτά (7+) και περισσότερων ατόμων είναι ελάχιστες.

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑΛΟΓΩΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ TRAVEL PARTY
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2016 – 2019**

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.22. , ΠΗΓΕΣ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, INSETE Intelligence , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

**ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΚΔ, ΜΔΔ, ΜΔΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2016 – 2020**

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.23. , ΠΗΓΕΣ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, INSETE Intelligence , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Στο Γράφημα 3.23 αποτυπώνονται οι βασικοί δείκτες που είναι η Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη (ΜΚΔ) σε (€), η Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση (ΜΔΔ) σε (€), καθώς και η Μέση Διάρκεια Παραμονής (ΜΔΠ) μετρούμενη σε διανυκτερεύσεις. Παρατηρείται μια σταδιακή αύξηση και στις τρεις παραμέτρους για την τετραετία από το 2016 έως το 2019 ενώ το 2020 μείωση παρουσίασαν η ΜΚΔ και η ΜΔΔ αλλά η ΜΔΠ παρουσίασε αύξηση.

- Διεθνείς και εσωτερικές αεροπορικές αφίξεις

Στην Ελλάδα την περίοδο 2014-2019, σημειώθηκε αύξηση κατά +46% (από 14,7 εκατ. το 2014 σε 21,6 εκατ. το 2019) στις διεθνείς αεροπορικές αφίξεις. Όλες οι επιμέρους Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση στον αριθμό των αφίξεων τους, με εξαίρεση μόνο την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου. **Συγκεκριμένα η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας σημείωσε αύξηση +49%**, από 1,6 εκατ. το 2014 σε 2,3 εκατ. το 2019. Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των διεθνών αφίξεων στις επιμέρους Περιφέρειες, οι πέντε (5) Περιφέρειες που υποδέχτηκαν, το 2019, το 95% του συνόλου των διεθνών αεροπορικών αφίξεων της Ελλάδας είναι οι Περιφέρειες Αττικής (30%), Κρήτης (21%), Νοτίου Αιγαίου (21%), Ιονίων Νήσων (12%) και Κεντρικής Μακεδονίας (11%) (https://insete.gr/wp-content/uploads/2021/11/Bulletin_2110.pdf).

Σύμφωνα με το Στατιστικό Δελτίο του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ) την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2021 καταγράφηκαν 10 εκατ. διεθνείς αεροπορικές αφίξεις έναντι 18,8 εκατ. της περιόδου Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2019, παρουσιάζοντας μείωση κατά -46,7% που σημαίνει -8,8 εκατ. αφίξεις (https://insete.gr/wp-content/uploads/2021/11/Bulletin_2110.pdf).

Την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2021 καταγράφηκαν 3,4 αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού έναντι 6,4 εκατ. της περιόδου Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2019, παρουσιάζοντας μείωση κατά -46,9%/-3,0 εκατ. Αφίξεις (https://insete.gr/wp-content/uploads/2021/11/Bulletin_2110.pdf).

Αξίζει να αναφέρουμε ότι **από το σύνολο των Διεθνών αεροπορικών αφίξεων της Ελλάδας που απαριθμούνται στις 74.363.634 για τα έτη 2016 έως 2020, στο αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης είχαμε τις 7.108.898 αφίξεις δηλαδή το 9,6% του συνόλου.**

Ενώ **από το σύνολο των επιβατών (36.698.117 επιβάτες) των αεροπορικών αφίξεων εσωτερικού της χώρας, για τα έτη 2017-2020, οι αποβιβασθέντες στο αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης ήταν οι 4.955.564 επιβάτες δηλαδή το 13,5% του συνόλου των επιβατών.**

- Οδικές αφίξεις

Την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2021 καταγράφηκαν 3,3 εκατ. διεθνείς οδικές αφίξεις, έναντι 10,3 εκατ. της αντίστοιχης περιόδου του 2019, καταγράφοντας πτώση 67,6% . Την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2021 καταγράφηκε μείωση από όλες τις γειτονικές χώρες σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Ειδικότερα, η μεγαλύτερη μείωση σε απόλυτες διαφορές προέρχεται από τη Βουλγαρία κατά -3,5 εκατ., ενώ η μεγαλύτερη μείωση σε ποσοστιαίες διαφορές καταγράφηκε από την Τουρκία κατά -82,3 %. Η μείωση από την Αλβανία ανήλθε σε -1,1 εκατ. και η μεγαλύτερη βελτίωση του ρυθμού ανάκαμψης καταγράφηκε από την αγορά της Βόρειας Μακεδονίας, παρουσιάζοντας μείωση κατά 1,7 εκατ. οδικές αφίξεις ή -58,1% από -86% που είχε σημειώσει τον Απρίλιο του 2019 (https://insete.gr/wp-content/uploads/2021/11/Bulletin_2110.pdf).

Το γεγονός που έχει ιδιαίτερη σημασία να τονίσουμε είναι ότι **από το σύνολο των οδικών αφίξεων της Ελλάδας**, που ήταν 40.309.862 αφίξεις, το οποίο απαρτίζεται από τις τέσσερις χώρες εισόδου Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Βουλγαρία και Τουρκία, **για τα έτη 2017 έως 2020, εισήρθαν στην χώρα από την ΠΚΜ περισσότερες από τις μισές οδικές αφίξεις** δηλαδή τα 22.050.904 αφίξεις (<https://insete.gr/>).

Αναμφίβολα, σε παγκόσμιο επίπεδο ο κλάδος των τουριστικών υπηρεσιών ήταν αυτός ο οποίος δέχτηκε το ισχυρότερο πλήγμα από την έναρξη της πανδημίας. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (UNWTO), ο παγκόσμιος τουρισμός την περίοδο 2019-2020 κατέγραψε μείωση διεθνών αφίξεων κατά -74% λόγω της άνευ προηγουμένου μείωσης της ζήτησης και των εκτεταμένων ταξιδιωτικών περιορισμών. Άρα σε αυτό το δυσμενές τουριστικό περιβάλλον, ο ελληνικός τουρισμός δεν θα μπορούσε να μείνει αλώβητος (<https://www.unwto.org/wtd2021>).

- Επισκεψιμότητα σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους

Η επισκεψιμότητα σε χώρους μουσείων στην ΠΚΜ για το χρονικό διάστημα 2014-2019 σημείωσε αύξηση +48% , όπου σύμφωνα με την ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε μουσεία που καταγράφονται στην Ελλάδα **να βρίσκουν την ΠΚΜ στην 3^η θέση** με ποσοστό 12%, με προπορευόμενες την Αττική με 47% και την Κρήτη με 14%.

Συγκεκριμένα η ΠΕ Πέλλα σημείωσε αύξηση + 40%, το 2014 είχε 19.000 επισκέπτες και το 2019 είχε 26.000 επισκέπτες, για το ίδιο χρονικό διάστημα, και **κατατάσσεται στην 3^η θέση**, μετά την Θεσσαλονίκη +50% και την Πιερία + 105%.

Η επισκεψιμότητα σε αρχαιολογικούς χώρους στην ΠΚΜ για το χρονικό διάστημα 2014-2019 σημείωσε αύξηση +13%.

Συγκεκριμένα η ΠΕ Πέλλα σημείωσε αύξηση + 46%, για το ίδιο χρονικό διάστημα, και **κατέχει την 3^η θέση μεταξύ των ενοτήτων της περιφέρειας**, μετά την Θεσσαλονίκη +67% και την Πιερία + 73%.

Η ΠΚΜ σημείωσε το 2019 την 2^η υψηλότερη διεθνή επισκεψιμότητα στο σύνολο των 13 περιφερειών της χώρας καταγράφοντας 6.761 επισκέψεις.

Παρόλο που η Μέση Διαάρκεια Παραμονής στην Ελλάδα κατέγραψε μείωση κατά -6% για τα έτη 2017-2019, **η εικόνα της ΠΚΜ σημείωσε αύξηση + 7%**.

Οι επισκέψεις που δέχεται η ΠΚΜ για το χρονικό διάστημα 2014-2019 είναι από την Βουλγαρία, Β'ορεια Μακεδονία, Σερβία, Γερμανία, Ρουμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Κύπρος, Ρωσία και λοιπές.

Η ΠΚΜ σημειώνει αύξηση +21% στις εισπράξεις ανα περιφέρεια για το χρονικό διάστημα 2017-2019, σε εκατομμύρια ευρώ.

Η ΠΚΜ αντιπροσώπευε το 2019 το 11% των συνολικών αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα, σημειώνοντας αύξηση κατά +43% σε σύγκριση με το 2014.

Συγκεκριμένα στην ΠΕ Πέλλας οι αφίξεις αλλοδαπών σημείωσαν αύξηση +49% και των ημεδαπών +101% για το χρονικό διάστημα 2014-2019, καθώς επίσης και οι διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα, για το ίδιο χρονικό διάστημα, σημείωσαν αύξηση από τους αλλοδαπούς +43% και από τους ημεδαπούς +100%. Τέλος και η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων παρουσίασε αύξηση με το 2014 να έχει ποσοστό πληρότητας 16% και το 2019 να έχει 19% (https://insete.gr/wp-content/uploads/2021/11/Bulletin_2110.pdf).

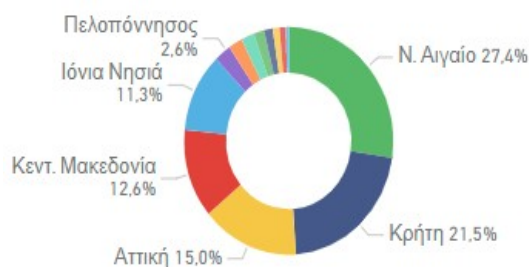
- Η συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία

ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΑΕΠ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ(σε εκατομμύρια €)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Εισερχόμενος τουρισμός	14.126	13.207	14.202	15.653	17.680	4.094
Άμεση Συμβολή Τουρισμού στο ΑΕΠ	17.564	17.688	18.999	21.143	23.104	6.075
Ως ποσοστό του ΑΕΠ	10,0%	10,0%	10,5%	11,4%	12,6%	3,7%
Συνολική Συμβολή Τουρισμού στο ΑΕΠ	46.545	46.872	50.347	56.030	61.227	16.099
Ως ποσοστό του ΑΕΠ	26,4%	26,6%	27,9%	30,3%	33,4%	9,7%
ΑΕΠ	176.312	176.488	180.218	184.714	183.250	165.326

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6. , ΠΗΓΕΣ: ΕΛΣΤΑΤ, CLIA ,ΙΝΣΕΤΕ, INSETE Intelligence, ΙΔΙΑ ΕΠΙΞΕΡΓΑΣΙΑ

Σύμφωνα με την μελέτη της INSETE Intelligence, ο τουρισμός είναι ο 8^{ος} από τους 64 διασυνδεδεμένος κλάδος της οικονομίας.

Από την κατανομή των εσόδων του τουρισμού στις περιφέρειες, για τα έτη 2016 – 2020, η ΠΚΜ κατέχει την 4^η θέση με ποσοστό εσόδων 12,6% (Γράφημα 3.22), ενώ η άμεση συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ της περιφέρειας για τα ίδια έτη είναι 9,2% .

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.24. , ΠΗΓΕΣ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, INSETE Intelligence

- Απασχόληση

Ένας τομέας που επιβάλλεται να ανατρέξουμε είναι ο τομέας της απασχόλησης και μάλιστα κατά πόσο ο τουρισμός συμβάλει στον κλάδο αυτό. Παραθέτουμε τον παρακάτω πίνακα , Πίνακας 7, έτσι ώστε να παρατηρήσουμε πως σχετίζονται οι δυο τομείς απασχόλησης – τουρισμός στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

	Η απασχόληση στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας 2010-2020 (σε χιλ.)										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης	45,4	46,5	40,9	41,6	45,5	48,1	50,6	48,1	46,8	48,4	45,6
Λοιποί κλάδοι	669,4	603,7	549,5	512,0	517,9	552,7	568,2	577,9	595,2	594,2	593,3
Σύνολο απασχόλησης	714,8	650,2	590,4	553,6	563,4	600,8	618,8	626,0	642,1	642,7	638,8
Σύνολο Χώρας	4.389,8	4.054,3	3.695,0	3.513,2	3.536,2	3.610,7	3.673,6	3.752,7	3.828,0	3.911,0	3.875,5
% Υπηρεσιών ως προς το σύνολο της Περιφέρειας	6,4%	7,1%	6,9%	7,5%	8,1%	8,0%	8,2%	7,7%	7,3%	7,5%	7,1%
% Λοιπών κλάδων ως προς το σύνολο της Περιφέρειας	93,6%	92,9%	93,1%	92,5%	91,9%	92,0%	91,8%	92,3%	92,7%	92,5%	92,9%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7. , ΠΗΓΕΣ: ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΛΣΤΑΤ, INSETE Intelligence

Είναι ευδιάκριτο λοιπόν ότι ο τομέας τουρισμού σχετίζεται σαφώς με κλάδους που δραστηριοποιούνται στις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης αλλά τα μεγαλύτερα ποσοστά καταγράφονται σε άλλους διαφορετικούς κλάδους σχετιζόμενοι σε ένα ευρύτερο πλαίσιο με τον τομέα του τουρισμού. Ενώ είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι το σύνολο απασχόλησης όλων των κλαδών που σχετίζονται με τον τομέα του τουρισμού σε συσχέτιση με το σύνολο της χώρας κατέχει ένα αξιόλογο ποσοστό της τάξεως περίπου του 16,5%.

3.7. ΛΟΙΠΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Στην ετήσια έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για το έτος 2019, του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ), που δημοσιοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2020 γίνεται ξεχωριστή μνεία στο θεματικό τουριστικό προϊόν της γαστρονομίας, με αναφορές στις γεύσεις και την φιλοσοφία της μακεδονικής κουζίνας και στον αγροτουρισμό της περιοχής. Εμείς θα εστιάσουμε στις αναφορές που γίνονται συγκεκριμένα για την ευρύτερη περιοχή της Πέλλας.

- Γαστρονομία

Δεν είναι τυχαίο ότι η ΠΚΜ έχει καταθέσει δυο φορές πρόταση προς την Areas για την αναγνώριση της μακεδονικής κουζίνας ως στοιχείο άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Η πρώτη το 2018 δεν ευδοκίμησε, ενώ τα αποτελέσματα της δεύτερης αναμένονται. Στη δήλωση που κατατέθηκε αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι «η μαγειρική είναι τέχνη και

μέσα από τη διαρκή αναζήτηση και γνώση οδηγεί από τη φύση στον πολιτισμό». Τονίζεται, παράλληλα, ότι η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας θεώρησε πως «ο καλύτερος τρόπος να εμπλουτίσει τον γαστρονομικό τουρισμό είναι να τον φέρει πραγματικά κοντά στις γεύσεις και τις συνταγές». Στην επιχειρηματολογία της Περιφέρειας επισημαίνεται ότι η μακεδονική κουζίνα έχει τη δική της σύνθετη ταυτότητα, συνδεδεμένη με την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. «Συνδυάζει αυθεντικές γεύσεις και εξαιρετικής ποιότητας παραδοσιακές πρώτες ύλες, ζωντανεύει συνταγές που γεννήθηκαν από τη γαστρονομική παράδοση Ποντίων, Βλάχων, Σαρακατσαναίων, Μικρασιατικών και ντόπιων κατοίκων με τη σημαντική επιρροή της Εβραϊκής και της Αρμένικης κοινότητας του τόπου», αναφέρεται χαρακτηριστικά.

Η πρόταση της Περιφέρειας συνδέεται με την πρόθεσή της για την προβολή και προώθηση των αγροδιατροφικών προϊόντων της τα επόμενα χρόνια, ενώ ήδη έχουν καταγραφεί σε μητρώο οι συνταγές που συνθέτουν τη μακεδονική κουζίνα, με αναλυτική παρουσίαση των υλικών και του τρόπου προετοιμασίας και με σύστημα ποιότητας σύμφωνα με το πρότυπο ISO (<https://www.alithia.gr/unesco>).

Ενδεικτικά να αναφέρουμε ορισμένα προϊόντα της Πέλλας με ένδειξη ΠΟΠ : ο Μπάτζος Πέλλας, το Κασέρι Πέλλας, η Φέτα Πέλλας, το Μανούρι Πέλλας. Επίσης χαρακτηριστικά και εξαιρετικής ποιότητας πρώτες ύλες και αγροτικά προϊόντα , που αποτελούν την βάση για την παρασκευή των εξαιρετών τοπικών εδεσμάτων, θεωρούνται η πέστροφα, η καρατζοβίτικη πιπεριά, το μπούκοβο, το ταχίни, ο τραχανάς, οι χυλοπίτες, οι κομπόστες, ο χυμός ρόδι, τα σπαράγγια και η караβίδα γλυκού νερού στην Πέλλα (<https://insete.gr/perifereies/>).

- Οινοτουρισμός

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας διαθέτει πλούσιο οινοτουριστικό ενδιαφέρον καθώς στην επικράτεια της καταγράφονται 6 διαδρομές κρασιού. Συγκεκριμένα, στην Περιφέρεια βρίσκονται: η Διαδρομή κρασιού Θεσσαλονίκης , η Διαδρομή κρασιού Χαλκιδικής, η Διαδρομή κρασιού Νάουσας, η Διαδρομή κρασιού Πέλλας - Γουμένισσας και η Διαδρομή κρασιού των Θεών του Ολύμπου. Συγκεκριμένα, η Διαδρομή του κρασιού της Πέλλας-Γουμένισσας εξελίσσεται στο βόρειο τμήμα της Κεντρικής Μακεδονίας. Η διαδρομή γεωγραφικά ανήκει στις Περιφερειακές Ενότητες

Κιλκίς και Πέλλα και περιλαμβάνει τις αμπελοοινικές περιοχές της Γουμένισσας και των Γιαννιτσών. Τα οινοποιεία που βρίσκονται στην διαδρομή και είναι επισκέψιμα είναι της Μπουτάρη Α.Ε. και το Κτήμα Χατζηβαρύτη στη Γουμένισσα Κιλκίς. Από τους αμπελώνες της Γουμένισσας παράγονται οι οίνοι ΠΟΠ Γουμένισσα και ΠΓΕ Πλαγιές Πάικου ενώ στον αμπελώνα της Πέλλας παράγονται οι οίνοι ΠΓΕ Πέλλα (<https://insete.gr/perifereies/>).

- Τουρισμός άθλησης

Ο ποτάμος Λουδίας είναι ένας πλωτός ποταμός με πλάτος κοίτης περίπου 60 μέτρα και βάθος 3-5 μέτρα. Η χάραξη της κοίτης του, που διασχίζει σε ευθεία γραμμή επίπεδες εκτάσεις, τον καθιστούν ιδανικό για όλα τα κωπηλατικά αθλήματα και στις όχθες του ποταμού στην περιοχή των Γιαννιτσών, λειτουργεί σύγχρονο κωπηλατικό κέντρο. Παρουσιάζει στοιχεία και χαρακτηριστικά που δύσκολα συναντάς σε άλλα ποτάμια της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης και συνηγορούν στον απόλυτα επιτυχημένο προγραμματισμό προπονήσεων όπως είναι η παρουσία φυσικής ευθείας μήκους 3.200 μέτρων, πλάτους 55 με 65 μέτρων και βάθους περίπου 3 μέτρων, οι ήπιες κλιματολογικές συνθήκες, το χαμηλό υψόμετρο, η απουσία κυματισμών λόγω των πολύ χαμηλών ανέμων.

Επίσης στα πλαίσια αθλητικών δραστηριοτήτων ερασιτεχνικού χαρακτήρα αποτελεί ο Διεθνής Μαραθώνιος “ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ”, ο οποίος είναι μέλος της Διεθνούς Ένωσης Μαραθωνίων (AIMS), εντάσσεται ανελλιπώς στο ετήσιο επίσημο διεθνές καλεντάρι, αποκλείοντας παράλληλα το δικαίωμα οποιουδήποτε άλλου Μαραθωνίου παγκόσμια, να χρησιμοποιήσει το όνομα του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Ο πρώτος Διεθνής Μαραθώνιος “ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ” διεξήχθη την 16η Απριλίου 2006 και ήταν η απόρροια του οράματος αθλητικών, κοινωνικών και πολιτιστικών φορέων από όλη την Ελλάδα. Αποτελεί μια κορυφαία διοργάνωση για την Βόρεια Ελλάδα γεγονός, με αθλητική, κοινωνική, πολιτιστική, περιβαλλοντική, τουριστική και πάνω απ όλα ιστορική σημασία, εξαιρετικό πρεσβευτή της πόλης μας, της Μακεδονίας μας αλλά και της χώρας μας, σε όλο τον πλανήτη. Καλύπτει τη διαδρομή από την Πέλλα, την αρχαία πρωτεύουσα της Μακεδονίας και γενέτειρα του μεγάλου Στρατηλάτη, με σημείο εκκίνησης το άγαλμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην Πέλλα, έως την μητροπολιτική πολι της Θεσσαλονίκης με σημείο τερματισμού το άγαλμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου

στην νέα παραλία Θεσσαλονίκης. Ο Μαραθώνιος που φέρει ως σύμβολο, ένα από τα πλέον αναγνωρίσιμα πρόσωπα της ανθρωπότητας, τον ΜΕΓΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ, δεν είναι απλά ένα μεγάλο και διεθνές αθλητικό γεγονός, αλλά μια διαδρομή στην ιστορία, μια διαδρομή γεμάτη Ελλάδα, από τον αρχαίο Ελληνικό πολιτισμό στο σήμερα (<https://atgm.gr/>).

Τέλος χρειάζεται να αναφέρουμε ότι εντός της Περιφερειακής Ενότητας Πέλλας οι λάτρεις των αθλητικών δράσεων μπορούν να κάνουν πεζοπορία – Trekking σε τέσσερις καταγεγραμμένες διαδρομές, να κάνουν αναρρίχηση στα τέσσερα αναρριχητικά πεδία της περιοχής, για τους λάτρεις των χειμερινών σπορ υπάρχει το χιονοδρομικό κέντρο του Καϊμάκτσαλαν - Βόρας για σκι, ενώ παράλληλα παρέχεται η δυνατότητα επίσκεψης και διαμονής του Ορεινού Καταφυγίου στο Καϊμάκτσαλαν σε υψόμετρο 2043 μέτρων και δυναμικότητας 46 ατόμων, επιπροσθέτως ο ποταμός Μογλενίτσας ενδείκνυται για Kayak και Rafting, ενώ στα πλαίσια του θεραπευτικού ή ιαματικού τουρισμού δύναται η περιοχή ιαματικών λουτρών, γνωστή ως Λουτρά Πόζαρ ή Λουτρά Λουτρακίου ή Λουτρά Αριδαίας. Συνδυαστικά για τους ευρισκόμενους εκεί να πούμε ότι στην περιοχή έχει ανακαλυφθεί ένα σύμπλεγμα περίπου 15 σπηλαίων, με άφθονα ευρήματα προϊστορικών χρόνων, τα οποία εκτίθενται στο μικρό μουσείο των Λουτρών. Η περιοχή έχει ανακηρυχθεί ως σπηλαιοπάρκο, ονομαστό ως Σπηλαιοπάρκο Αλμωπίας, και είναι το πρώτο και μοναδικό του είδους του στην Ελλάδα (<http://www.pella-net.gr/default.asp?page=187>).

3.8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Έπειτα λοιπόν από την κατάθεση των δεδομένων και των επιδόσεων τόσο της χώρας όσο και συγκεκριμένα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ) καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τόσο η Ελλάδα όσο και η ΠΚΜ αποτελεί έναν από τους ισχυρότερους τουριστικούς προορισμούς σε επίπεδο αφίξεων αλλά και σε επίπεδο εθνικών εσόδων. Συγκεκριμένα αναφορικά με την ευρύτερη περιοχή της Πέλλας, σε επίπεδο περιφερειακής ενοτητας και νομού, αλλά και σε επίπεδο Δήμου παραθεσαμε στοιχεία που μας βεβαιώνουν ότι πρόκειται για έναν τοπο με πολλούς φυσικούς πόρους, με ιδιαίτερη πολιτιστική κληρονομία, διεθνή αλλά και παγκοσμίου πολιτισμικού ενδιαφέροντος, που δύναται να παρεχει πολλών ειδών εναλλακτικού τουρισμού.

Το συμπέρασμα αυτό έρχεται να ενισχυθεί από μια ισπανική έρευνα που διεξήχθη στα πλαίσια ανάπτυξης του Νέου Βιώσιμου Στρατηγικού Σχεδιασμού 2030, και πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2020, σε 29 χώρες και 33 αγορές, εντός και εκτός της Ευρώπης, και ήταν εστιασμένη σε ταξιδιώτες και δυνητικούς ταξιδιώτες προς Ευρώπη. **Προέκυψε λοιπόν ότι η Ελλάδα - κατατάσσεται στην 7η θέση επισκεψιμότητας παγκοσμίως, μετά από πολύ μεγάλες χώρες και οικονομικές δυνάμεις (Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ). Στις Ευρωπαϊκές Αγορές - επισκέπτες από ευρωπαϊκές χώρες - η Ελλάδα κατατάσσεται στην 6η θέση (μπροστά από τις ΗΠΑ), ενώ στις Μη Ευρωπαϊκές, καταλαμβάνει την 10η θέση, ακολουθώντας εκτός από τις προαναφερθείσες χώρες και ασιατικούς προορισμούς (Ταϊλάνδη, Ιαπωνία) καθώς και το Μεξικό. Αναφορικά με το ποια χώρα θα επιθυμούσαν να επισκεφθούν στο αμέσως επόμενο ταξίδι τους, η Ελλάδα βρίσκεται πρώτη στην προτίμηση των ερωτηθέντων από τις Ευρωπαϊκές Αγορές, με μικρή διαφορά από την Ιταλία, ενώ η Ισπανία έρχεται τρίτη. Στις Μη Ευρωπαϊκές Αγορές, η Ελλάδα βρίσκεται στην 5η θέση (μετά από την Ισπανία, την Ιταλία, τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο). Συνολικά, οι 4 προτιμότεροι προορισμοί ήταν η Ιταλία, η Ισπανία, η Ελλάδα και η Γαλλία, με συνολικές αναφορές πάνω από 10% σε κάθε αγορά (με εξαίρεση την Γαλλία στις Ευρωπαϊκές Αγορές). Τα παραπάνω επιβεβαιώνουν ότι η Ελλάδα αποτελεί μια παγκόσμια τουριστική δύναμη και ότι ο τουρισμός αποτελεί ένα στρατηγικής σημασίας και παγκόσμιας εμβέλειας ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της χώρας. Επιβεβαιώνουν, επίσης, το γεγονός ότι οι κύριοι ανταγωνιστές της χώρας μας είναι πολύ περισσότερο οι ανεπτυγμένες αγορές της Μεσογειακής Ευρώπης και λιγότερο οι αγορές της Ανατολικής και Νότιας Μεσογείου (https://insete.gr/wp-content/uploads/2021/03/21-03_Reputation.pdf).**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : Η ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

4.1. ΓΕΝΙΚΑ

Σύμφωνα με τον ελληνικό νόμο Ν. 3852/2010, γνωστός ως «Πρόγραμμα Καλλικράτης» και ακριβέστερα *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*, επιχειρήθηκε μία σημαντική διοικητική μεταρρύθμιση, όπου μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της χώρας μας το 2011 και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων (ΟΤΑ), ευρύτερα στο χώρο της Κρατικής Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς έτσι το ελληνικό διοικητικό σύστημα προσαρμόζεται καλύτερα στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές μιας σύγχρονης πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Στα πλαίσια αυτής της μεταρρύθμισης υπάγεται η συγκρότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης σε δύο λειτουργικές βαθμίδες δηλαδή των δήμων και των περιφερειών όπου συγκροτούν τον πρώτο και δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης αντίστοιχα.

Ως βασικό εργαλείο σε αυτήν την αναδιάταξη των ΟΤΑ αποτελούν και τα επιχειρησιακά προγράμματα των Δήμων, η υλοποίηση των οποίων προβλέπεται στο άρθρο 266 του Ν.3852/2010 καθώς και στο Π.Δ 89/2011 και εξειδικεύεται με τις εκάστοτε εγκυκλίους του αρμόδιου Υπουργείου Εσωτερικών (<https://www.eetaa.gr/ekdoseis/pdf/157.pdf>).

Επακόλουθο των ανωτέρω είναι η υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Πέλλας σε επίπεδο α΄ βαθμού αυτοδιοίκησης ενώ σε επίπεδο β΄ βαθμού, δηλαδή περιφέρειας, υπάρχει το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο (ΠΧΠ) Κεντρικής Μακεδονίας. Και οι δυο μελέτες έχουν βασιστεί στη μέθοδο της ποιοτικής ανάλυσης.

Επίσης βασιζόμενες στη μέθοδο ποιοτικής ανάλυσης έχουν συνταχθεί οι έρευνες – μελέτες, σε περιφερειακό επίπεδο, από τη Στρατηγική Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation - RIS3) που είναι μια ολοκληρωμένη ατζέντα οικονομικού μετασχηματισμού, προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής καθώς και από το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ), με την σύνταξη Ετήσιων

Εκθέσεων, με σκοπό τη συμβολή στην προώθηση των δημόσιων και ιδιωτικών πολιτικών ενίσχυσης και αναβάθμισης του ελληνικού τουριστικού τομέα, προτείνοντας τεκμηριωμένες παρεμβάσεις.

4.2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ

Ο Δήμος Πέλλας πραγματοποίησε την σύνταξη Επιχειρησιακού Προγράμματος σε δυο φάσεις. Το τεύχος της Α΄ φάσης χρονολογείται το Μάρτιο του 2015 και αφορά τον Στρατηγικό Σχεδιασμό ενώ το τεύχος της Β΄ φάσης χρονολογείται τον Απρίλιο του 2017 και αφορά τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό . Και τα δυο τεύχη απευθύνονται στην δημοτική περίοδο 2015 – 2019 (https://www.giannitsa.gr/https://www.giannitsa.gr/images/files/Epixeirisiako_2015-2019.pdf
https://www.giannitsa.gr/images/Stratigiko_2015-2019.pdf).

Σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχεδιασμό ο Δήμος οραματίζεται την βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξή του μέσα από την αξιοποίηση του πολυδύναμου χαρακτήρα της περιοχής και της πλούσιας ιστορικής του παράδοσης. Χαρακτηρίζεται ως μια προνομιούχα περιοχή , που μπορεί να χρησιμοποιήσει την πλειάδα των πλεονεκτημάτων και των επιχειρηματικών ευκαιριών που κατέχει (https://www.giannitsa.gr/images/Stratigiko_2015-2019.pdf).

Αναγνωρίζεται ότι δύναται να γίνει πόλος έλξης τουρισμού για όσους αναζητούν την αμόλυντη φύση, τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού και το ανθρώπινο μέτρο αρκεί να επενδύσει σε προγραμματισμένες ενέργειες για εξωστρέφεια, στην προβολή αγροτικών προϊόντων , στην εφαρμογή διαδημοτικών συνεργασιών, συνεργασιών με τοπικούς φορείς αλλά και συνεργασιών με ΟΤΑ β΄ βαθμού, στην ανάδειξη ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων αλλά και της πολιτιστικής κληρονομιάς (https://www.giannitsa.gr/images/Stratigiko_2015-2019.pdf).

Συγκεκριμένα για τον τομέα του τουρισμού έχει γίνει αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και σύμφωνα με την ανάλυση SWOT, εξετάζονται και καταγράφονται τα Δυνατά (Strengths) και Αδύνατα σημεία (Weaknesses), οι Ευκαιρίες (Opportunities) και οι Απειλές (Threats) του Δήμου (Πινάκας 4.1).

SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ	
<p>Strengths – Δυνατά σημεία</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η διεθνής διάσταση του ονόματος της Πέλλας, πάνω στην οποία θα πρέπει να αναπτυχθεί η τουριστική προοπτική και το city branding του Δήμου Πέλλας. 2. Η λειτουργία του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Πέλλας, της μεγαλύτερης πολιτιστικής επένδυσης στην ευρύτερη περιοχή 3. Η διαμόρφωση ενός εσωτερικού τουριστικού δικτύου σύνδεσης της Πέλλας με τα οθωμανικά Γιαννιτσα. 4. Η εύκολη οδική πρόσβαση στην Πέλλα και τα Γιαννιτσα από την Θεσσαλονίκη. Η επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο, το μουσείο και τα οθωμανικά Γιαννιτσα συνιστούν έναν ξεκούραστο, κοντινό προορισμό για τον κάτοικο ή τον επισκέπτη της Θεσσαλονίκης. 	<p>Weaknesses – Αδύνατα σημεία</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ο τομέας του τουρισμού δεν εντάσσεται στην τοπική οικονομία. Μη τουριστική εμπειρία και συνείδηση της τοπικής κοινωνίας. 2. Υποβαθμισμένο αρχιτεκτονικά αστικό τοπίο των Γιαννιτσών και της Πέλλας, αποσυνδεδεμένο από την τοπική αρχιτεκτονική παράδοση. 3. Στον τομέα του τουρισμού δεν δραστηριοποιούνται ιδιωτικοί φορείς. Ο Δήμος Πέλλας θα πρέπει να πείσει την τοπική κοινωνία για το όραμα της τουριστικής προοπτικής. Οι τοπικοί έμποροι και επιχειρηματίες δεν στοχεύουν στα μελλοντικά οφέλη και κέρδη που μπορεί να προκύψουν από την τουριστική ανάπτυξη. 4. Ο Δήμος Πέλλας είναι εν γένει οργανωμένος για να απευθύνεται στον κάτοικο και όχι στον επισκέπτη. 5. Τα Γιαννιτσα και η Πέλλα δεν αποτελούν μία παράκτια θέση, η οποία να προσελκύει θερινό τουρισμό. 6. Το ενδιαφέρον για τον οθωμανικό πολιτισμό αποτελεί ένα εξειδικευμένο τομέα που ίσως δεν ενδιαφέρει το μέσο πολιτιστικό τουρίστα.
<p>Opportunities - Ευκαιρίες</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η αύξηση του αριθμού των Τούρκων τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα και ειδικότερα την Μακεδονία. 2. Η εύκολη πρόσβαση (οδική και αεροπορική) των κατοίκων της Κωνσταντινούπολης στη Μακεδονία. 3. Το ενδιαφέρον τουρκικών τουριστικών πρακτορείων για την οργάνωση εκδρομικών πακέτων προς τη Βόρεια Ελλάδα. 4. Αντίστοιχη προσπάθεια ανάδειξης της οθωμανικής κληρονομιάς επιχειρεί και ο Δήμος Θεσσαλονίκης. Οι παράλληλες κινήσεις των δύο δήμων μπορούν να συνθέσουν ένα αρχαιολογικό δίκτυο που θα ενθαρρύνει τη μετακίνηση του πολιτιστικού τουρίστα. 	<p>Threats - Απειλές</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η τρέχουσα λιτότητα περιορίζει τις ταξιδιωτικές περιηγήσεις του Έλληνα πολιτιστικού τουρίστα. 2. Η τρέχουσα οικονομική λιτότητα στερεί το Δήμο Πέλλας από οικονομικούς πόρους τους οποίους θα μπορούσε να επενδύσει στην τουριστική ανάπτυξη. 3. Στην Βόρεια Ελλάδα λειτουργούν πολλοί και σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι και μουσεία προσφέροντας πολλαπλές επιλογές για τον πολιτιστικό τουρίστα διαμορφώνοντας μια ανταγωνιστική μουσειακή αγορά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1. , ΠΗΓΗ: https://www.giannitsa.gr/images/Stratigiko_2015-2019.pdf

Οι στόχοι που τέθηκαν στον τομέα του τουρισμού αναφέρονται παρακάτω (Πίνακας 4.2.) ενώ οι αρμόδιες υπηρεσίες είναι η Δημοτική Κοινωνικής Επιχείρηση Πολιτισμού και Ανάπτυξης Πέλλας (ΔΗΚΕΠΑΠ), η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και το Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημόσιων Σχέσεων του Δήμου. Το Επιχειρησιακό Σχέδιο δομήθηκε και καταρτίστηκε τον Απρίλιο του 2017, σύμφωνα με τον Στρατηγικό σχεδιασμό, όπου και αποτυπώνονται οι συγκεκριμένες δράσεις για την επίτευξη των στόχων (https://www.giannitsa.gr/images/files/Epixeirisiako_2015-2019.pdf).

Αναφορικά με τους δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος σχετικά με την επίτευξη και την πρόοδο υλοποίησης των στόχων που έχουν τεθεί σε ορίζοντα πενταετίας, είναι ο Δείκτης «οι Δημότες κάτοικοι και οι επισκέπτες» ενώ το είδος του Δείκτη είναι «το αποτέλεσμα», για όλες τις δράσεις του τομέα του τουρισμού (https://www.giannitsa.gr/images/files/Epixeirisiako_2015-2019.pdf).

ΣΤΟΧΟΙ

- ❖ Αξιοποίηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς
- ❖ Προβολή του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Πέλλας
- ❖ Αναβάθμιση παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών
- ❖ Υποδομές τουριστικής ανάπτυξης
- ❖ Προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- ❖ Ανάπτυξη και προώθηση του πράσινου τουρισμού
- ❖ Εκδηλώσεις πανελλαδικής εμβέλειας για την προβολή των τοπικών προϊόντων
- ❖ Προώθηση της ταυτότητας του Δήμου και συμμετοχή σε διεθνή δίκτυα συνεργασιών
- ❖ Ανάδειξη ιστορικών μνημείων
- ❖ Σύνδεση πολιτιστικής κληρονομιάς με τη σύγχρονη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής
- ❖ Δημιουργία δικτύων πολιτιστικών και ιστορικών διαδρομών ξενάγησης
- ❖ Αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών για τη δημιουργία εκθεσιακών χώρων με σκοπό την προσέλκυση επισκεπτών
- ❖ Προώθηση πολιτιστικών εκδηλώσεων με πανελλαδικό και διεθνή χαρακτήρα

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2. , ΠΗΓΗ: https://www.giannitsa.gr/images/Stratigiko_2015-2019.pdf

4.3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΠΧΠ

Σύμφωνα με το ΦΕΚ 485/Δ/20.08.2020Δ, που δημοσιεύτηκε στις 20 Αύγουστου 2020, διατυπώνεται η απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας με την οποία εγκρίνεται η αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου (ΠΧΠ) της Κεντρικής Μακεδονίας, αντικαθιστώντας το προγενέστερο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της ίδιας Περιφέρειας (ΦΕΚ 218/Β/6.02.2004). Παράλληλα, εγκρίνεται και η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού.

Ο Στρατηγικός στόχος του αναθεωρημένου Πλαισίου είναι η ενίσχυση της γεωοικονομικής θέσης της Περιφέρειας στα Βαλκάνια και τις Παρευξείνιες χώρες και του αντίστοιχου ρόλου της Θεσσαλονίκης με την παράλληλη ανάδειξη του διακριτού ρόλου των λοιπών αστικών κέντρων. Ο διεθνής προσανατολισμός της Περιφέρειας προτείνεται να στηριχθεί σε δραστηριότητες υπερεθνικής εμβέλειας όπως είναι οι :

- Δραστηριότητες με ήδη ισχυρό διεθνή προσανατολισμό: Υπηρεσίες διαμετακόμισης, Χονδρεμπορίου, Εξόρυξης, και Τουρισμού.
- Δραστηριότητες με σαφείς τάσεις εξωστρέφειας: Μεταφορά ενέργειας, Νέες μορφές Τουρισμού, Υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, Έρευνα και τεχνολογία, Προσέλκυση εδρών διεθνών οργανισμών και Υπηρεσίες όπως ανώτατη εκπαίδευση , περίθαλψη και
- Ανάδειξη του Πολιτιστικού αποθέματος καθώς αποτελεί μέρος της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και μάλιστα προς όφελος και του παγκοσμίου κοινού αλλά και των κατοίκων στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης . Άρα η αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος θα λειτουργήσει ως παράγων άμεσης στήριξης του τουρισμού και του πολιτισμού.

Ως βασικές προϋποθέσεις για την επίτευξη του παραπάνω στρατηγικού στόχου τίθενται μεταξύ άλλων:

1. Η διευκόλυνση Παραγωγικών δραστηριοτήτων εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας και μεγάλων επενδύσεων, μέσω κατάλληλων χωρικών ρυθμίσεων, σε τομείς όπως η μεταποίηση, η εφοδιαστική αλυσίδα (logistics), ο τουρισμός, οι μεταφορές και η καινοτομία.

2. Η ενίσχυση της εξωστρέφειας σε επίπεδο εξαγωγών και προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων
3. Η ολοκλήρωση σημαντικών διεθνών δικτύων μεταφορών, ενέργειας και τηλεπικοινωνιών

Πέραν του στρατηγικού στόχου, το Πλαίσιο στοχεύει γενικότερα στην προώθηση της εδαφικής συνοχής της ΠΚΜ και τον περιορισμό των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, στη βιώσιμη διαχείριση φυσικών και ανθρωπογενών πόρων της ΠΚΜ, στην προστασία φυσικού και αγροτικού περιβάλλοντος και τοπίου, στο χωρικό συντονισμό πολιτικών και προγραμμάτων εθνικού και περιφερειακού επιπέδου που επηρεάζουν την περιφέρεια και τέλος στο συντονισμό και την καθοδήγηση των υποκείμενων χωρικών σχεδίων.

Με βάση τα παραπάνω, καθορίζονται οι Ευρύτερες Αναπτυξιακές Ζώνες της Περιφέρειας οι οποίες περιλαμβάνουν Ζώνες Γεωργίας, Κτηνοτροφίας- Πτηνοτροφίας, Υδατοκαλλιεργειών-Αλιείας, Μεταποίησης και Τουρισμού με τις ειδικότερες κατευθύνσεις για την κάθε μια από αυτές. Αντιστοίχως ορίζονται και τέσσερις (4) Αναπτυξιακές Χωρικές Ενότητες (Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης, Ορεινή – Ημιορεινή Ζώνη, Παράκτια Ζώνη και Πεδινή μη παράκτια).

Παράλληλα, τίθενται οι κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης που περιλαμβάνουν την ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου (ενίσχυση μητροπολιτικού ρόλου της Θεσσαλονίκης και διακριτοί ρόλοι λοιπών αστικών κέντρων), προτεραιότητες για την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, διαχείριση υδάτων, διαχείριση αποβλήτων κ.α.), ειδικές κατευθύνσεις για το τοπίο (Ολύμπου, παράκτια Χαλκιδική, υποζώνη Ελιάς, δρόμοι κρασιού κ.ά.) και τέλος τη χωρική οργάνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων .

Στα συστατικά στοιχεία του χωρικού αυτού προτύπου περιλαμβάνονται οι κύριοι πόλοι ανάπτυξης. Βασικό πόλο ανάπτυξης εθνικής εμβέλειας αποτελεί η μητροπολιτική πολη της Θεσσαλονίκης. Δευτερέων πόλος εθνικής εμβέλειας είναι οι Σέρρες και πόλος με ειδικό ρόλο η Κατερίνη. Πόλοι περιφερειακής εμβέλειας είναι η Αλεξάνδρεια, Βέροια, Νάουσα, Έδεσσα, Γιαννιτσά, Κιλκίς και Πολύγυρος.

Συγκεκριμένα και στοχευόμενα **θέτει τα Γιαννιτσά στην βαθμίδα των πρωτευόντων πόλων ανάπτυξης περιφερειακής εμβελείας, ενώ σύμφωνα με την διάρθρωση και ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου Περιφέρειας τα θέτει στο 5^ο επίπεδο λοιπών εθνικών πόλων** καθώς τα χαρακτηρίζει από μέτριο προς άνω δυναμισμό πόλη (με βάση τον πληθυσμό και την ανοικοδόμηση), με διάθεση ενδοχώρας κλίμακας κατώτερης της περιφερειακής ενότητας. Σημειώνει ότι η πόλη λειτουργεί περισσότερο ως ειδικός πόλος στο οικονομικό πεδίο (βιομηχανία, τουρισμός, τριτογενής τομέας συνδεδεμένος με την υποστήριξη της αγροτικής παράγωγης) παρά ως κέντρο υπηρεσιών προς την ενδοχώρα. Γίνεται σαφής αναφορά στην **ύπαρξη αναπτυξιακών προοπτικών κυρίως στο πλαίσιο πολυπολικού συστήματος και εντάσσει την πόλη στα οικιστικά δίκτυα με ειδικό ρολό**. Ανάμεσα στις βασικές προτεραιότητες για την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς **θέτει την προώθηση ενίσχυσης της δικτύωσης των πολιτιστικών πόρων με την σύνδεση Δίον – Βεργίνα – Πέλλα**.

Εντός της στρατηγικής ειδικών κατευθύνσεων για το τοπίο, **επισημαίνεται το τοπίο των δρόμων του κρασιού**, με την προώθηση των Μακεδονικών ποικιλιών κρασιού, στις διεθνείς αγορές καθώς και η προώθηση του γαστρονομικού τουρισμού. Επίσης γίνεται αναφορά στο ορεινό τοπίο με την **ενίσχυση βιώσιμων πρωτοβουλιών για την τοπική ανάπτυξη στον ορεινό όγκο και την ανάπτυξη της αειφόρου ορεινής δασοπονίας**. Συνοψίζοντας και απαριθμώντας τις **Ζώνες Τοπιού εθνικής αξίας** που υπάρχουν στην περιοχή του Δήμου Πέλλας έχουμε:

- Παραμεθόρια Ζώνη «Πάικο – Δοϊράνη – Μπέλλες»
- Δρόμοι κρασιού «Πέλλας – Γουμένισσας»
- Πεδιάδα «Θεσσαλονίκης – Πέλλας»

(<https://ypen.gov.gr/file:///C:/Users/user/Downloads/document.pdf>
http://www.sate.gr/data_source/2020%CE%A5%CE%A0%CE%95%CE%9A%CE%91-%CE%A6%CE%95%CE%9A485%CE%92.pdf)

Οι κατευθύνσεις που δίνονται ανά περιοχή και αφορούν τον Δήμο Πέλλας είναι :

- Για παραμεθόρια Ζώνη
- Λήψη μέτρων περιορισμού της εκτός σχεδίου δόμησης.

- Μέτρα ολοκληρωμένης διαχείρισης των δασικών οικοσυστημάτων με στόχο τη διατήρηση και την ενίσχυση αυτών, αλλά και διατήρηση των παραδοσιακών αγροτικών τοπίων.

- Αποκατάσταση και ανάδειξη δικτύων πεζοπορικών διαδρομών και σημείων θέας.
- Λήψη μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων, περιορισμός της διάβρωσης και της στερεομεταφοράς σε χείμαρρους και ποτάμια.

➤ Για πεδιάδα Θεσσαλονίκης

- Πρέπει να αποφευχθεί η χωροθέτηση περαιτέρω μονάδων φωτοβολταϊκών στο αρδευόμενο τμήμα της πεδιάδας Θεσσαλονίκης - Ημαθίας - Πέλλας - Πιερίας δεδομένης της διαθεσιμότητας γης στην ημιορεινή ζώνη. Ιδιαίτερα θα πρέπει να προφυλαχτεί η περιοχή ανάπτυξης καλλιεργειών ροδακινιάς - κερασιών στην Ημαθία και στην Πέλλα.

- Απομάκρυνση των παράνομων δραστηριοτήτων που είτε καταλαμβάνουν χώρους γεωργικών αποθηκών φιλοξενώντας ασύμβατες δραστηριότητες, είτε έχουν εγκατασταθεί παράνομα ή παράτυπα από τις περιοχές προτεραιότητας για το τοπίο (Εθνικό Πάρκο Δέλτα, Βεργίνα, Λευκάδια, Πέλλα)

➤ Για Δρόμους του Κρασιού

- Ταυτοποίηση αμπελώνων και σύνδεση τοπωνύμιων- οίνων.

- Υποστήριξη της χρήσης ενδημικών ποικιλιών.

- Αποφυγή της χωροθέτησης δραστηριοτήτων σε περιοχές με εκτεταμένους αμπελώνες προκειμένου να διαφυλαχθούν οι περιοχές αυτές από τον κατακερματισμό.

- Ανάδειξη της διαδρομής και των προϊόντων του δρόμου του κρασιού.

Οι κατευθύνσεις σχετικά με την χωρική οργάνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων είναι :

- Η ενίσχυση και η ανάδειξη της παραγωγής τοπικών προϊόντων και η ένταξη νέων προϊόντων τοπικής προέλευσης.
- Η σύνδεση της αγροτικής δραστηριότητας με την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως περιπατητικός τουρισμός ή ο αγροτουρισμός.
- Η σύνδεση της αγροτικής δραστηριότητας και κυρίως της αμπελουργίας / οινοποιίας με ειδικές – εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως γαστρονομικός ή περιπατητικός.

Οι ειδικές κατευθύνσεις για τον τουρισμό είναι :

- Δημιουργία διαδρομής αρχαιολογικού τουρισμού με επίκεντρο Δίον-Πέλλα-Βεργίνα.
- Εκπόνηση σχεδίων branding-place marketing με προτεραιότητα τα δίκτυα αρχαιολογικού τουρισμού.
- Επικέντρωση στην υψηλής ποιότητας ζήτηση με ανάπτυξη νέων μορφών, άμβλυνση της εποχικότητας και σύνδεση με τον πολιτισμό και τους περιβαλλοντικούς πόρους.
- Σύνδεση της αγροτικής δραστηριότητας με την προώθηση ειδικών-εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Επίσης γίνεται λόγος για την βελτίωση οδικών υποδομών με στόχο την ενίσχυση ενδοπεριφερειακών συνδέσεων. Μεταξύ άλλων αναφέρεται η βελτίωση των συνδέσεων της Πέλλας με το ευρύτερο οδικό δίκτυο, με ολοκλήρωση των αξόνων της νέας χάραξης της Εθνικής Οδού 2 (Χαλκηδόνα - Έδεσσα) και της οδού Βέροια - Νάουσα - Σκύδρα και αναβάθμιση του τμήματος Γιαννιτά - Πέλλα - Ν. Χαλκηδόνα. Ενώ σε διαπεριφερειακό και περιφερειακό επίπεδο εντοπίζεται σημαντική ανάγκη για επέκταση των προαστιακών συνδέσεων των πόλεων της Περιφέρειας με τοπικές βελτιώσεις, επεκτάσεις και την κατασκευή νέας σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκη – Γιαννιτά – Έδεσσα (<https://ypen.gov.gr/file:///C:/Users/user/Downloads/document.pdf>
http://www.sate.gr/data_source/2020%CE%A5%CE%A0%CE%95%CE%9A%CE%91-%CE%A6%CE%95%CE%9A485%CE%92.pdf).

4.4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΙΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ - RIS3

Οι Εθνικές και Περιφερειακές στρατηγικές έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγικές RIS3), είναι ολοκληρωμένες δράσεις τοπικού οικονομικού μετασχηματισμού, οι οποίες κάνουν πέντε σημαντικά πράγματα:

- Επικεντρώνουν την υποστήριξη της πολιτικής και τις επενδύσεις σε βασικές εθνικές και περιφερειακές προτεραιότητες, προκλήσεις και ανάγκες για ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση.

- Αξιοποιούν τα δυνατά σημεία κάθε χώρας και περιφέρειας, τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματά της και τη δυναμική για αριστεία.
- Υποστηρίζουν την τεχνολογική και την πρακτική καινοτομία και στοχεύουν στην τόνωση των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα.
- Επιτυγχάνουν την πλήρη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων παραγόντων και ενθαρρύνουν την καινοτομία και τον πειραματισμό.
- Αναπτύσσονται βασισμένες σε αποδείξεις και περιλαμβάνουν αξιόπιστα συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Η Περιφερειακή Στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3: Research and Innovation Strategies for Smart Specialization), είναι κείμενο πολιτικής-στρατηγικής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ) βάσει των Κανονισμών της ΕΕ που συντάθηκε τον Μάρτιο του 2015 (<http://www.pepkm.gr/%CE%AD%CE%BE%CF%85%CF%80%CE%BD%CE%B7-%CE%B5%CE%BE%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%AF%CE%BA%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7-ris3>).

Η Έξυπνη Εξειδίκευση στοχεύει στον εντοπισμό των μοναδικών χαρακτηριστικών της ΠΚΜ, επισημαίνοντας τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματά της, εστιάζει στους κλάδους-πρωταθλητές της περιφερειακής οικονομίας, στοχεύει στην ενίσχυση των περιφερειακών συστημάτων καινοτομίας και τη διάχυση των οφελών της καινοτομίας σε όλο το εύρος της περιφερειακής οικονομίας, στην ενδυνάμωση και μεγιστοποίηση της εμβάθυνσης των ροών γνώσης σε σχέση με την επιχειρηματικότητα και τέλος στην διατήρηση και ενδυνάμωση του σημαντικού Ανθρώπινου Κεφαλαίου με ικανά προσόντα σε θέματα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης.

Εφόσον το RIS3 έχει διασφαλίσει την ανάλυση του περιβάλλοντος και την ευρεία συμμετοχική διαδικασία, μέσω της εμπλοκής, της δέσμευσης και της διαβούλευσης των ενδιαφερόμενων μερών, προσδίδοντας έμφαση στην ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ των φορέων της “Τριπλής Έλικας”, που είναι οι Επιχειρήσεις, οι Ερευνητικοί Φορείς και η Περιφερειακή Διοίκηση, και στην προώθηση διατομεακών συνεργασιών. Οραματίζεται να καταστεί η ΠΚΜ έως το 2025 Κόμβος Καινοτομίας για την ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με προορισμό την φιλοδοξία για εστιασμένη

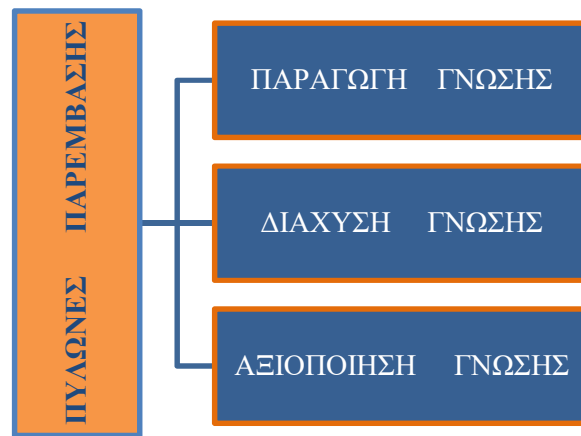
ανάπτυξη, για διάχυση και εφαρμογή καινοτομίας στο παραγωγικό σύστημα της ΠΚΜ, για έξοδο από την κρίση και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, στη βάση της καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας.

Σε επίπεδο ανάλυσης SWOT για τον κλάδο του τουρισμού θα μπορούσαμε να δούμε την εικόνα της Περιφέρειας στον ακόλουθο πίνακα. (Πινάκας 4.3.)

S W O T Α Ν Α Λ Υ Σ Η	
Strengths – Δυνατά σημεία <ol style="list-style-type: none"> 1. Εκτεταμένος παράκτιος χώρος, με εξαιρετικής ποιότητας ακτές 2. Πλούσιοι φυσικοί πόροι, μοναδικές αρχαιότητες και άλλα σημαντικά πολιτιστικά μνημεία 3. Εύκολη προσβασιμότητα (αεροπορική και οδική από τα Βαλκάνια) 4. Πλούσιοι πόροι για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού 5. Μεγάλο αριθμό ελκυστικών αστικών κέντρων και παραδοσιακών οικισμών 	Weaknesses – Αδύνατα σημεία <ol style="list-style-type: none"> 1. Άνιση ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας (μεγάλη συγκέντρωση σε Χαλκιδική, Θεσσαλονίκη και Πιερία) 2. Μεγάλη εξάρτηση από το θαλάσσιο τουρισμό κατά τους θερινούς μήνες 3. Περιορισμένη αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και η μη πλήρης ανάδειξη όλων των τουριστικών πόρων 4. Χαμηλές επιδόσεις σε ότι αφορά σε τουριστική δαπάνη
Opportunities - Ευκαιρίες <ol style="list-style-type: none"> 1. Θετικές τάσεις ως προς την ανάπτυξη του τουριστικού ρεύματος προς την Ελλάδα με βάση τις μεταβολές που παρατηρήθηκαν την τριετία 2011-2013 2. Διαρκής ανάπτυξη ζήτησης τουριστικών προϊόντων ειδικών μορφών τουρισμού 3. Εισαγωγή οργανωσιακής (σε μεγαλύτερο βαθμό) και τεχνολογικής (σε μικρότερο βαθμό) καινοτομίας στον τομέα του τουρισμού 	Threats - Απειλές <ol style="list-style-type: none"> 1. Δυσχερές οικονομικό περιβάλλον, αστάθεια χρηματοπιστωτικού τομέα, αδύναμη ζήτηση και ιδιωτική κατανάλωση σε εθνικό επίπεδο 2. Ανταγωνισμός από γειτονικές χώρες και μεσογειακές χώρες 3. Αυξανόμενη διαπραγματευτική ισχύς από τους μεγάλους διεθνείς tour operators

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3., ΠΗΓΗ: RIS3 (http://www.pepkm.gr/uploads/pdf/RIS3_PKM_20161205.pdf)

Οι πυλώνες παρέμβασης πρέπει να είναι η παράγωγή, η διάχυση και η αξιοποίηση της γνώσης ώστε να επιτεύχθουν οι στρατηγικοί στόχοι (ΓΡΑΦΗΜΑ 4.1., 4.2.) (<https://www.espa.gr/el/pages/staticRIS3.aspx>).

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.1., ΠΗΓΕΣ: RIS3 (<https://www.espa.gr/el/pages/staticRIS3.aspx>), ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.2., ΠΗΓΕΣ: RIS3 (<https://www.espa.gr/el/pages/staticRIS3.aspx>), ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Στο πλαίσιο της RIS3 τεκμηριώνονται και καθορίζονται οι προτεραιότητες καινοτομίας και έρευνας για την ΠΚΜ. Ειδικότερα οι Τομείς Πρωταθλητές, με βασικά κριτήρια την κρίσιμη μάζα, το δυναμικό καινοτομίας και την εξωστρέφεια, και οι Τομείς Οριζόντιας Υποστήριξης που παρέχουν οριζόντια υποστήριξη σε όλο το παραγωγικό σύστημα . (Πίνακας 4.4.)

Τομείς Πρωταθλητές	Τομείς Οριζόντιας Υποστήριξης
<ul style="list-style-type: none"> • Αγροδιατροφικός Τομέας • Τομέας Υλικών (Δομικά κ.α.) • Τομέας Κλωστοϋφαντουργίας και Ένδυσης • Τομέας Τουρισμού 	<ul style="list-style-type: none"> • Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών • Τεχνολογίες Ενέργειας • Τεχνολογίες Περιβάλλοντος • Τεχνολογίες Μεταφορών και Εφοδιαστικής Αλυσίδας

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4. , ΠΗΓΗ: RIS3 (<https://www.espa.gr/el/pages/staticRIS3.aspx>) , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Παραθέτοντας την εξειδίκευση στον τομέα του τουρισμού για την ΠΚΜ, η RIS3 τεκμαίρεται την ύπαρξη πλούσιων φυσικών πόρων, πολιτιστικής κληρονομιάς, προσβασιμότητας, θετικών τάσεων ανάπτυξης του κλάδου, εγγενών δυνατοτήτων ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού και δυνατοτήτων εισαγωγής οργανωσιακής καινοτομίας , οπότε στοχεύει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας και θέτει τους παρακάτω γενικούς και ειδικούς στόχους.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
Συντονισμός φορέων και επιχειρήσεων σε θέματα Marketing και παροχής συνολικού περιφερειακού ή/και τοπικού προϊόντος (New Content, Συστημάτων Διαχείρισης Προορισμού (DMS) και του αντίστοιχου θεσμικού φορέα (DMO), social media, branding κτλ.)	Βελτίωση ανταγωνιστικότητας και αύξηση υπεραξίας συνολικού τουριστικού προϊόντος μέσω δικτύωσης, νέων τεχνολογιών (ΤΠΕ – Content Management / Future internet, Αυτοματισμοί, τεχνολογίες Augmented Reality), πιστοποιήσεων, οργανωσιακής καινοτομίας κ.α.	Βελτίωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος μέσω χρήσης τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος, ευφυών μεταφορών. Αξιοποίηση τεχνολογιών “έξυπνων κτιρίων”, αξιοποίηση «πράσινων» υλικών κ.α.	Ενίσχυση της συνεργατικής καινοτομίας και διασύνδεση του τομέα με λοιπούς τομείς περιφερειακού ενδιαφέροντος, (Πολιτισμός, Υγεία, Αθλητισμός, Αγροδιατροφή, τοπική Βιοτεχνία, Μεταφορές, Εκπαίδευση, Λιανικό εμπόριο, υπηρεσίες σχεδιασμού, κ.α.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.3. , ΠΗΓΕΣ: RIS3 (<https://www.espa.gr/el/pages/staticRIS3.aspx>) , ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ						
μέθοδοι αναγνώρισης των αναγκών των πελατών και της αγοράς (π.χ. αξιοποίηση δεδομένων από το διαδίκτυο για τις καταναλωτικές προτιμήσεις)	σχεδιασμός των παρεχόμενων υπηρεσιών (π.χ. ανασχεδιασμός διαδικασιών, πελατοκεντρικός σχεδιασμός προσφερόμενων υπηρεσιών)	μέθοδοι προώθησης, marketing, πωλήσεων και διεθνοποίησης των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων (αξιοποίηση συνεργιών, αξιοποίηση διαδικτύου, κ.λπ.)	προώθηση νέων επιχειρηματικών μοντέλων, μοντέλων κόστους και τιμολόγησης (π.χ. εντοπισμός κέντρων κόστους και τεχνικές μείωσης του)	νέες επιχειρησιακές στρατηγικές, οργανωτικές δομές, τεχνικές διοίκησης, κ.λπ.	καλύτερη αξιοποίηση της παραγωγικής γνώσης (knowledge management,)	συνεργασία μεταξύ ομοειδών (cluster) και μη επιχειρήσεων και φορέων

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.4. , ΠΗΓΕΣ: RIS3 (<https://www.espa.gr/el/pages/staticRIS3.aspx>), ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

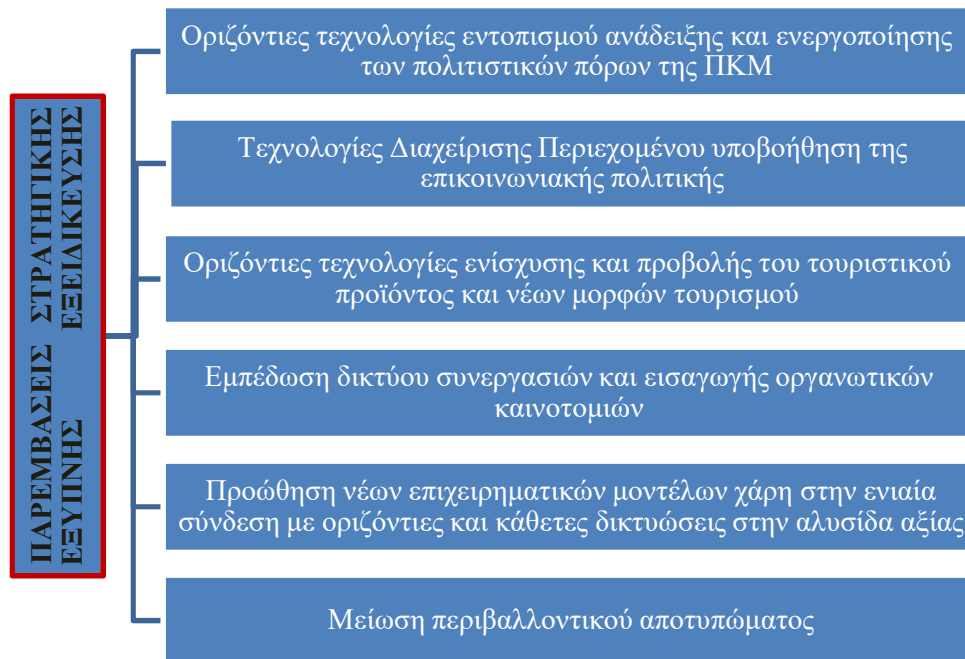
Οι συνθήκες που πρέπει να υπάρχουν ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι είναι η εκ νέου λήψη πολιτικών εμπορικών μέτρων με έμφαση στα εισοδηματικά κριτήρια των επισκεπτών και την χώρα προέλευσης τους, η κατασκευή καλής ποιότητας υποδομών με παράλληλη αύξηση των επενδύσεων στο συγκεκριμένο τομέα, προώθηση της ομαλής μεταφοράς και απλοποίηση της πρόσβασης και τέλος ολοκληρωτική βελτίωση των παραγωγικών προοπτικών μέσω της τεχνικής γνώσης και της εμπειρογνομοσύνης.

Έκτος από τις συνθήκες όμως καθοριστικό ρόλο έχουν και οι ανάγκες στον τουρισμό οι οποίες στην προκειμένη περίπτωση της περιφέρειας έχουν αναπτυξιακό ρόλο και έχουν καθοριστεί ως εξής:

- η προβολή της ποικιλομορφίας των ειδών τουρισμού και των τουριστικών προορισμών ώστε να επιτευχτεί η ετησία επισκεψιμότητα και όχι μόνο η εποχική
- η ποιοτική προαγωγή του τουριστικού προϊόντος και η προώθηση των συνδέσεων με άλλες μορφές τουρισμού (π.χ. Αγροδιατροφικός)
- διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος σε συνδυασμό με τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού

- επιστάμενη έμφαση στο τουρισμό που αφορά τους ανθρώπους τρίτης ηλικίας και τα άτομα με ειδικές ανάγκες
- ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και των επενδύσεων στον τουρισμό με μεγαλύτερη αξιοποίηση των ΤΠΕ
- εισχώρηση σε αναδύμενες αγορές και ποιοτικό τουρισμό
- πρόληψη κινδύνων από τον τουρισμό για το περιβάλλον
- διάχυση της τουριστικής ανάπτυξης σε όλες τις περιοχές της περιφέρειας.

Καταλήγοντας θα αναφέρουμε τις παρεμβάσεων της στρατηγικής Έξυπνης εξειδίκευσης που βρίσκονται στο κέντρο προσοχής της RIS3 (Γράφημα 4.5.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.5., ΠΗΓΕΣ: RIS3 (<https://www.espa.gr/el/pages/staticRIS3.aspx>), ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

4.5. ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΙΝΣΕΤΕ

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) είναι ένας φορέα που συστάθηκε το 1991 με την συμμετοχή των τουριστικών επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες ανώτερης ποιότητας, Υποστηρίζει και εκφράζει τις απόψεις του συνόλου κυρίως στο ελληνικό κράτος αλλά και προς τους εμπλεκόμενους φορείς του τουρισμού ώστε να λάβει ευνοϊκά μέτρα για τους επενδύτες του τουριστικού κλάδου, ενισχύει και

προωθεί τον ελληνικό τουρισμό τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, αυτενεργεί για τη στρατηγική αύξηση ισχύος του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, η οποία έχει αντίκρισμα στην εθνική οικονομία και θέτει τους απαραίτητους όρους ώστε ο ελληνικός τουρισμός να σημειώνει αύξουσα πορεία. Όραμα και στόχος του ΣΕΤΕ είναι να καταφέρει ο τομέας του τουρισμού να συνενώσει όλα τα πολύτιμα «κεφάλαια» της Ελλάδας, το ανθρώπινο δυναμικό, τους παραγωγικούς τομείς, τον πολιτισμό, το περιβάλλον, τη γνώση, την καινοτομία, την επιχειρηματικότητα ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά του και να συμβάλει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Αξίζει να αναφέρουμε ότι ήδη από το 2013 ο ΣΕΤΕ έχει αναγνωριστεί ως εθνικός κοινωνικός εταίρος (<https://sete.gr/>).

Ο Σύνδεσμος έχει δύο παρούσες πλήρως ενημερωμένες δυνάμεις, τη Marketing Greece για την προώθηση των μικρών επιχειρήσεων και του συνόλου των προορισμών, και το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ) για την παραγωγή και ανάλυση στοιχείων, καθώς και τη δημιουργία προτύπων ποιότητας και σύγχρονων εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Το ΙΝΣΕΤΕ ξεκίνησε να λειτουργεί το 2013 με σκοπό να συμβάλει με τεκμηριωμένες παρεμβάσεις στην προώθηση των δημόσιων και ιδιωτικών πολιτικών ενίσχυσης και αναβάθμισης του ελληνικού τουριστικού τομέα καθώς και κάθε άλλου τομέα που συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με αυτόν (<https://sete.gr/>).

Η Marketing Greece είναι μια καινοτόμος πρωτοβουλία του ΣΕΤΕ και του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ) που υποστηρίζει τις συνεργασίες και τις συντονισμένες κινήσεις κρατικών και ιδιωτικών φορέων. Στοχεύει στη βελτίωση των χαρακτηριστικών της ζήτησης του ελληνικού τουριστικού προϊόντος και παράλληλα προσβλέπει στη μεγαλύτερη δαπάνη ανά τουρίστα, στην άμβλυνση της εποχικότητας, αλλά και στην καλύτερη γεωγραφική κατανομή του τουρισμού σε όλη την περιφέρεια. Στρατηγικός βραχίονας του Marketing Greece είναι η υψηλής ποιότητας διαδραστική πλατφόρμα «Discovergreece.com» όπου εκεί γίνεται εκτενής αναφορά στην περιφερειακή ενότητα της Πέλλας. Αυτολεξεί σημειώνεται ότι «Αυτή η γωνιά της Μακεδονικής γης είναι ο τόπος που νους, ψυχή και σώμα αναβαπτίζονται στην αγκαλιά της εξαιρετικής φύσης και της πλούσιας ιστορίας». Η Πέλλα χαρακτηρίζεται από τους πλούσιους φυσικούς πόρους, άφθονους υδάτινους πόρους, δάση, πεδιάδες, ορεινούς

όγκους, και αξιόλογη πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά (<https://www.discovergreece.com/el/macedonia/pella>).

Το ΙΝΣΕΤΕ, τον Δεκέμβριο του 2020, στο πλαίσιο της Πράξης «Δράσεις πρόγνωσης και παρακολούθησης μεταβολών του Τουριστικού Τομέα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της διαρθρωτικής προσαρμογής του» υλοποίησε μια μελέτη – ετήσια έκθεση για το έτος 2019 για την ΠΚΜ. Η μελέτη αποσκοπεί στην τεκμηρίωση του τουριστικού τομέα και μέσω αυτής στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Παραθέτει την ανάλυση βασικών χαρακτηριστικών της, την καταγραφή τουριστικών υποδομών και καταλυμάτων, την καταγραφή των σημαντικότερων αξιοθέατων και δραστηριοτήτων, τα στοιχεία τουριστικής κίνησης για την περίοδο 2014 – 2019, βασικά τουριστικά μεγέθη για τα έτη 2017 – 2019, τους δείκτες απόδοσης του ξενοδοχειακού δυναμικού και τέλος περιλαμβάνει την συνοπτική καταγραφή επιλεγμένων βασικών στρατηγικών κατευθύνσεων και προβλέψεων που έχουν άμεση σχέση με την τουριστική ανάπτυξη, όπως έχουν θεσμοθετηθεί και προωθούνται στο πλαίσιο του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου (ΠΧΠ) για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (<https://sete.gr/el/poioi-eimaste/insete/>, <https://insete.gr/>).

4.6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αξιολογώντας τις μελέτες και τις θέσεις των ανωτέρω οντοτήτων, φορέων και οργανισμών, αναφορικά με την ευρύτερη περιοχή της Πέλλας, είναι φανερό η σύγκλιση απόψεων σχετικά με την κατεύθυνση και την προσέγγιση των Στρατηγικών στόχων.

Συγκεκριμένα συμφωνούν ότι η Πέλλα δύναται να γίνει τουριστικός πόλος έλξης με την κατάλληλη αξιοποίηση όλων των τουριστικών πόρων, των πλούσιων φυσικών, ορεινών και υδάτινων πόρων, της βαρυσήμαντης και διεθνώς αναγνωρισμένης πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς. Είναι ένας τόπος όπου μπορούν να αναπτυχθούν οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως ο περιπατητικός - ορειβατικός τουρισμός, ο αγροτουρισμός, ο αγροδιατροφικός, ο ιαματικός, ο αθλητικός, ο χειμερινός, ο οικολογικός και ο αρχαιολογικός.

Απαραίτητες προϋποθέσεις είναι η επένδυση σε προγραμματισμένες ενέργειες για εξωστρέφεια, στην προβολή και την διαφοροποίηση των αγροτικών προϊόντων, στην

εφαρμογή διαδημοτικών συνεργασιών, συνεργασιών με τοπικούς φορείς αλλά και συνεργασιών σε περιφερειακό επίπεδο, στην ανάπτυξη τουριστικών υποδομών και υπηρεσιών με πελατοκεντρική κατεύθυνση, στη δημιουργία πολιτιστικών και ιστορικών δικτύων διαδρομών και στην ανάδειξη ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων και αρχαιοτήτων.

Οι ευκαιρίες που έχει ο Δήμος Πέλλας είναι σημαντικές και αξίζει να χρησιμοποιηθούν αποδοτικά. Αρχικά αναφέρεται η εύκολη οδική προσβασιμότητα και η εύκολη συνδεσιμότητα με την μητροπολιτική πολη της Θεσσαλονίκης, η ζήτηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού σημειώνει διαρκώς αύξηση, η εισαγωγή των τεχνολογιών και των καινοτομιών στον κλάδο του τουρισμού παρέχει ιδιαίτερες δυνατότητες εξέλιξης. Έπειτα η αύξηση του ενδιαφέροντος τουρκικών τουριστικών πρακτορείων καθώς και η δυνατότητα σύνθεσης αρχαιολογικού δικτύου οθωμανικής κληρονομιάς με την Θεσσαλονίκη καθιστούν τον Δήμο σε προνομιακή θέση.

Τροχοπέδη αποτελούν οι δυσχερείς οικονομικές συνθήκες, η οικονομική λιτότητα που περιορίζει τις ταξιδιωτικές περιηγήσεις καθώς και οι μειωμένοι οικονομικοί πόροι επένδυσης στην τουριστική ανάπτυξη και τέλος ανταγωνιστική αγορά που υπάρχει αναφορικά με την ύπαρξη σημαντικών αρχαιολογικών χώρων και μουσείων στην Βόρεια Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΛΛΑΣ

5.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΣΚΟΠΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κατανοώντας σε βάθος τις αντιλήψεις, εξερευνώντας τις πεποιθήσεις και ερμηνεύοντας τις εμπειρίες των τεσσάρων προαναφερθέντων φορέων, δηλαδή του Στρατηγικού Σχεδιασμού και του Επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου Πέλλας, του θεσμοθετημένου Περιφερειακού Χωροταξικού πλαισίου, της έρευνας RIS3 και της ετήσιας έκθεσης του ΙΝΣΕΤΕ, για τον τομέα του τουρισμού της περιοχής, γεννήθηκε και άκμασε η έντονη περιέργεια - ερώτημα - ζητούμενο εάν υπάρχουν περαιτέρω προοπτικές ανάπτυξης του Δήμου Πέλλας στον καθορισμένο αυτόν τομέα.

Σκοπός λοιπόν της παρούσας εργασίας αποτέλεσε το παραπάνω ζητούμενο δηλαδή να ερευνηθεί εάν υπάρχουν περαιτέρω προοπτικές ανάπτυξης του Δήμου Πέλλας στον τομέα του τουρισμού, αφού πρώτα γίνει μια προσέγγιση αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης στον συγκεκριμένο τομέα, καθώς επίσης η διερεύνηση της ανάγκης προσδιορισμού τουριστικής ταυτότητας και ποιες μορφές τουρισμού δύναται να αναπτυχθούν στην περιοχή .

Για την εξυπηρέτηση λοιπόν του σκοπού αυτού και με γνώμονα την πληρέστερη ανάλυση και ερμηνεία του ζητήματος της παρούσας μελέτης χρησιμοποιήθηκε ως «εργαλείο» ένα ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε σε εκπροσώπους σχετικούς με τον τουρισμό.

Η κύρια πηγή συλλογής πληροφοριών ήταν εκπρόσωποι δημόσιων και ιδιωτικών φορέων (π.χ. Δήμου, μουσείων, χώροι αρχαιοτήτων, κ.ά.), εκπρόσωποι σωματείων και ενώσεων παροχής υπηρεσιών (π.χ. ταξιδιωτικοί πράκτορες, εστίαση, καταλυμάτων, κ.ά.) καθώς επίσης και άνθρωποι που εκπροσωπούν διάφορες μορφές εναλλακτικού τουρισμού (π.χ. οινοποιεία, σύλλογοι αθλητικών οργανώσεων, κ. ά.).

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων και η καταγραφή των απόψεων και της ψυχολογίας των ερωτηθέντων πραγματοποιήθηκε το διάστημα από 19 Δεκεμβρίου 2021 έως 20 Ιανουαρίου 2022. Στο διάστημα αυτό έγινε προσπάθεια να συλλεχθεί ο

μεγαλύτερος δυνατός αριθμός ερωτηματολογίων και αυτό που αξίζει να σημειωθεί σε αυτό το σημείο είναι ότι υπήρχε άμεση ανταπόκριση της πλειοψηφίας των ερωτηθέντων γεγονός που δηλώνει από την μια μεριά την ανάγκη επικοινωνίας των απόψεών τους και από την άλλη ότι ο χρόνος διεξαγωγής της έρευνας διευκολύνθηκε σημαντικά.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να συμβάλει στην διαμόρφωση και διατύπωση απόψεων, επιλογών και θέσεων ως προς τον στρατηγικό σχεδιασμό που θα μπορούσε να ακολουθηθεί από τον Δήμο Πέλλας, προσφέροντας μια βάση συζήτησης όσον αφορά τον συγκεκριμένο τομέα ανάπτυξης, δηλαδή του τομέα του τουρισμού, με πλήρη γνώση ότι αυτός αποτελεί έναν από τους πολλούς τομείς που πρέπει να συμπεριληφθούν και να συνυπολογιστούν κατά την καθολική πρόταση ενός στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης.

5.2. ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Όπως προαναφέρθηκε, τη βάση για την πραγματοποίηση και υλοποίηση της εφαρμοσμένης έρευνας, αποτέλεσε ένα ειδικά διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο στο οποίο καταγράφηκαν οι απαντήσεις των ερωτηθέντων.

Η μεθοδολογία στην οποία στηρίχτηκε η παρούσα εργασία είναι η ποιοτική έρευνα καθώς στόχος της έρευνας είναι η σε βάθος κατανόηση, εξερεύνηση ή ερμηνεία των προσωπικών αντιλήψεων, πεποιθήσεων και εμπειριών των συμμετεχόντων (Τσιώλης, 2014· Silverman, 2000).

Το ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε τρεις ενότητες – μέρη και απαρτίζεται από 34 συνολικά επιμέρους σκέλη – ερωτήσεις και πιο συγκεκριμένα είναι όλες ερωτήσεις κλειστού τύπου, πολλαπλής επιλογής και διαγραμματικής κλίμακας, εκτός από την έκτη και την δέκατη έκτη που είναι πολλαπλής επιλογής με μερική αιτιολόγηση. Επίσης οκτώ ερωτήσεις δίνουν την δυνατότητα προσδιορισμού κάποιας άλλης απάντησης πέραν των επιλογών που δίνονται στην ερώτηση που έχει προηγηθεί.

Στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου, που αποτελείται από δέκα ερωτήσεις, ζητείται πέραν από ορισμένα βασικά στοιχεία των ερωτηθέντων, όχι επί προσωπικού επιπέδου αλλά ως εκπρόσωποι των φορέων τους, η άποψη, η γνώμη, τα αισθήματα τους ως εμπλεκόμενοι με τον τουριστικό τομέα της περιοχής.

Στο δεύτερο μέρος, που αποτελείται από δεκαπέντε ερωτήσεις εκ των οποίων οι πέντε είναι η επιλογή «άλλο», ζητείται να γίνει μια αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης ώστε να γίνει ένας «απολογισμός» της μέχρι σήμερα πορείας της τουριστικής δραστηριότητας στην περιοχή, εκφράζοντας τα πιθανά δυνατά σημεία, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες αλλά και τις απειλές που εντοπίζονται.

Στο τρίτο μέρος, που αποτελείται από εννέα ερωτήσεις εκ των οποίων οι τρεις είναι η επιλογή «άλλο», γίνεται μια πρόταση πάνω στην οποία θα μπορούσε να βασιστεί ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του τουριστικού τομέα και ζητείται να αξιολογηθεί ως προς το αν παρουσιάζει ενδιαφέρον αλλά και αν θεωρείται ότι είναι εφικτή.

Οι απαντήσεις δόθηκαν ως επί το πλείστον, σε ποσοστό 80% επί του συνόλου των συλληφθέντων ερωτηματολογίων, μέσω προσωπικής συνάντησης, ενώ το υπόλοιπο 20 % συμπληρώθηκε μέσω προώθησης ηλεκτρονικού του ίδιου ερωτηματολογίου με την χρήση της εφαρμογής Google forms. Συνολικά διανεμήθηκαν 18 ερωτηματολόγια απ’

τα οποία συλλέχθηκαν 15 δηλαδή το ποσοστό ανταπόκρισης ήταν 83%. Μετά τη συλλογή των στοιχείων οι απαντήσεις κωδικοποιήθηκαν και έγινε η κατάλληλη στατιστική επεξεργασία των ποιοτικών μεταβλητών.

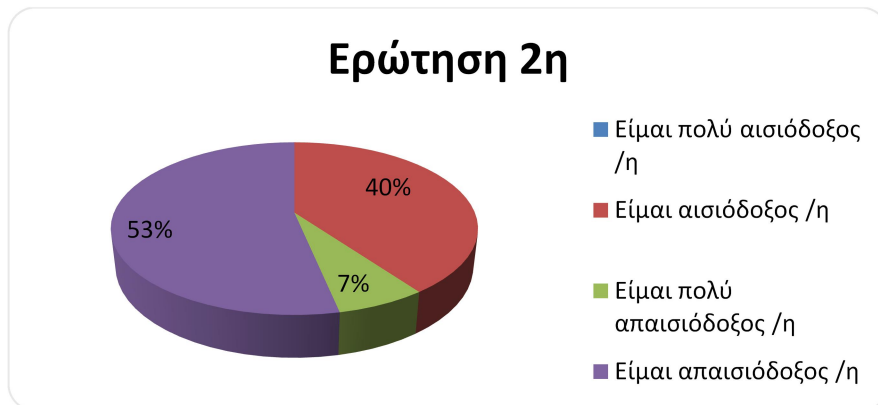
Στη συνέχεια περιγράφονται αναλυτικά οι απαντήσεις των ερωτηματολογίων και οπτικοποιούνται τα αποτελέσματα της έρευνας μέσω διαγραμμάτων.

5.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Μέρος 1^ο : Στοιχεία ερωτούμενου

Η πρώτη ερώτηση αφορά προσωπικά δεδομένα καθώς προσδιορίζει την δραστηριότητα των ερωτηθέντων, λ.χ. Δημόσιος Φορέας, Ιδιωτικός Φορέας, Παροχής υπηρεσιών, κ.ά., και ποια είναι η εμπλοκή τους με τον τομέα του τουρισμού. Ως εκ τούτου είναι προφανές ότι δε μπορεί να διεξαχθεί η περαιτέρω ανάλυση τους. Θα παραθέσουμε λοιπόν στην ποιοτική ανάλυση των υπολοίπων ερωτήσεων.

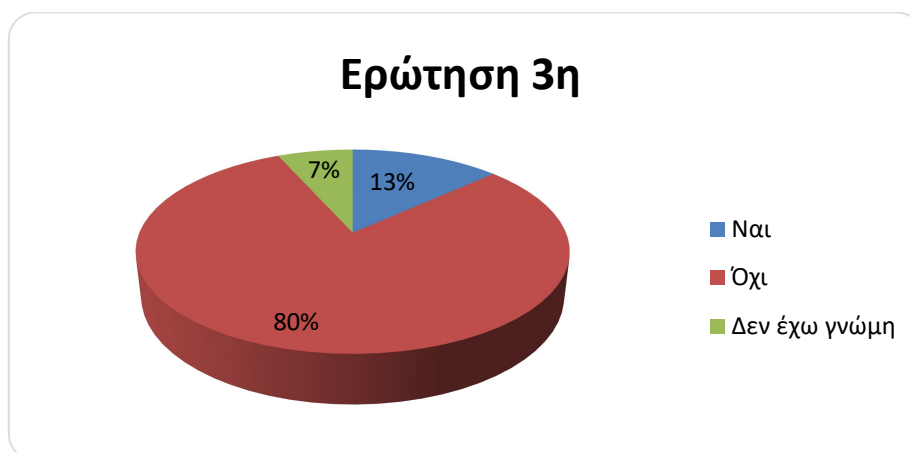
Ερώτηση 2^η : Πόση αισιοδοξία ή πόση απαισιοδοξία αισθάνεστε σκεπτόμενος την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή σας (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.1.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.1. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Σύμφωνα με το γράφημα η ψυχολογία του μεγαλύτερου ποσοστού, 53%, των ερωτηθέντων είναι απαισιόδοξοι όταν αναλογίζονται την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή τους και το αμέσως δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό νιώθει αισιοδοξία στην σκέψη αυτήν δηλαδή το 40%, ενώ ελάχιστοι, μόλις 7%, δηλώνουν πολύ απαισιόδοξοι.

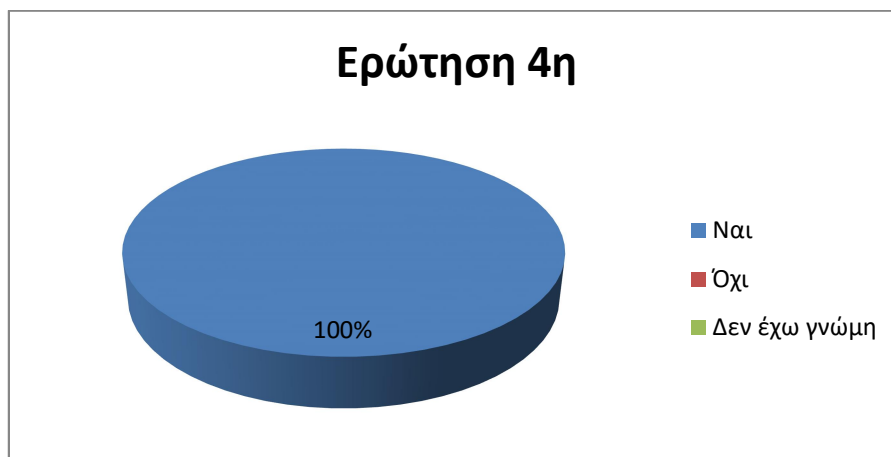
Ερώτηση 3^η : Είστε ικανοποιημένοι από την πρωτοβουλία και την δράση που αναλαμβάνει ο Δήμος και οι υπόλοιποι φορείς (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.2.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.2. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Στην ερώτηση αυτή παρατηρούμε ότι το 80% των συμμετεχόντων δεν είναι ικανοποιημένοι από τις πρωτοβουλίες που λαμβάνονται από τον Δήμο και από τους υπόλοιπους τομείς που σχετίζονται με τον τουρισμό.

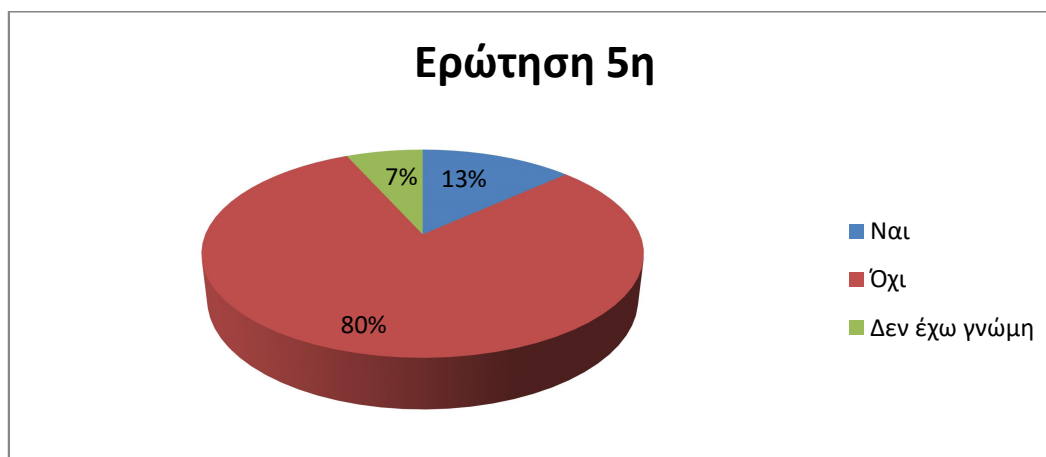
Ερώτηση 4η : Πρέπει όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς να συντονιστούν και να συνεργαστούν μεταξύ τους με σκοπό την αποτελεσματικότερη τουριστική προβολή και ανάπτυξη (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.3.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.3. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Η άποψη ότι επιβάλλεται να συντονιστούν και να συνεργαστούν μεταξύ τους όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς βρήκε καθολική αποδοχή και πλήρη συμφωνία.

Ερώτηση 5^η : Θεωρείτε ότι υπάρχουν προβλήματα στην συνεργασία των φορέων (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.4.)

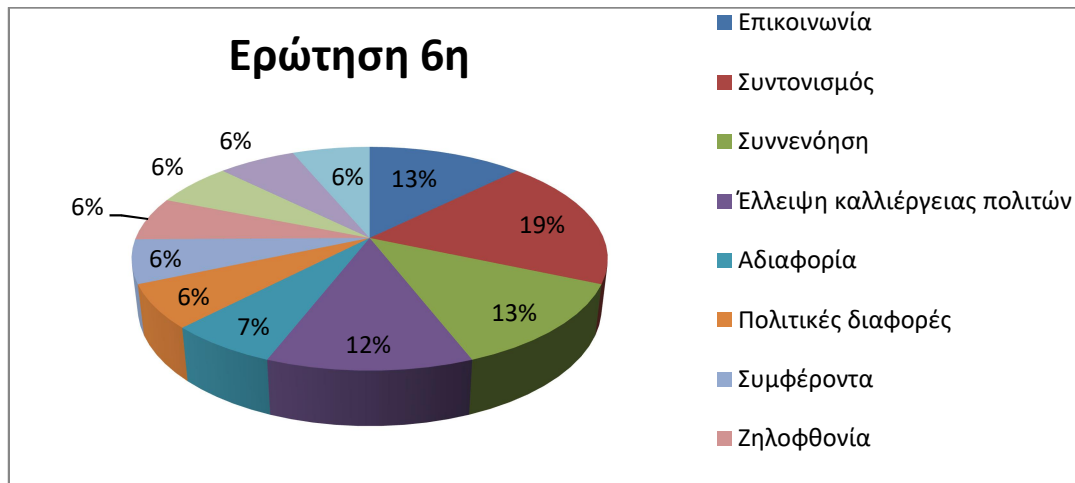

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.4. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Η πλειονότητα , με το σημαντικό ποσοστό του 80%, εντοπίζει ότι υπάρχουν προβλήματα κατά την διαδικασία συνεργασίας των φορέων μεταξύ τους. Οι κυριότεροι λόγοι που θεωρούν ότι ευθύνονται γι αυτό, απαντώνται από την επόμενη ερώτηση,

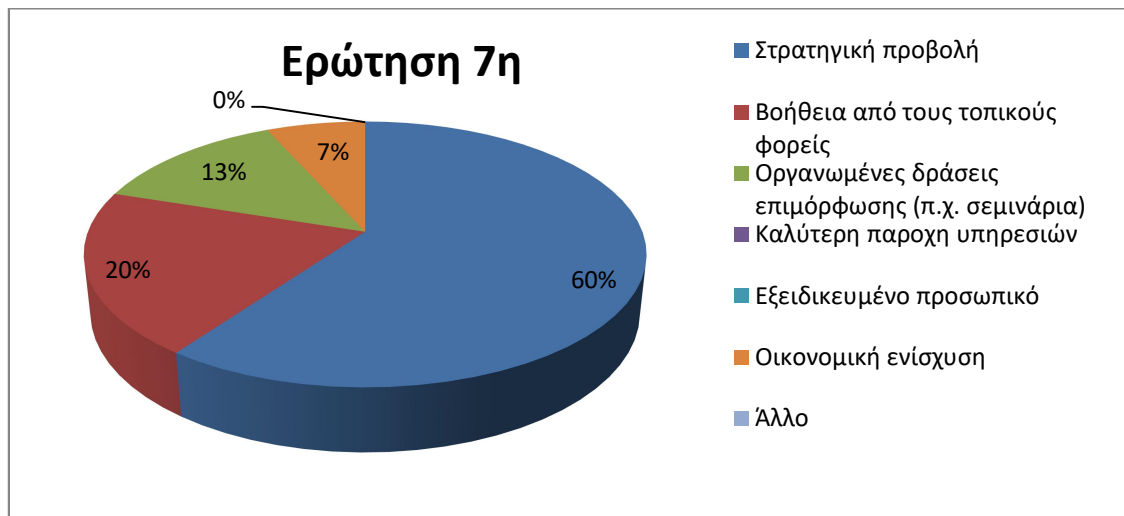
οπότε αναφέρθηκαν στην έλλειψη συντονισμού, επικοινωνίας, συνεννόησης, καλλιέργειας πνεύματος των δημοτών. Επίσης ειπώθηκαν η αδιαφορία, οι πολιτικές διαφορές, τα συμφέροντα, η ζηλοφθονία μεταξύ τους, η μη ύπαρξη κατάλληλων συνθηκών, μεθόδων και τέλος η μη εκμετάλλευση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Ερώτηση 6^η : Εάν απαντήσατε "Ναι" στην προηγούμενη ερώτηση, προσδιορίσατε ποια (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.5.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.5. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

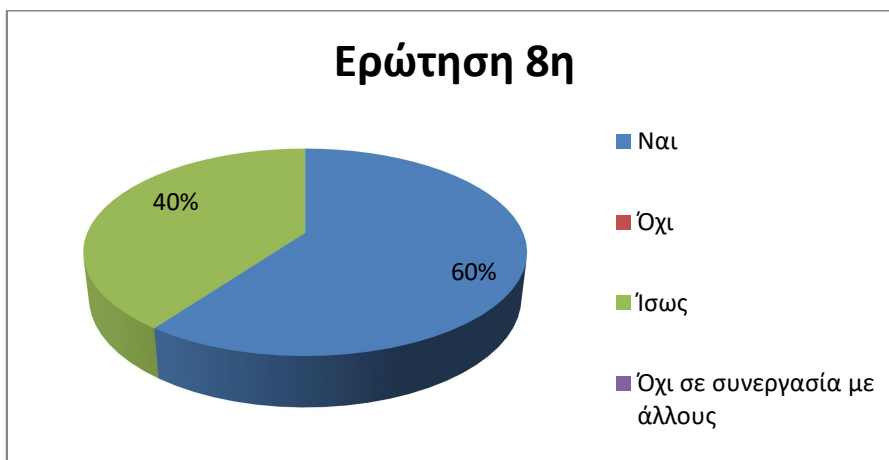
Ερώτηση 7^η : Τι πιστεύετε ότι χρειάζεται η περιοχή για να γίνει τουριστικά πιο ανταγωνιστική (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.6.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.6. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Η γνώμη ότι η Στρατηγική προβολή είναι αυτό που χρειάζεται η περιοχή για να γίνει πιο ανταγωνιστική υπερισχύει, ενώ έπεται η βοήθεια από τους τοπικούς φορείς, οι οργανωμένες δράσεις επιμορφώσεις των δημοτών και τέλος η οικονομική ενίσχυση για να ολοκληρωθεί το σύνολο των ερωτηθέντων.

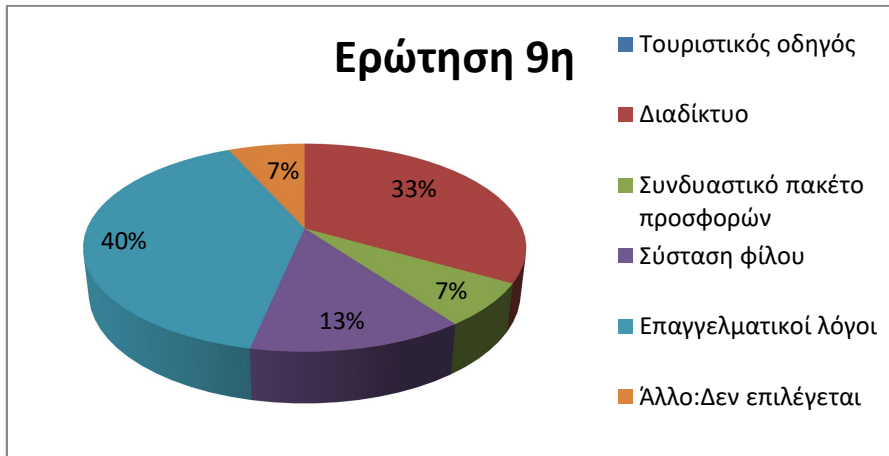
Ερώτηση 8^η : Θα ήσασταν διατεθειμένοι να συμμετέχετε σε συμπράξεις δημοσίων και ιδιωτικών φορέων για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.7.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.7. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

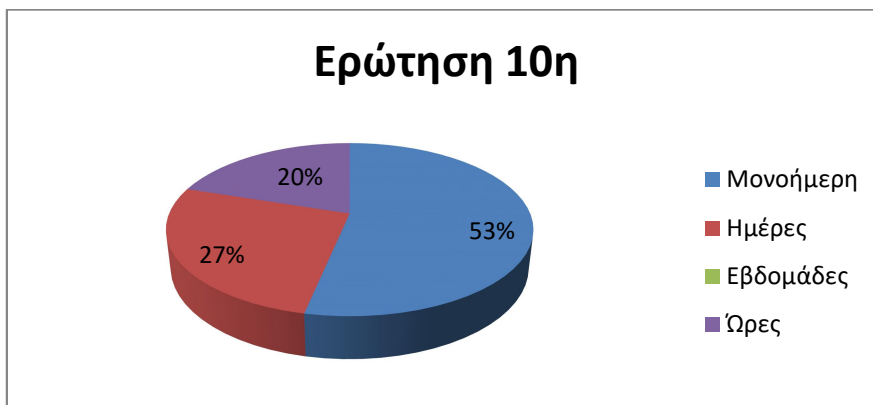
Φαίνεται ότι το 60% είναι διατεθειμένοι να συμμετέχουν σε συμπράξεις μεταξύ ενός δημόσιου και ενός ιδιωτικού φορέα, με σκοπό την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών θεωρώντας αυτές ως σημαντικό εργαλείο τόνωσης της οικονομικής ανάπτυξης μοχλεύοντας ιδιωτικούς πόρους σε αναπτυξιακά έργα με πολλαπλασιαστικό όφελος. Εξίσου σημαντικό είναι να πούμε ότι το υπόλοιπο ποσοστό του 40% δηλώνει ότι θα το σκαφτόταν, γεγονός που δηλώνει ότι δεν υπάρχει απόλυτη άρνηση.

Ερώτηση 9^η : Πώς θεωρείτε ότι γίνεται η επιλογή της περιοχής σας ως προορισμός (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.8.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.8. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ερώτηση 10^η : Πόση θεωρείτε ότι είναι η διάρκεια επίσκεψης στην περιοχή σας (μονοήμερη/ ημέρες / βδομάδες) (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.9.)

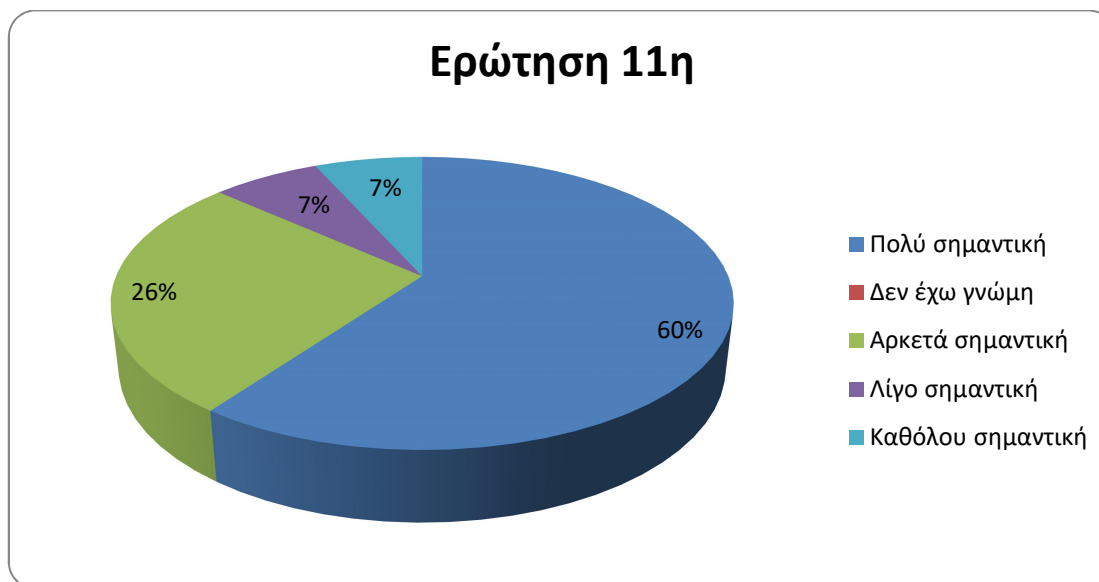

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.9. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Από τις δυο τελευταίες ερωτήσεις του πρώτου μέρους του ερωτηματολογίου βλέπουμε ότι οι επαγγελματικοί λόγοι και η πληροφόρηση από το διαδίκτυο είναι οι βασικές αιτίες που θα επιλέγει ο Δήμος Πέλλας ως προορισμός. Αυτό όμως που θα πρέπει να υπογραμμίσουμε είναι η πληροφορία που μας δίνεται από τηνδέκατη ερώτηση καθώς αναφέρεται στην διάρκεια επίσκεψης. Η μονοήμερη απάντηση είναι η επικρατέστερη, με δεύτερη αυτήν που υποστηρίζει τις λίγες μέρες, όμως το χαρακτηριστικό που παρατηρούμε στις απαντήσεις είναι ότι ενώ δεν υπήρχε η επιλογή των ωρών, ένα ποσοστό 27% προσδιόρισε έτσι την διάρκεια επίσκεψης στην περιοχή.

Μέρος 2^ο : Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης

Ερώτηση 11^η : Πόσο σημαντική πιστεύετε ότι είναι η τουριστική δραστηριότητα για την περιοχή (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.10.)

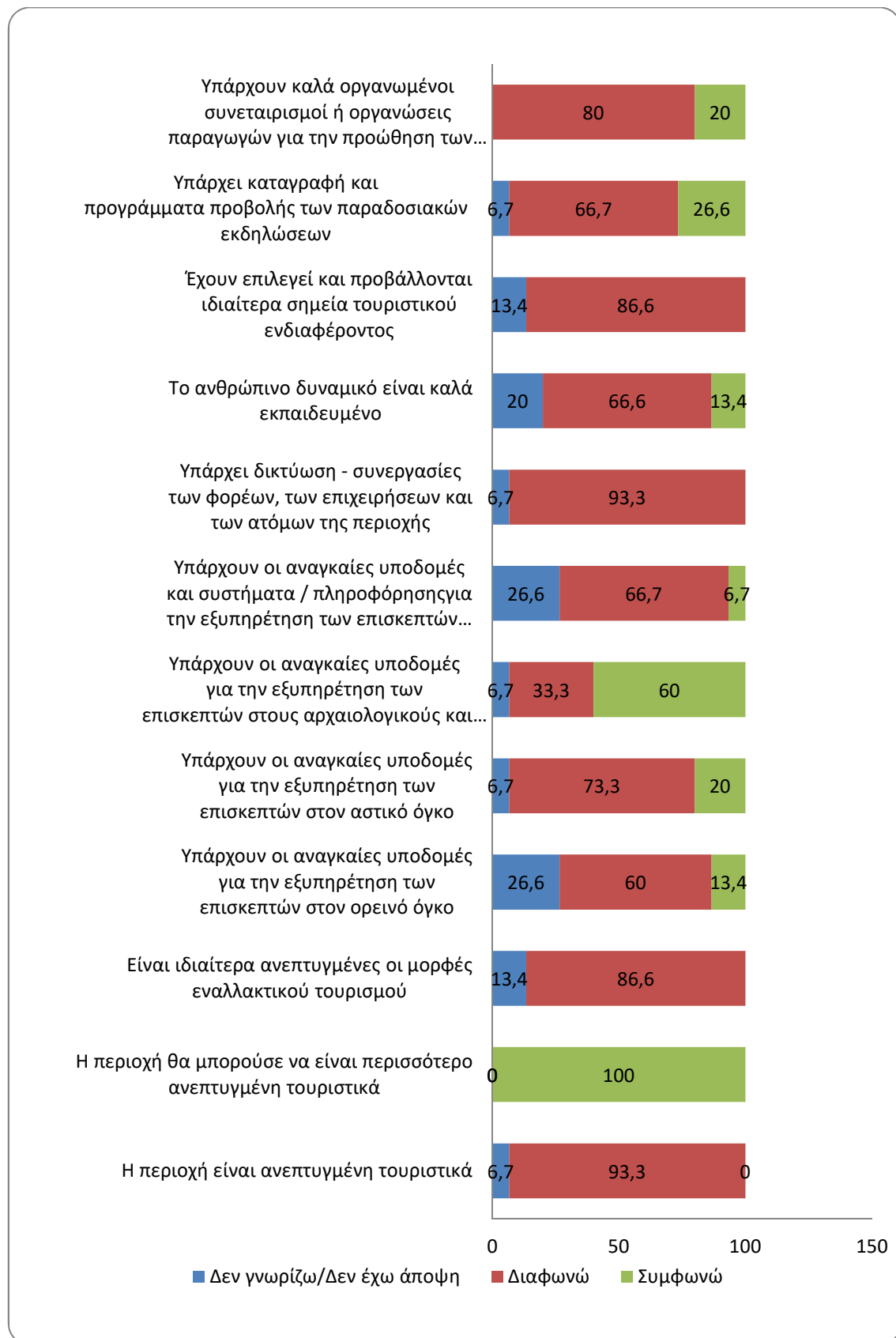
ΓΡΑΦΗΜΑ 5.10. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Η τουριστική δραστηριότητα για την περιοχή περιγράφεται από το 60% ότι είναι πολύ σημαντική και από το 26% ότι είναι αρκετά σημαντική ενώ υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό που θεωρεί ότι είναι λίγο έως και καθόλου σημαντική.

Ερώτηση 12^η : Ποια θεωρείτε ότι είναι η σημερινή κατάσταση ως προς το επίπεδο ανάπτυξης του τουρισμού στην περιοχή (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.11.)

Σε μια σημερινή αξιολόγηση το 93,3 % δεν πιστεύει ότι η περιοχή είναι ανεπτυγμένη τουριστικά ούτε ιδιαίτερα και οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού ενώ εν συνεχεία υπάρχει η απολυτοποίηση του συνόλου ως προς δήλωση ότι η περιοχή θα μπορούσε να είναι περισσότερο ανεπτυγμένη τουριστικά. Όσο για τις αναγκαίες υποδομές εξυπηρέτησης των επισκεπτών στον αστικό ιστό, στον ορεινό όγκο, στα συστήματα / πληροφόρησης αναφορικά με τις υποδομές τουρισμού, υπηρεσίες, δραστηριότητες, τοπικά προϊόντα, δικτύωση και συνεργασίες μεταξύ φορέων – επιχειρήσεων – ατόμων, εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό, επιλογή και προβολή ιδιαίτερων σημείων

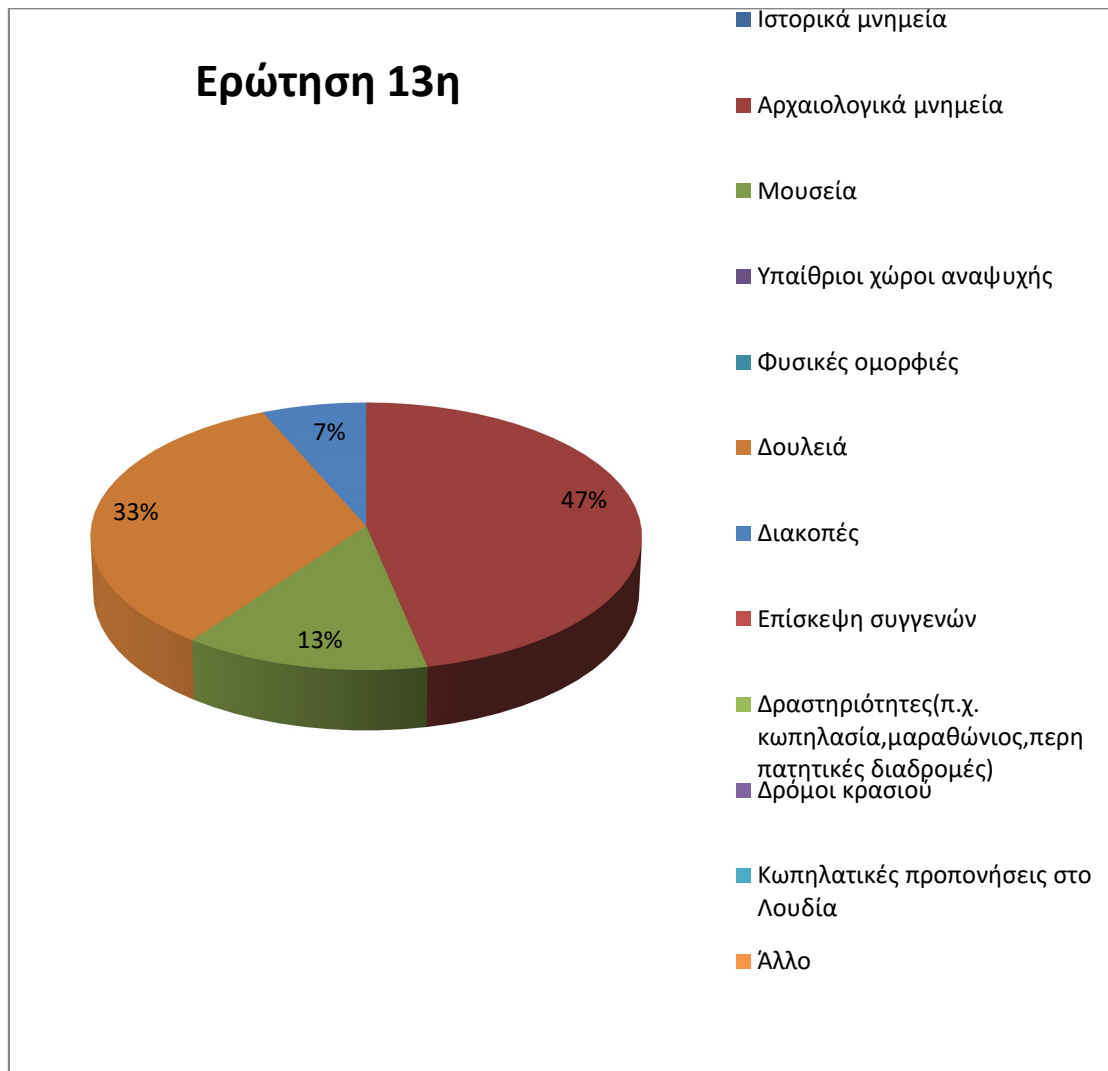
τουριστικού ενδιαφέροντος, καταγραφή και προγράμματα προβολής παραδοσιακών εκδηλώσεων και οργανωμένους συνεταιρισμών για την προώθηση των παραδοσιακών προϊόντων η πλειοψηφία δηλώνει την διαφωνία της και θεωρεί ότι δεν υπάρχουν ενώ θετική είναι η στάση της, όσον αφορά την ύπαρξη αναγκαίων υποδομών στους αρχαιολογικούς και μουσειακούς χώρους.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.11. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ερώτηση 13^η : Άλλο, προσδιορίσατε

Ερώτηση 14^η : Ποίοι πιστεύετε πως είναι οι βασικοί λόγοι που επισκέπτεται κάποιος την περιοχή (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.12.)

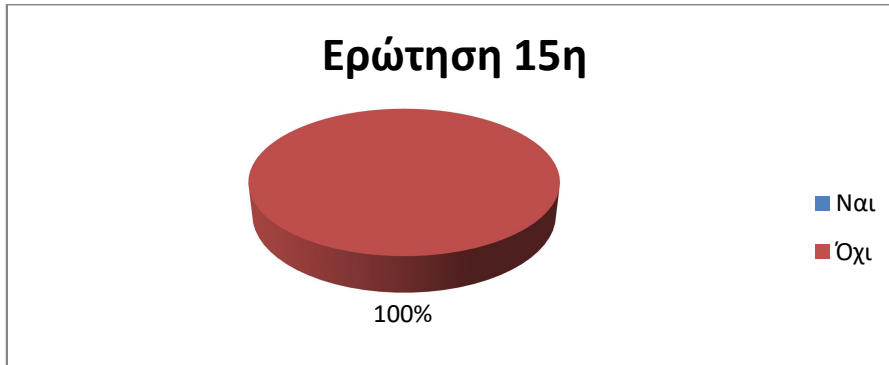

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.12. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ισχυρότερη είναι η πεποίθηση ότι ο βασικότερος λόγος επίσκεψης της περιοχής είναι τα αρχαιολογικά μνημεία και η αμέσως επόμενη είναι λόγω δουλειάς ενώ ακόλουθη αυτή της επίσκεψης των μουσείων και τελευταία έρχεται η επιλογή λόγω διακοπών.

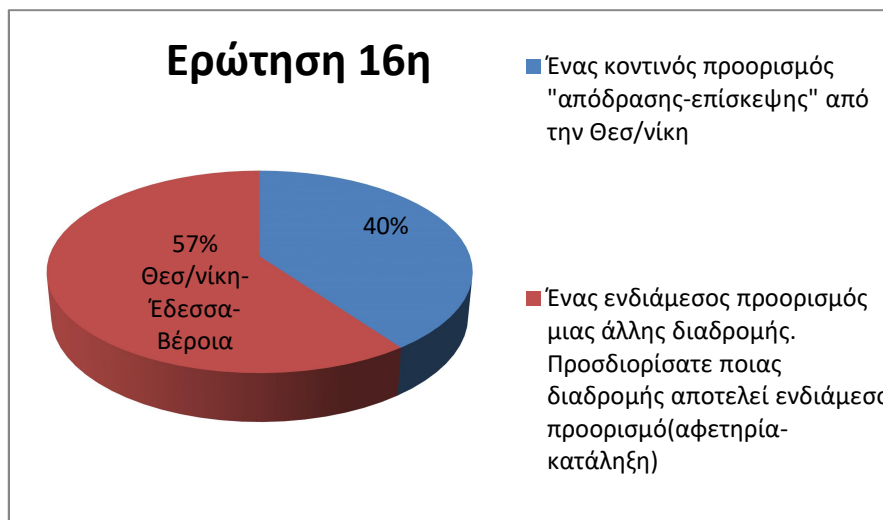
Οι προαναφερθέντες λόγοι επίσκεψης συνδέονται με τον καθολικό ισχυρισμό ότι η περιοχή δεν είναι ο βασικός προορισμός των επισκεπτών και ότι αποτελεί έναν ενδιάμεσο προορισμό της διαδρομής Θεσσαλονίκης – Έδεσσας – Βέροιας που απαντώνται στις δυο επόμενες ερωτήσεις.

Ερώτηση 15^η : Θεωρείτε ότι η περιοχή σας είναι ο βασικός τουριστικός προορισμός των επισκεπτών (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.13.)

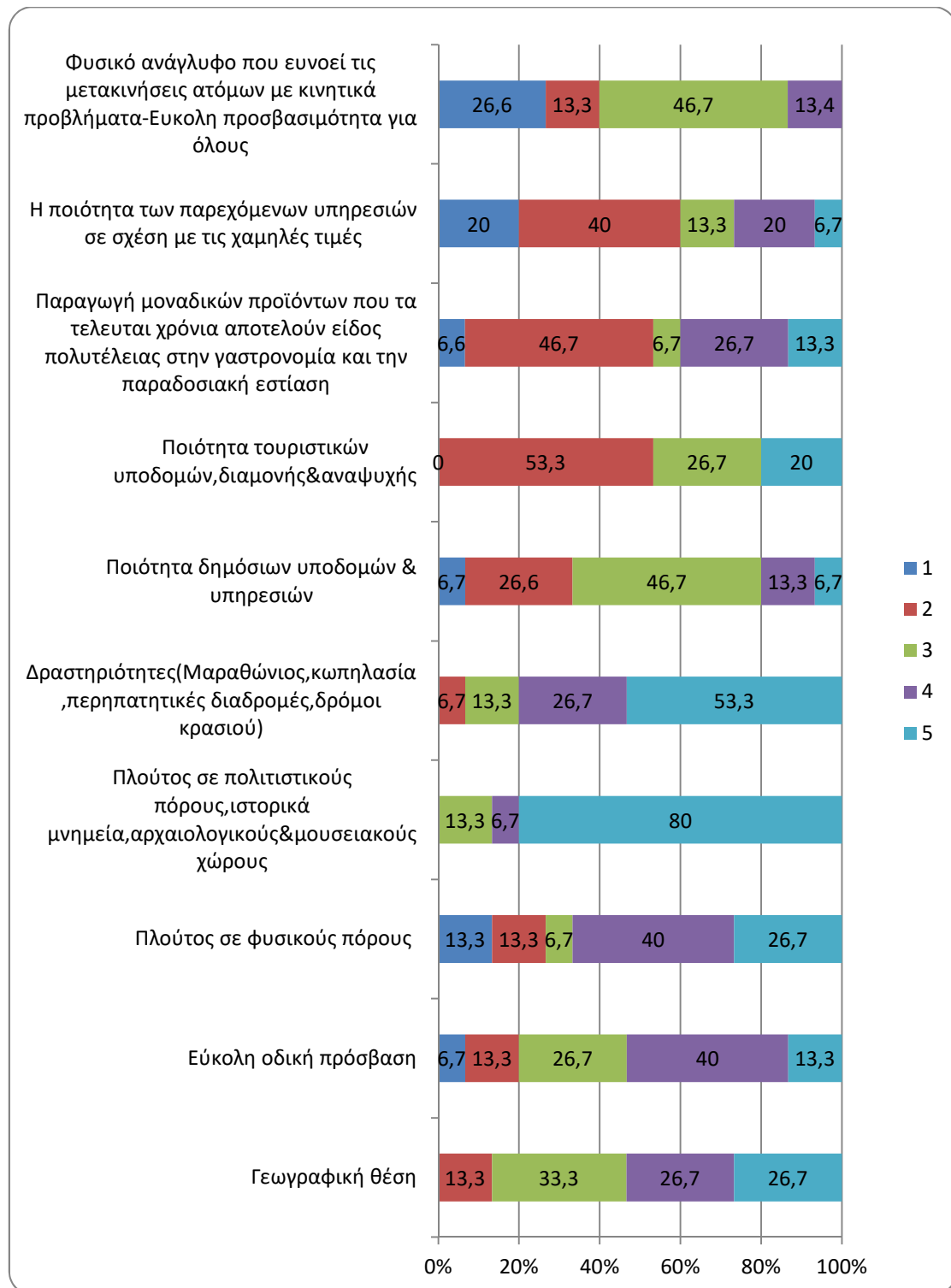
ΓΡΑΦΗΜΑ 5.13. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ερώτηση 16^η : Αν απαντήσατε όχι, θεωρείτε ότι είναι (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.14.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.14. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

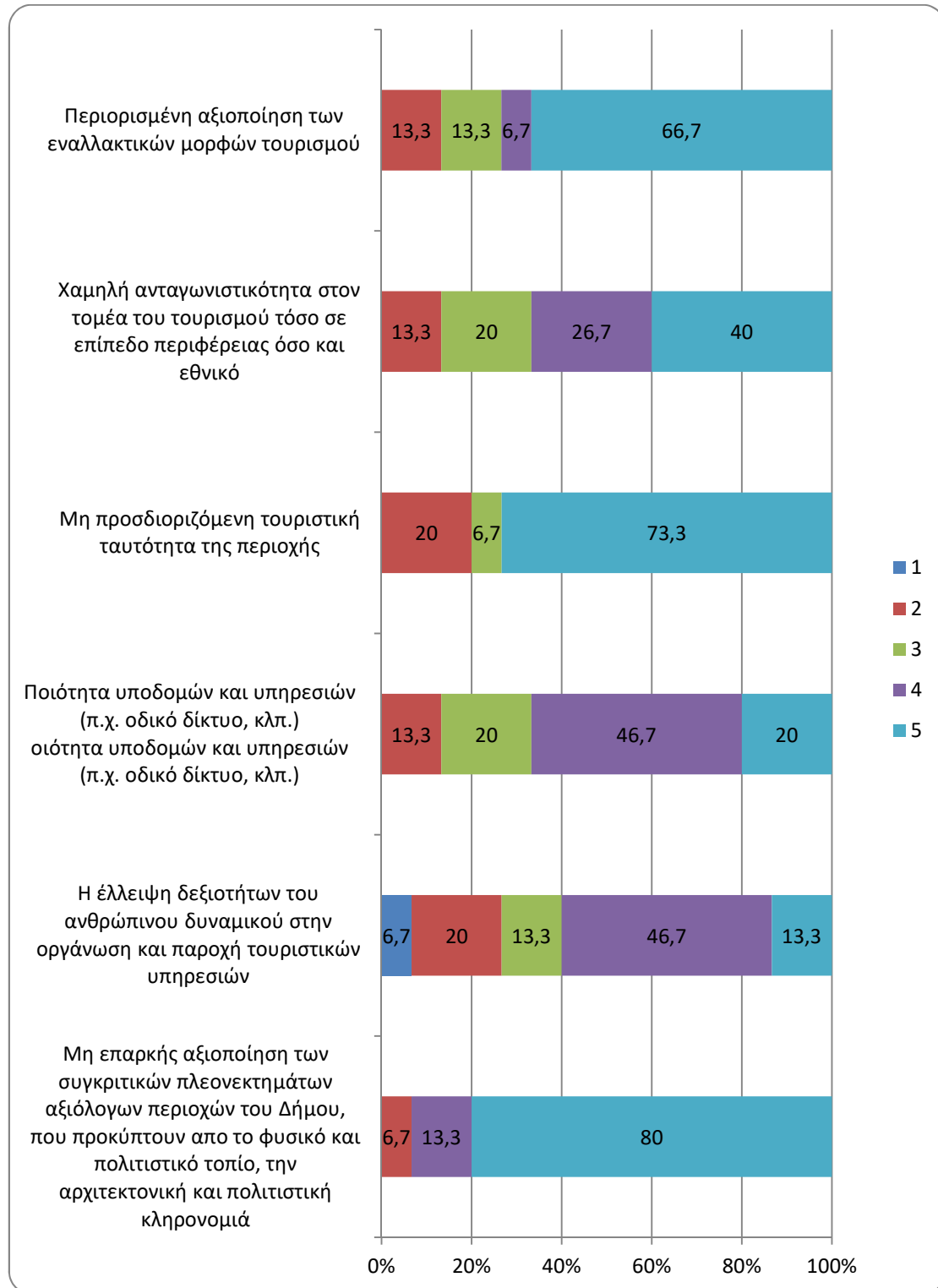
Ερώτηση 17^η : Ποια μπορεί να είναι τα δυνατά σημεία (Strengths) της περιοχής στα οποία μπορεί να στηριχτεί η ανάπτυξη του τουρισμού; (ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: 5= πολύ μεγάλο, 4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου) **ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ** (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.15.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.15. , Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Ερώτηση 18^η : Άλλο, προσδιορίσατε

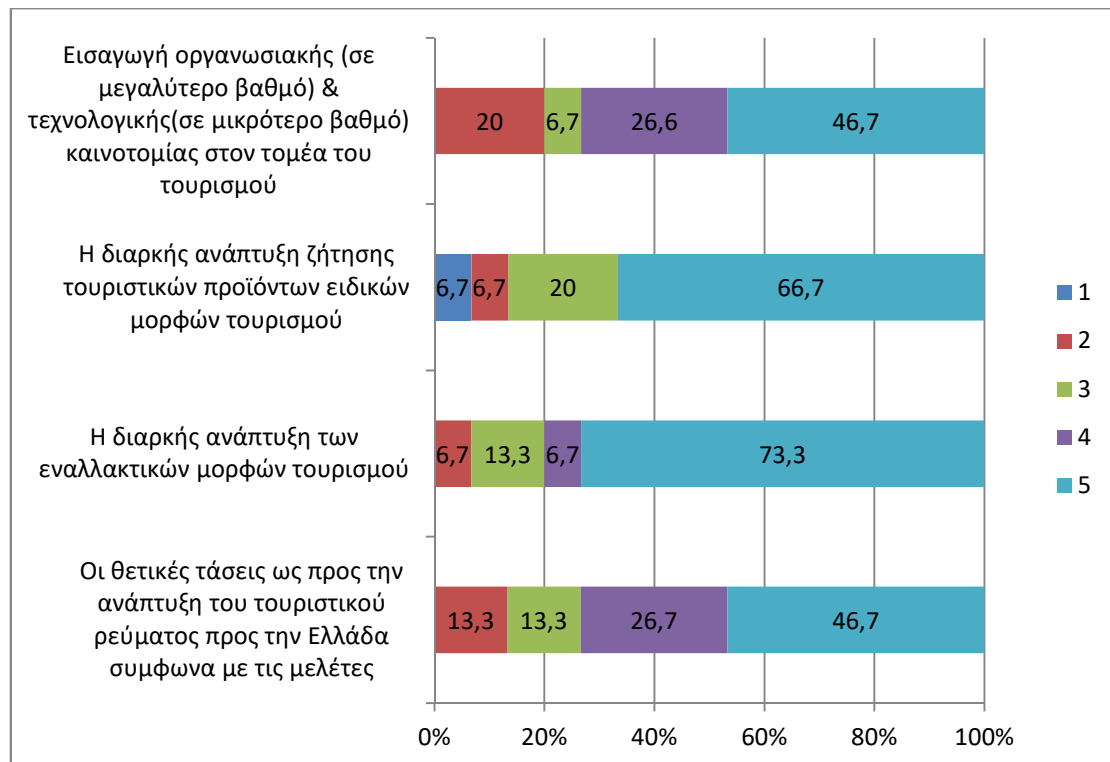
Ερώτηση 19^η : Ποιες μπορεί να είναι οι αδυναμίες (Weaknesses) της περιοχής που αποτελούν εμπόδια στην ανάπτυξη (ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: 5= πολύ μεγάλο, 4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου) **ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ** (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.16.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.16. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ερώτηση 20^η : Άλλο, προσδιορίσατε

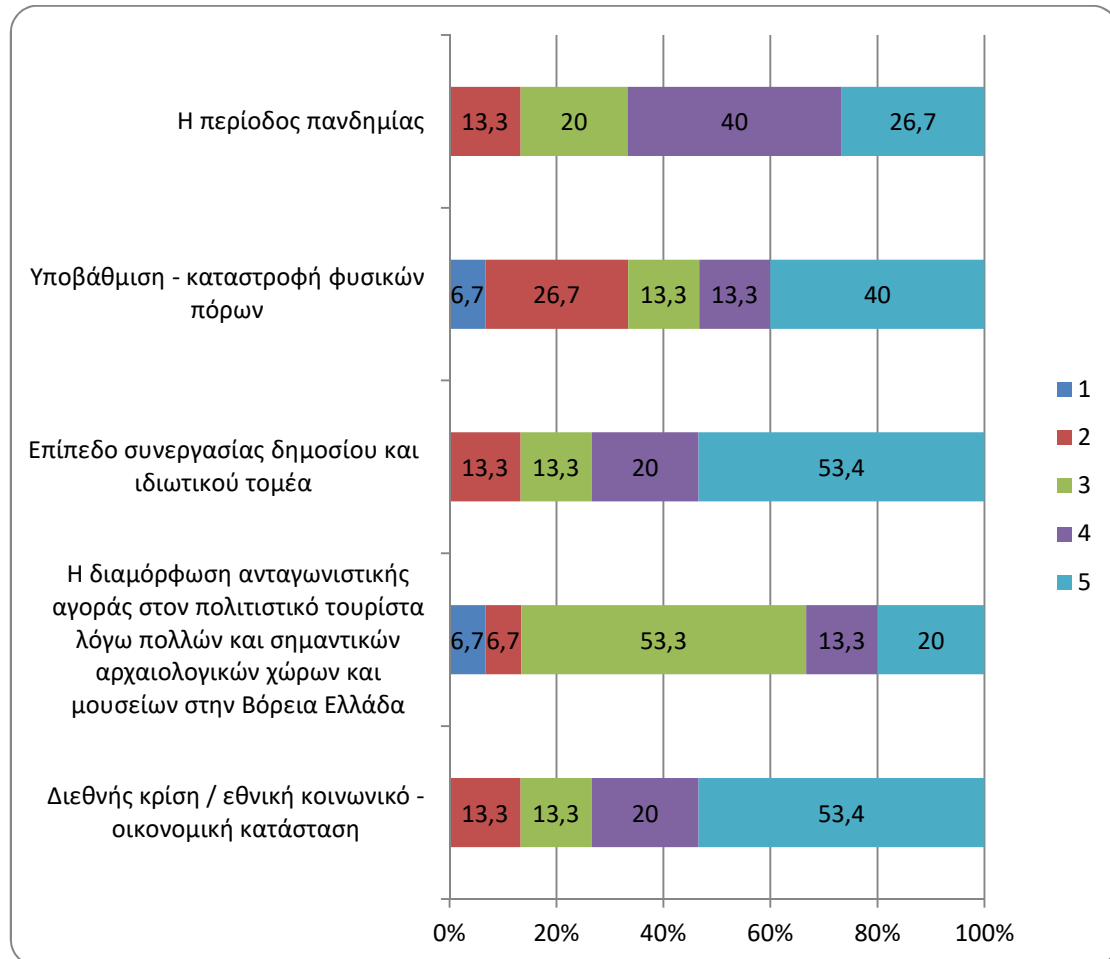
Ερώτηση 21^η : Ποιες είναι οι ενδιαφέρουσες τάσεις που αφορούν την περιοχή και πρέπει να εκμεταλλευτεί ο Δήμος Πέλλας (ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: 5= πολύ μεγάλο, 4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου) **ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ**(ΓΡΑΦΗΜΑ 5.17.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.17. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ερώτηση 22^η : Άλλο, προσδιορίσατε

Ερώτηση 23^η : Ποια πιθανά εμπόδια μπορεί να εμφανιστούν στην προσπάθεια αυτή; (ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: 5= πολύ μεγάλο, 4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου) **ΑΠΕΙΛΕΣ** (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.18.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.18. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ερώτηση 24^η : Άλλο, προσδιορίσατε

Με δεδομένα τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους συμμετέχοντες στις ερωτήσεις από την δέκατη έβδομη (17^η) έως την εικοστή τέταρτη (24^η) μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν πίνακα ανάλυσης SWOT, που θα καταγράφονται τα Δυνατά (Strengths) και Αδύνατα σημεία (Weaknesses), οι Ευκαιρίες (Opportunities) και οι Απειλές (Threats)

του Δήμου , αποτυπώνοντας τις πέντε πρώτες τιμές που σημείωσαν τα μεγαλύτερα ποσοστά. (ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1.)

S W O T Α Ν Α Λ Υ Σ Η	
Strengths – Δυνατά σημεία 1. Πλούτος σε πολιτιστικούς πόρους, ιστορικά μνημεία, αρχαιολογικούς και μουσειακούς χώρους 2. Δραστηριότητες (Μαραθώνιος, κωπηλασία, περιπατητικές διαδρομές, δρόμοι κρασιού) 3. Πλούτος σε φυσικούς πόρους 4. Εύκολη οδική πρόσβαση 5. Γεωγραφική θέση	Weaknesses – Αδύνατα σημεία 1. Μη επαρκής αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων αξιόλογων περιοχών του Δήμου, που προκύπτουν από το φυσικό και πολιτιστικό τοπίο, την αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά 2. Μη προσδιοριζόμενη τουριστική ταυτότητα της περιοχής 3. Περιορισμένη αξιοποίηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού 4. Χαμηλή ανταγωνιστικότητα στον τομέα του τουρισμού τόσο σε επίπεδο περιφέρειας όσο και εθνικό 5. Ποιότητα υποδομών και υπηρεσιών (π.χ. οδικό δίκτυο, κλπ.)
Opportunities - Ευκαιρίες 1. Η διαρκής ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού 2. Η διαρκής ανάπτυξη ζήτησης τουριστικών προϊόντων ειδικών μορφών τουρισμού 3. Οι θετικές τάσεις ως προς την ανάπτυξη του τουριστικού ρεύματος προς την Ελλάδα σύμφωνα με τις μελέτες 4. Εισαγωγή οργανωσιακής (σε μεγαλύτερο βαθμό) & τεχνολογικής (σε μικρότερο βαθμό) καινοτομίας στον τομέα του τουρισμού	Threats - Απειλές 1. Διεθνής κρίση / εθνική κοινωνικό - οικονομική κατάσταση 2. Επίπεδο συνεργασίας δημοσίου και ιδιωτικού τομέα 3. Υποβάθμιση - καταστροφή φυσικών πόρων 4. Η περίοδος πανδημίας 5. Η διαμόρφωση ανταγωνιστικής αγοράς στον πολιτιστικό τουρίστα λόγω πολλών και σημαντικών αρχαιολογικών χώρων και μουσείων στην Βόρεια Ελλάδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1. , ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία

Ερώτηση 25^η : Θεωρείτε ότι υπάρχει κάποια άλλη πόλη που λειτουργεί ως πρότυπο ανάπτυξης & βιωσιμότητας για την περιοχή σας (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.19.)

Στο γράφημα των απαντήσεων γι' αυτή την ερώτηση θα διαπιστώσουμε ότι οι περισσότεροι, δηλαδή το 66,7%, δεν θεωρούν ότι υπάρχει κάποια άλλη πόλη που θα μπορούσε να λειτουργήσει ως πρότυπο για την περιοχή τους ενώ μόλις το 33,3% πιστεύει ότι θα μπορούσαν οι πόλεις των Τρικάλων και της Βεροίας να λειτουργήσουν ως υπόδειγμα προς μίμηση.

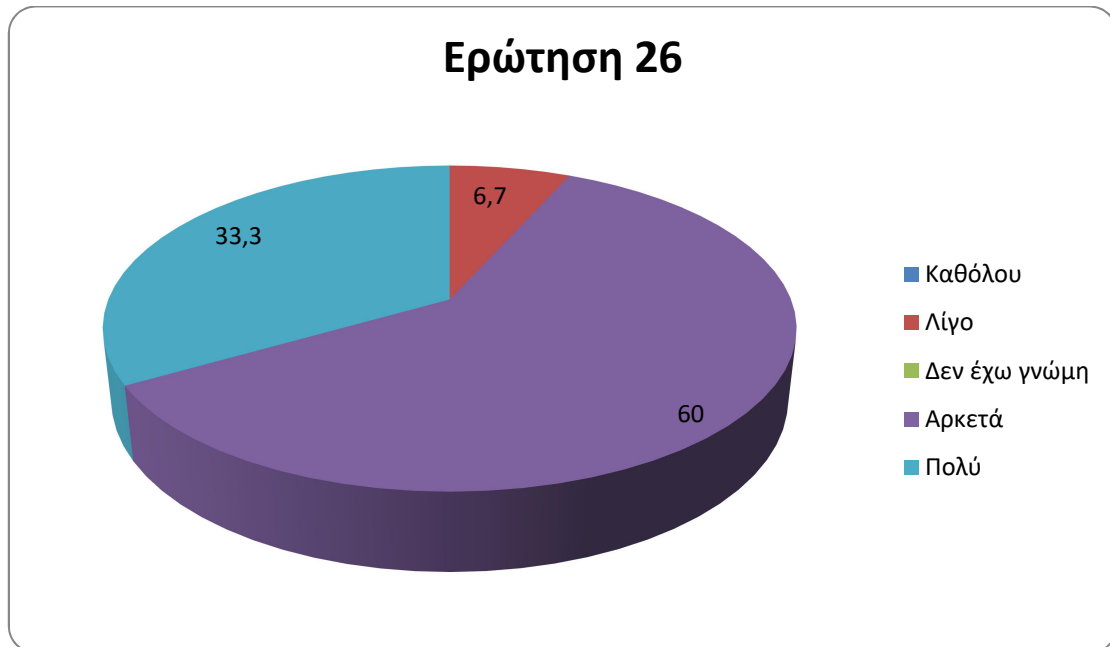

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.19. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Μέρος 3^ο : Αξιολόγηση του προτεινόμενου Σχεδίου Δράσης

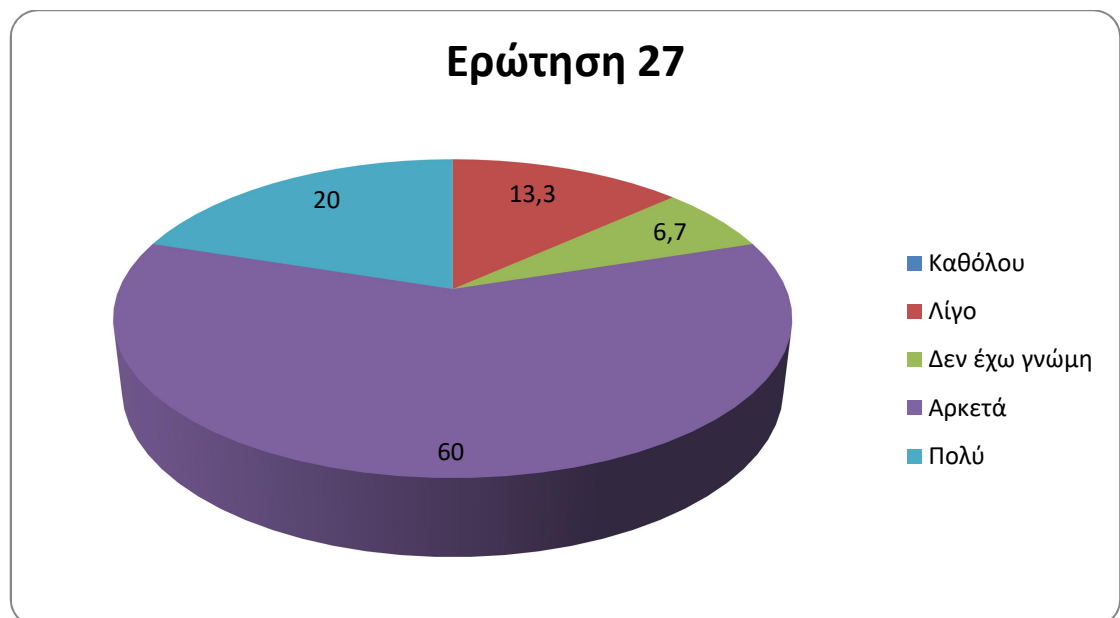
Οι έννοιες - κλειδιά πάνω στις οποίες προτείνεται, στην συγκεκριμένη μεταπτυχιακή εργασία, να βασιστεί η ανάλυση και το σχέδιο δράσης της ανάπτυξης του τουριστικού τομέα του Δήμου Πέλλας είναι διττές. Αρχικά είναι η άμεση ανάγκη προσδιορισμού της τουριστικής ταυτότητας της περιοχής και παράλληλα είναι η δυνατότητα παροχής της περιοχής διαφόρων μορφών εναλλακτικού τουρισμού όπως αρχαιολογικός, ορειβατικός και περιπατητικός, αθλητικός, γαστρονομικός, οινοτουρισμός, χειμερινός και οικολογικός. Επιπροσθέτως είναι σημαντικό να τονιστεί ότι πλεονέκτημα της περιοχής αποτελεί ο προσβάσιμος τουρισμός για όλους καθώς πρόκειται για μία πόλη με πολύ ομαλό φυσικό ανάγλυφο που ευνοεί τις μετακινήσεις των ατόμων τρίτης ηλικίας και ατόμων με κινητικές δυσκολίες παρέχοντας εύκολη προσβασιμότητα για όλους.

Ερώτηση 26^η : Πόσο ενδιαφέρουσα πιστεύετε ότι είναι η προτεινόμενη ιδέα που περιγράφεται παραπάνω (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.20.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.20. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ερώτηση 27^η : Πόσο εφικτή και ρεαλιστική είναι κατά τη γνώμη σας η προτεινόμενη ιδέα με δεδομένη την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.21.)

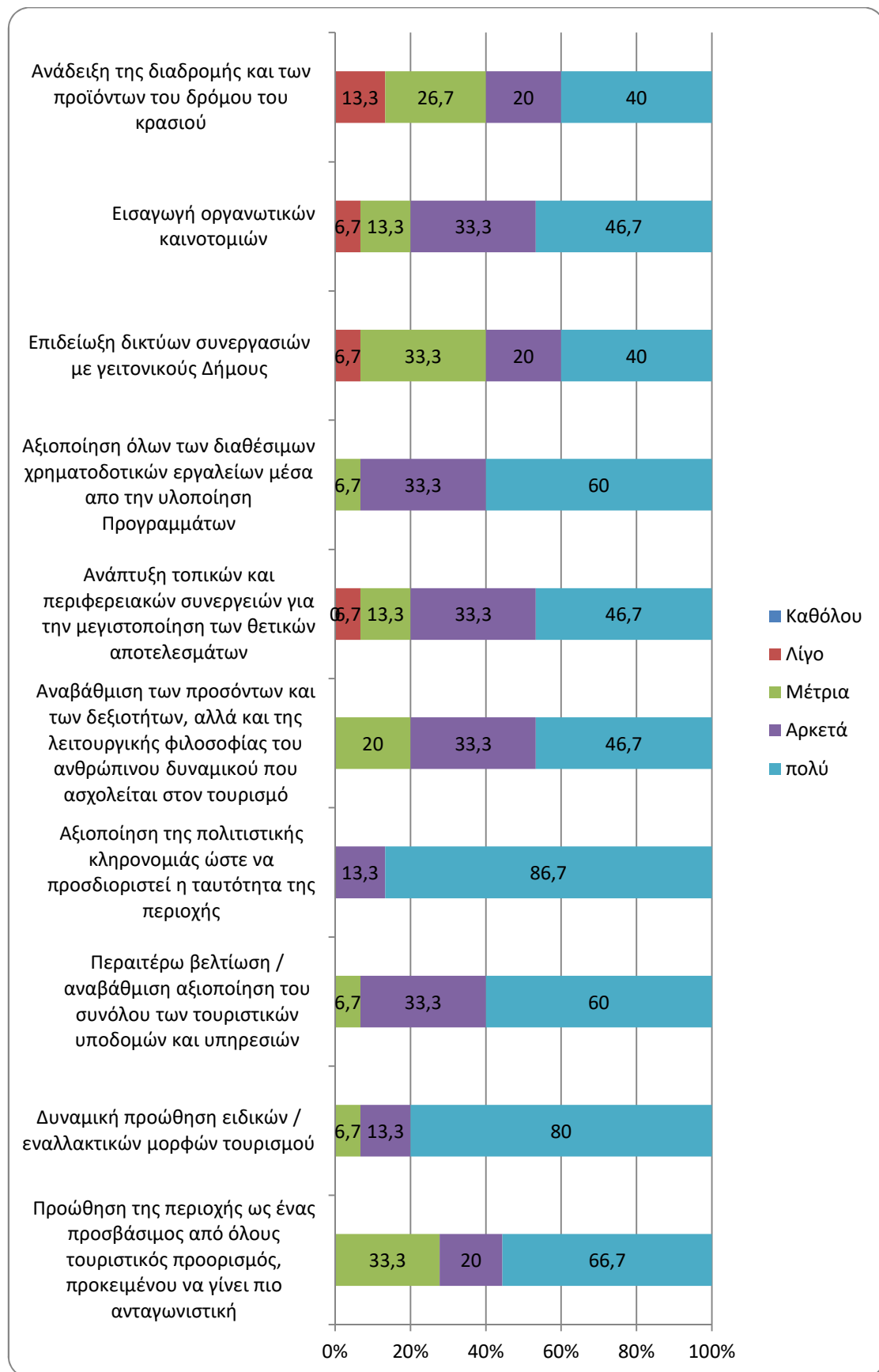

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.21. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Παρατηρώντας τα δυο πρώτα γραφήματα του τρίτου μέρους του ερωτηματολογίου, στο οποίο παρουσιάζεται μια πρόταση ενός Σχεδίου Δράσης, θα δούμε ότι το 60% πρεσβεύει ότι η προτεινόμενη ιδέα είναι αρκετά ενδιαφέρουσα και μάλιστα ότι είναι αρκετά ρεαλιστική και θα ήταν εφικτό να συμβεί, δεδομένης της παρούσας κατάστασης. Το 33,3% θεωρεί την πρόταση πολύ ενδιαφέρουσα και το 6,7 την βρίσκει λιγοστού ενδιαφέροντος.

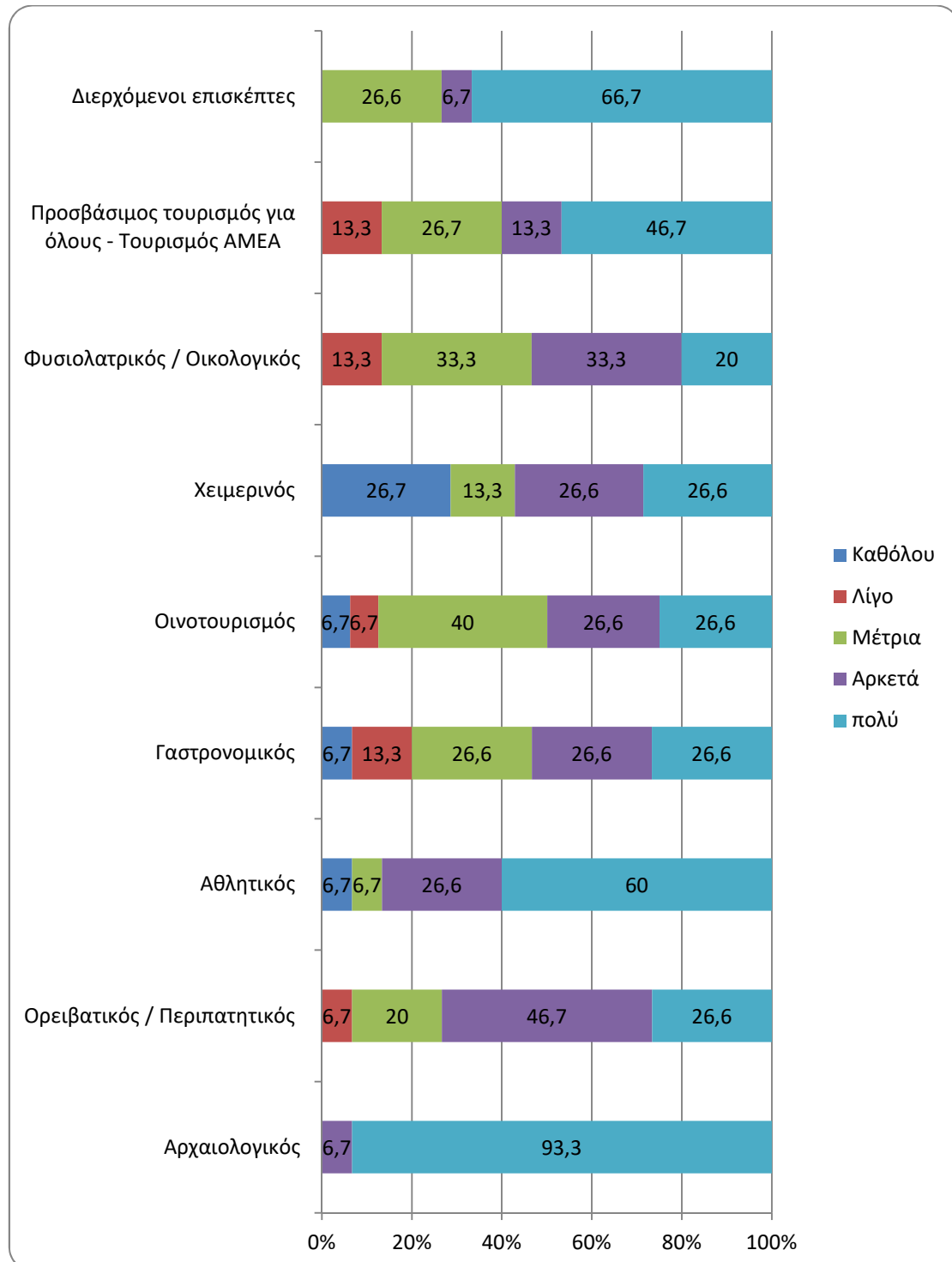
Ερώτηση 28^η : Πόσο σημαντικές κρίνετε τις παρακάτω προτεραιότητες για τον τουρισμό του Δήμου Πέλλας (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.22.)

Όπως φαίνεται από το παρακάτω γράφημα 5.22. η πλειοψηφία του δείγματος που συμμετείχε στην έρευνα κρίνουν ότι η κυρίαρχη προτεραιότητα για την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή τους είναι η αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς ώστε να μπορέσει να επιτευχτεί ο προσδιορισμός της ταυτότητας της περιοχής με αυτήν. Επίσης βαρυσήμαντη πιστεύουν ότι είναι η δυναμική προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού καθώς η περιοχή δύναται να παρέχει αρκετές ειδικές μορφές τουρισμού. Ένα σεβαστό ποσοστό αποδέχεται ότι ανάμεσα στις προτεραιότητες πρέπει να είναι και η προώθηση της περιοχής ως ένας προσβάσιμος από όλους τουριστικός προορισμός. Στην επομένη στατιστικά βαθμίδα υπάρχει μια ισοψηφία μεταξύ δυο προτεραιοτήτων γεγονός που τις καθίστα εξίσου σημαντικές. Η μια είναι η αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων μέσα από την υλοποίηση Προγραμμάτων και η άλλη είναι η αναβάθμιση και η βελτίωση των τουριστικών υποδομών και υπηρεσιών. Αμέσως μετά κατατάσσουν με το ίδιο βάρος του 46,7% τρεις προτεραιότητες, την αναβάθμιση των προσόντων και των δεξιοτήτων του σχετιζόμενου με τον τουριστικό τομέα ανθρωπινού δυναμικού αλλά και γενικότερα της λειτουργικής φιλοσοφίας, την ανάπτυξη των τοπικών και περιφερειακών συνεργειών και της εισαγωγής των οργανωτικών καινοτομιών στον τουρισμό. Τελευταίες προτεραιότητες θεωρούν ότι είναι η επιδίωξη δικτύων συνεργασιών με γειτονικούς Δήμους καθώς και η ανάδειξη της διαδρομής και των προϊόντων του δρόμου κρασιού.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.22. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ερώτηση 29^η : Σε ποιες μορφές τουρισμού θεωρείτε ότι πρέπει να δοθεί έμφαση (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.23.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.23. , Πηγή: Ίδια επεξεργασία

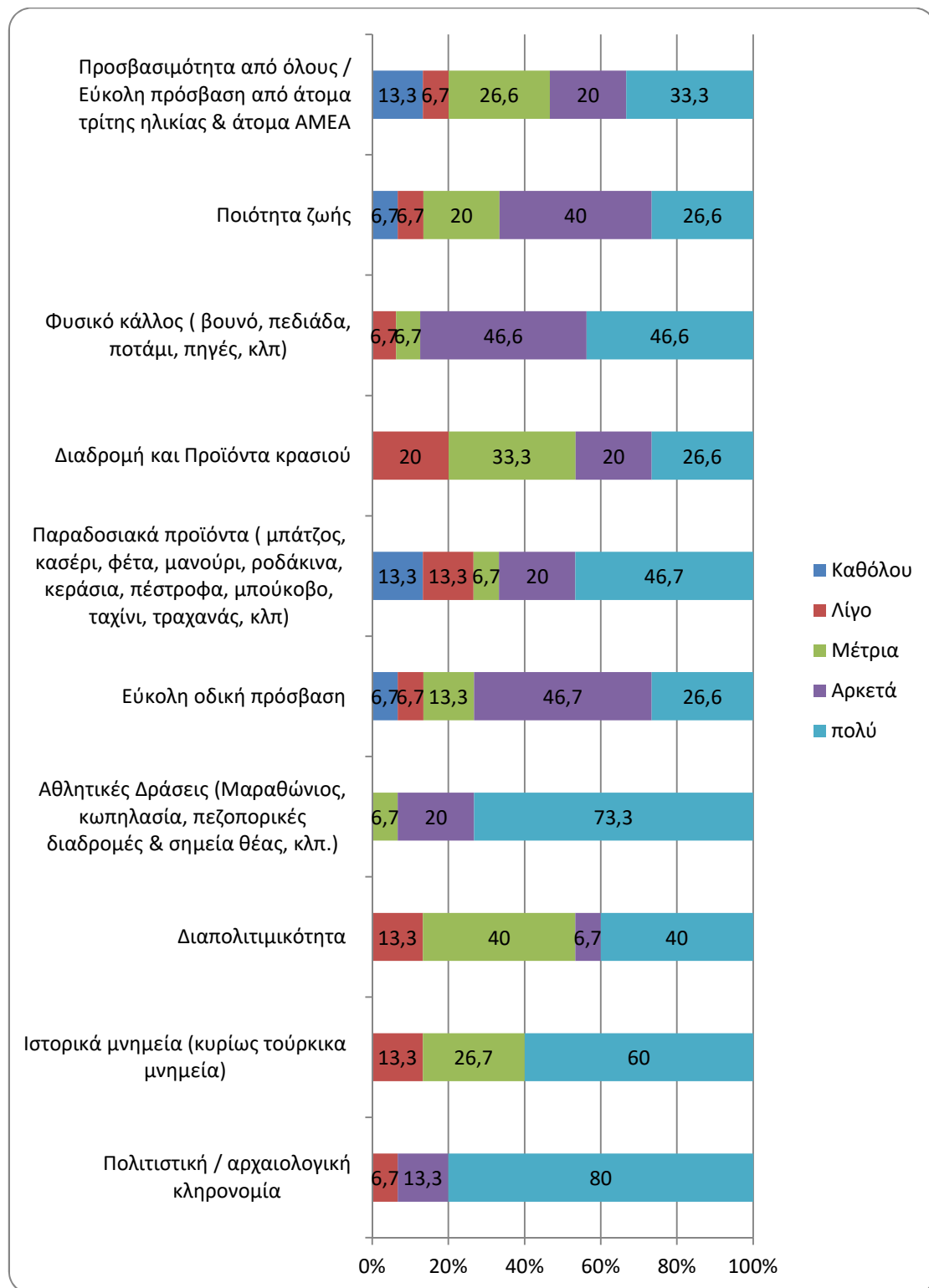
Ερώτηση 30^η : Άλλο, προσδιορίσατε

Ένα ποσοστό 13,3 % ανέφεραν ότι θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην ανάδειξη των Οθωμανικών μνημείων που έχει η περιοχή.

Είναι προφανές ότι διακεκριμένο προνόμιο θεωρείται ο αρχαιολογικός τουρισμός από τους συμμετέχοντες και γι αυτό πιστεύουν ότι σε αυτόν πρέπει να δοθεί η αρμόζουσα σημασία και η περισσότερη έμφαση. Παραπληρωματικά δηλώνουν ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στους διερχομένους επισκέπτες, ενώ μικρή διαφορά σημειώνει ο αθλητικός τουρισμός και έπειτα ο προσβάσιμος τουρισμός σε όλους όπως ο τουρισμός ΑΜΕΑ και τρίτης ηλικίας. Οι επόμενες μορφές που απαντώνται ισάξιας έμφασης είναι ο ορειβατικός/ περιπατητικός, ο γαστρονομικός, ο οινοτουρισμός και ο χειμερινός ενώ τελευταίοι σημειώνονται ο οικολογικός/ φυσιολατρικός και ο ιστορικός με την ανάδειξη των οθωμανικών μνημείων.

Ερώτηση 31^η : Τι πιστεύετε ότι χαρακτηρίζει τον Δήμο Πέλλας ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: 5= πολύ μεγάλο, 4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.24.)

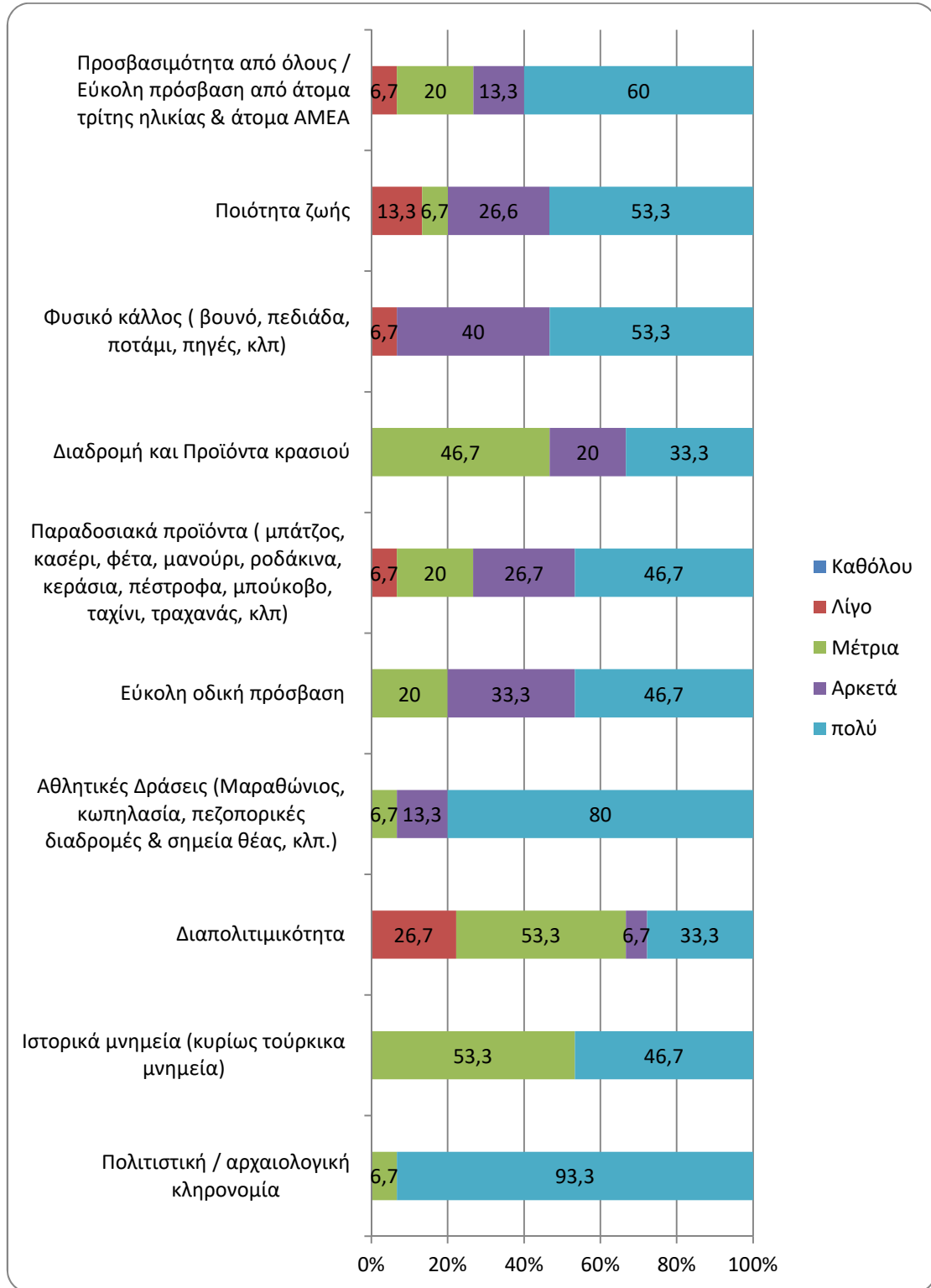
Σε αυτή την ερώτηση η πλειοψηφία του δείγματος που έγινε η έρευνα πιστεύει ότι ο Δήμος χαρακτηρίζεται πρωτίστως για την πολιτιστική και την αρχαιολογική κληρονομία του, έπειτα για τις αθλητικές δράσεις που πραγματοποιούνται όπως είναι ο μαραθώνιος, η κωπηλασία, οι πεζοπορικές διαδρομές, και εν συνεχεία για τα ιστορικά οθωμανικά μνημεία και για τα πλούσια φυσικά κάλλη της περιοχής όπως βουνό, πεδιάδα, ποτάμι, πηγές κ.ά.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.24. , Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ερώτηση 32^η : Άλλο, προσδιορίσατε

Ερώτηση 33^η : Τι θα θέλατε να χαρακτηρίζει την περιοχή σας (ως ταυτότητα)
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: 5= πολύ μεγάλο, 4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου
 (ΓΡΑΦΗΜΑ 5.25.)

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.25. , Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Ερώτηση 34^η : Άλλο, προσδιορίσατε

Η τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου αφορά τον προσδιορισμό της ταυτότητας της περιοχής τους και όπως φαίνεται από το γράφημα 5.25. υπερέχει η άποψη ότι θα ήθελαν ο Δήμος Πέλλας να χαρακτηρίζεται για την πολιτιστική και την αρχαιολογική της κληρονομία. Το πολύ υψηλό ποσοστό που σημείωσε αυτή η απάντηση της τάξεως του 93,3% δείχνει την άμεση ανάγκη για ανάδειξη της ταυτότητας του τόπου καθώς το όνομα της Πέλλας έχει διεθνή εκτόπισμα και αναγνωσιμότητα.

Σε αυτό το σημείο θεωρείται σκόπιμο και απαραίτητο να τονισθεί ότι οι προτάσεις που έχουν τεθεί στον προτεινόμενο Στρατηγικό Σχεδιασμό είναι δημοσιονομικά συνεπείς, ρεαλιστικές και εφικτές και ότι η αναλυτική χρηματοοικονομική μελέτη δεν εντάσσεται στο σκοπό της παρούσας εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ολοκληρώνοντας την παρούσα διπλωματική εργασία θεωρείται σκόπιμο να διεξάγουμε ορισμένα αποτελέσματα που απορρέουν τόσο από την γενική προσέγγιση του θέματος όσο και από την ανάλυση και τα αποτελέσματα της έρευνας που έχει λάβει χώρα. Οφείλουμε να διευκρινίσουμε ότι οι παρατηρήσεις που θα προκύψουν από την έρευνα αφορούν αποκλειστικά και μόνο τον Δήμο Πέλλας και δεν μπορούν να γενικευτούν για άλλους Δήμους, καθώς έχουν ληφθεί υπόψη τα δικά του γεωγραφικά, μορφολογικά, οικονομικά, κοινωνικά, διαρθρωτικά, παραγωγικά, περιβαλλοντικά, και πολιτιστικά μοναδικά χαρακτηριστικά.

Αρχικά λοιπόν σε μια γενική προσέγγιση, θα πρέπει να τονιστεί ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός του εικοστού πρώτου αιώνα εστιάζει όλο και περισσότερο στην αστική πρόκληση της βιωσιμότητας στις πόλεις και στη διαχείριση νέων προκλήσεων, ώστε να επιτύχει την ικανότητα της αστικής ανθεκτικότητας.

Για να το επιτύχουν αυτό οι πόλεις αναπτύσσουν στρατηγικές ανάπτυξης με την δημιουργία ολοκληρωμένων Στρατηγικών Σχεδίων Δράσης που έχουν πολυμορφικό χαρακτήρα με πολλές διαστάσεις και επεκτάσεις. Ο Στρατηγικός σχεδιασμός λειτουργεί ως «μοχλός» αστικής ανάπτυξης καθώς διατείνεται ως μια ολοκληρωμένη και ολιστική στρατηγική διαδικασία, ενσωματώνοντας διάφορες πτυχές της αστικής ανάπτυξης, γεγονός που τον καθίστα ως μια πολυσύνθετη και διεπιστημονική προσπάθεια που επιδιώκει την διασφάλιση ενός ισόρροπου και πολυκεντρικού μοντέλου ανάπτυξης.

Ορισμένοι από τους κυρίους στόχους των Στρατηγικών σχεδίων ανάπτυξης των πόλεων είναι να διατηρήσουν τον πληθυσμό τους και την ελκυστικότητα τους, να παραμείνουν ανταγωνιστικές, να δημιουργούν ικανοποιητικά εισοδήματα και θέσεις εργασίας, να έχουν κοινωνική συνοχή, να προσφέρουν καλή ποιότητα ζωής, καθαρό περιβάλλον, καταλλήλους χώρους αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου, να διαθέτουν υψηλή αισθητική, να προσδιορίζονται από μια ταυτότητα, κ.ά.

Είναι ευνόητο ότι μιλάμε για μακρόπνοα σχέδια, με στρατηγικό μελλοντικό όραμα στο οποίο θα στηριχθεί η δημιουργία ενός γενικού σχεδίου, θέτοντας στόχους και άξονες σχεδιασμού και ένα πρόγραμμα υλοποίησης. Όλα αυτά για να πραγματοποιηθούν απαιτείται ένα καθορισμένο χρονοδιάγραμμα που εξαρτάται από την μοναδικότητα του

κάθε σχεδίου. Είναι μια διαδικασία κυκλική και συνεχής, ευέλικτη και προσαρμοστική, δυναμική και διορατική, καθώς οι πόλεις βρίσκονται σ' ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον και καλούνται να προσαρμόζονται στις εκάστοτε αλλαγές και στις ενδεχόμενες κρίσεις και απειλές με σκοπό να προσπαθούν να εξελίσσονται, να βελτιώνονται, να είναι ανταγωνιστικές, ανθεκτικές και λειτουργικά βιώσιμες.

Ο βαθμός επιτυχίας του Στρατηγικού Σχεδιασμού εξαρτάται σίγουρα από την συμμετοχή της κοινωνίας καθώς δεν μπορεί να επιβληθεί σ' αυτή. Θα πρέπει δηλαδή να υπάρχει ο συμμετοχικός σχεδιασμός ώστε να διασφαλιστεί η αποδοχή του σχεδίου. Αυτό επιτυγχάνεται με την πρόταση μέτρων και δράσεων που θα επιτρέπουν την συμμετοχή όλων των κοινωνικών και οικονομικών ομάδων στα οφέλη της ανάπτυξης ενώ πρακτικά πραγματοποιείται μέσω διαβουλεύσεων ώστε να επιτευχτεί η ύπαρξη κοινής αποδοχής.

Αδιαμφισβήτητα τα μέσα και οι πολιτικές που αναπτύσσει και χρησιμοποιεί η κάθε πολη διαφέρουν καθώς είναι αδύνατον να μπορούν όλες οι πόλεις να ακολουθούν την ίδια στρατηγική ανάπτυξης. Αυτό συμβαίνει διότι η κάθε μια πολη έχει τα δικά της μοναδικά χαρακτηριστικά και επιλέγει την δική της διαδρομή, βασισμένη στις δικές της δυνατότητες και εμπειρίες, εκμεταλλευόμενη τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της – δυνατά σημεία και αναχαιτίζοντας τα αδύνατα σημεία και τις εκάστοτε απειλές, ορίζοντας τις δίκες της επιλογές για το που θα επενδύσει, σε τι θα εξειδικευτεί, τι επενδυτές επιδιώκει να προσελκύσει, πως ελπίζει ότι θα δημιουργήσει πλούτο και νέες θέσεις εργασίας και σε ποιους τομείς, και πολλοί ακόμη παράμετροι.

Ένας από τους τομείς που είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τον Στρατηγικό Σχεδιασμό και την Βιωσιμότητα των πόλεων είναι αναντίλεκτα ο τομέας του τουρισμού καθώς είναι ο 8^ο, από τους 64, διασυνδεδεμένος κλάδος της ελληνικής οικονομίας οπότε και επηρεάζει την οικονομική αστική ανθεκτικότητα και βιωσιμότητα.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα προαναφερθέντα καθώς και την υποχρέωση εκπόνησης Στρατηγικών Προγραμμάτων και Επιχειρησιακών Σχεδίων των Δήμων, σύμφωνα με τη διοικητική μεταρρύθμιση της χώρας μας το 2011, γνώστη ως «Πρόγραμμα Καλλικράτης», η παρούσα εργασία επιχείρησε να μελετήσει τις περαιτέρω προοπτικές ανάπτυξης του δήμου Πέλλας στον τομέα του τουρισμού.

Ο Δήμος Πέλλας βρίσκεται στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με τον νομό Θεσσαλονίκης και συγκεκριμένα σε απόσταση μόλις σαράντα πέντε (45) χιλιομέτρων από την μητροπολιτική πόλη της Θεσσαλονίκης, γεγονός διπλής σημασίας για την ανάπτυξή του. Αφενός του παρέχει στοιχειώδη λειτουργικά πλεονεκτήματα αφετέρου δε δρα ανασταλτικά στη αυτόνομη ανάπτυξη του.

Η κύρια οικονομία του Δήμου βασίζεται στον Πρωτογενή και Δευτερογενή τομέα με κυρίαρχες δραστηριότητες τη γεωργία, η δασοκομία, το χονδρικό και το λιανικό εμπόριο, ενώ με αρκετή ποσοστιαία διαφορά ακολουθούν οι κλάδοι εκπαίδευσης, δημόσιας διοίκησης, κοινωνικής ασφάλισης, υπηρεσιών παροχής καταλυμάτων και εστίασης και τον τομέας του τουρισμού να μην σημειώνει ανάπτυξη.

Η μεταβολή του πληθυσμού μας δείχνει ότι υπάρχει μείωση πληθυσμού στον Δήμο Πέλλας από 65. 988 κάτοικους το έτος 1991 σε 63. 122 κάτοικους εν έτη 2011 με βάση τα στοιχεία απογραφής των τριών τελευταίων δεκαετιών.

Αναφορικά με το ΑΕΠ της ΠΕ Πέλλας παρατηρείται ότι από το 2012 (1691 εκατομμύρια €) έως και το 2017 υπάρχει μια συνεχώς φθίνουσα τάση του ΑΕΠ, πλην του έτους 2015 (1.619 εκατομμύρια €), με το ΑΕΠ να υποχωρεί το 2017 στα 1.600 εκατομμύρια €. Από το 2012 (11.949,00 €) και μετά, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ παρουσιάζει μια ισχυρή αυξητική τάση με αποτέλεσμα το 2017 (τελευταίο έτος ενημέρωσης ΕΛΣΤΑΤ) να αγγίζει τις 11.573,00 €.

Υπάρχουν όμως ορισμένες ενδείξεις και κάποια στατιστικά στοιχεία, τα οποία προσδιορίζουν τις προοπτικές αλλά και τις κατευθύνσεις ανάπτυξης που αξίζει να αξιοποιήσει ο Δήμος Πέλλας .

Πρωτίστως να αναφέρουμε ότι είναι ένας τόπος προικισμένος με πλούσιους φυσικούς πόρους όπως ορεινούς όγκους, δάση, πεδιάδες, πηγές και ποταμιά. Εξίσου σημαντικό και χαρακτηριστικό είναι το πλούσιο ιστορικοπολιτιστικό παρελθόν του τόπου καθώς είναι συνυφασμένος με τη γενέτειρα του Μέγα Αλέξανδρου. Τα σημαντικά μνημεία και τα μοναδικά αρχαιολογικά ευρήματα καθιστούν την Πέλλα προορισμό παγκοσμίου πολιτισμικού ενδιαφέροντος. Προστιθέμενη αξία στην ιστορική και πολιτιστική αξία της περιοχής αποτελούν τα πολλά και σημαντικά οθωμανικά μνημεία της.

Αυτό που έχει εξέχουσα σημασία λοιπόν για τον τόπο είναι η σύνδεση του με μια μοναδική και συγκεκριμένη «ταυτότητα» βασισμένη στην πολιτιστική του κληρονομία διότι δεδομένης της διεθνής διάστασης και αναγνωρισιμότητας του ονόματος της Πέλλας, μπορεί να αναπτυχτεί η τουριστική προοπτική και το city branding του Δήμου. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η αναγνώριση της πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (ΠΓΜΔ) ως Βόρεια Μακεδονία επιτάσσει την ειδική μεριμνά για το brand name Μακεδονία στο διεθνή χώρο.

Επομένως είναι μια περιοχή που μπορούν υπό τις κατάλληλες προϋποθέσεις να ευδοκιμήσουν πολλές μορφές ειδικού εναλλακτικού τουρισμού όπως ο αρχαιολογικός - πολιτιστικός, ο ιστορικός, ο αθλητικός, ο γαστρονομικός, ο περιπατητικός – ορειβατικός, ο αγροτουρισμός, ο οινοτουρισμός και τέλος ο εύκολα προσβάσιμος τουρισμός από όλους όπως από άτομα της τρίτης ηλικίας και άτομα ΑΜΕΑ.

Επίσης πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη ορισμένα στατιστικά στοιχεία όπως ότι ο καταμετρούμενος εισερχόμενος τουρισμός κατατάσσει την ΠΚΜ για τα έτη 2016-2020 στην 1^η θέση για τα έτη 2016-2018, στην 2^η θέση το 2019 μετά την περιφέρεια Δωδεκανήσων και στην 3^η θέση το 2020 μετά την περιφέρεια Αττικής και την περιφέρεια Δωδεκανήσων.

Ακόμη εξίσου σημαντικό, που οφείλουμε να πούμε, είναι ότι ΠΚΜ βρίσκεται στην 2^η θέση με τις περισσότερες διανυκτερεύσεις, μεταξύ των περιφερειών της χώρας, για τα έτη 2016-2019, ενώ κατέχει την 3^η θέση το 2020.

Επιπροσθέτως από την κατανομή των εισπράξεων από τον τομέα του τουρισμού ανά περιφέρεια παρατηρούμε ότι η ΠΚΜ βρίσκεται στην 4^η θέση για τα έτη 2016-2019 και στην 5^η θέση το 2020.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την περίοδο 2014-2019 στις διεθνείς και εσωτερικές αεροπορικές αφίξεις η ΠΚΜ σημείωσε αύξηση +49%, από 1,6 εκατ. το 2014 σε 2,3 εκατ. το 2019.

Θα ήταν παράλειψη εάν δεν λέγαμε ότι από το σύνολο των Διεθνών αεροπορικών αφίξεων της Ελλάδας, για την περίοδο 2016 - 2020, στο αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης είχαμε το 9,6% του συνόλου.

Ενώ από το σύνολο των επιβατών των αεροπορικών αφίξεων εσωτερικού της χώρας, για τα έτη 2017-2020, οι αποβιβασθέντες στο αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης ήταν το 13,5% του συνόλου των επιβατών.

Το γεγονός που έχει ιδιαίτερη σημασία να τονίσουμε, δεδομένου ότι η ΠΕ Πέλλας συνορεύει στα βόρεια με την Βόρεια Μακεδονία, είναι ότι από το σύνολο των οδικών αφίξεων της Ελλάδας, το οποίο απαρτίζεται από τις τέσσερις χώρες εισόδου Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Βουλγαρία και Τουρκία, για τα έτη 2017 έως 2020, εισήρθαν στην χώρα από την ΠΚΜ περισσότερες από τις μισές οδικές αφίξεις.

Η επισκεψιμότητα σε χώρους μουσείων στην ΠΚΜ για το χρονικό διάστημα 2014-2019 σημείωσε αύξηση +48% , όπου σύμφωνα με την ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε μουσεία που καταγράφονται στην Ελλάδα να βρίσκουν την ΠΚΜ στην 3^η θέση.

Συγκεκριμένα η ΠΕ Πέλλα σημείωσε αύξηση + 40%, για το ίδιο χρονικό διάστημα 2014 - 2019, και κατατάσσεται στην 3^η θέση της περιφέρειας, μετά την Θεσσαλονίκη και την Πιερία .

Η επισκεψιμότητα σε αρχαιολογικούς χώρους στην ΠΚΜ για το χρονικό διάστημα 2014-2019 σημείωσε αύξηση +13%.

Συγκεκριμένα η ΠΕ Πέλλα σημείωσε αύξηση + 46%, για το ίδιο χρονικό διάστημα, και κατέχει την 3^η θέση μεταξύ των ενοτήτων της περιφέρειας, μετά την Θεσσαλονίκη +67% και την Πιερία + 73%.

Η ΠΚΜ σημείωσε το 2019 την 2^η υψηλότερη διεθνή επισκεψιμότητα στο σύνολο των 13 περιφερειών της χώρας καταγράφοντας 6.761 επισκέψεις.

Παρόλο που η Μέση Διάρκεια Παραμονής στην Ελλάδα κατέγραψε μείωση κατά -6% για τα έτη 2017-2019, η εικόνα της ΠΚΜ σημείωσε αύξηση + 7%.

Η ΠΚΜ σημειώνει αύξηση +21% στις εισπράξεις ανα περιφέρεια για το χρονικό διάστημα 2017-2019, σε εκατομμύρια ευρώ.

Η αξία όλων των προαναφερθέντων στατιστικών δεδομένων υπερδιπλασιάζεται αν αναλογιστούμε την χρονική περίοδο στην οποία αναφέρονται δηλ. 2017- 2020

δεδομένου ότι αφενός διανύουμε μία περίοδο οικονομικής κρίσης αφετέρου δε βρισκόμαστε στην καρδιά της τρέχουσας πανδημίας του κορονοϊού.

Στις προαναφερθείσες προοπτικές, αλλά και τις ανάγκες που διαπιστώθηκαν κατά την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Πέλλας, στηρίχθηκε το παρόν σχέδιο δράσης της ανάπτυξης του τουριστικού τομέα. Η στρατηγική αυτή θέτει ένα αναπτυξιακό όραμα για την άμεση ανάγκη προσδιορισμού τουριστικής ταυτότητας της περιοχής και παράλληλα την ανάδειξη και ενίσχυση των δυνατοτήτων της περιοχής στις διάφορες μορφές εναλλακτικού τουρισμού.

Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με την δυναμική αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των ευκαιριών του Δήμου και παράλληλα με την αντιμετώπιση των αδυναμιών, των απειλών και των κρίσεων, σε ένα νέο περιβάλλον όπου θα τονισθούν οι συνεργασίες και ο συντονισμός των φορέων μεταξύ τους αρχικά σε τοπικό επίπεδο και μετέπειτα σε περιφερειακό, σε εθνικό και σε διεθνές. Αυτό είναι βασικό για να επηρεάσει θετικά την γενική ψυχολογία των δημοτών και να τους δώσει μια ώθηση και μια πνοή αισιοδοξίας αναφορικά με τον τουριστικό κλάδο στην περιοχή τους.

Παραπληρωματικά, σημαντική συμβολή έχουν η λήψη κατάλληλων πολιτικών και δράσεων τόσο από τον Δήμο όσο και από τους υπολοίπους φορείς όπως επίσης καθοριστικό ρόλο θα έχει μια ολοκληρωμένη στρατηγική προβολή της περιοχής ώστε να γίνει περισσότερο ανταγωνιστική. Σύμφωνα με την έρευνα οι πολίτες είναι διατεθειμένοι να συμμετέχουν σε συμπράξεις δημόσιων και ιδιωτικών φορέων ώστε να γίνουν έργα στην περιοχή τους και να βελτιωθεί η ποιότητα παροχής υπηρεσιών, θεωρώντας τα «εργαλεία» που θα τονώσουν την οικονομική ανάπτυξη και θα επιφέρουν πολλαπλασιαστικά οφέλη.

Είναι βασικό η περιοχή να γίνει ένας προορισμός που θα μπορεί να συγκρατήσει τον επισκέπτη και να επιλέγει να διαμείνει, να διανυκτερεύσει ώστε να επέλθουν έσοδα στην περιοχή. Απαιτείται να ανατρέψουμε την σημερινή κατάσταση όπου η επισκεψιμότητα της περιοχής οφείλεται κυρίως σε επαγγελματικούς λόγους ή είναι ένας ενδιάμεσος προορισμός μιας άλλης διαδρομής με την διάρκεια παραμονής των επισκεπτών να περιορίζεται από λίγες ώρες μέχρι την έλευση μιας ημέρας.

Ο τουρισμός λοιπόν είναι ένας τομέας που θα βοηθούσε καθοριστικά την ανάπτυξη της περιοχής και μάλιστα είναι ένας τομέας που επιδέχεται βελτίωση καθώς η κοινή πεποίθηση είναι ότι ο Δήμος δεν είναι επαρκώς τουριστικά ανεπτυγμένος. Στην χάραξη αυτής της πορείας απαιτείται η υλοποίηση μια σειρά έργων, κυρίως τεχνικών, που θα προσθέσουν αξία στο τουριστικό προϊόν της περιοχής όπως η ύπαρξη αναγκαίων υποδομών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών στον αστικό ιστό και στον ορεινό όγκο. Επίσης η ύπαρξη αναγκαίων υποδομών και συστημάτων πληροφόρησης για τις υποδομές τουρισμού, τις υπηρεσίες, τις δραστηριότητες, τα τοπικά προϊόντα και άλλες συναφή πληροφορίες. Ακόμη ιδιαίτερα βοηθητικά θα ήταν η ύπαρξη δικτύωσης και η συνεργασίες φορέων – επιχειρήσεων – πολιτών, ένα πολύ καλά εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό, η επιλογή και η κατάλληλη προβολή των ιδιαίτερων σημείων που παρουσιάζουν τουριστικό ενδιαφέρον, η καταγραφή και η προβολή παραδοσιακών εκδηλώσεων και τέλος η ύπαρξη οργανωμένων οργανώσεων και συνεταιρισμών που να παράγουν και να προωθούν τα παραδοσιακά μας προϊόντα.

Ίσως θα ήταν βοηθητικό να πάρουμε παράδειγμα και να μελετήσουμε τον τρόπο που δραστηριοποιούνται και προσεγγίζουν αυτόν τον τομέα άλλες ευφυής ελληνικές πόλεις όπως λόγω χάρη τα Τρίκαλα, ώστε να λειτουργήσουν ως πρότυπο ανάπτυξης και βιωσιμότητας.

Καταληκτικά οφείλουμε να κάνουμε κατανοητό και σαφές ότι η προώθηση του Δήμου Πέλλας ως τουριστικού προορισμού απαιτεί την εκπόνηση ενός μακροπρόθεσμου Στρατηγικού Σχεδίου που να είναι ευέλικτο και να μπορεί να αναδιαμορφώνει - επαναπροσδιορίζει έγκαιρα την στρατηγική του, στις εκάστου απαιτούμενες συνθήκες. Επιβάλλεται να τεθεί ένας μελλοντικός στόχος – όραμα, να καθοριστούν άξονες δράσης και να διατυπωθούν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες - δράσεις και πολιτικές. Φυσικά θα πρέπει να τεθούν στόχοι ρεαλιστικοί, εφικτοί και μετρήσιμοι καθώς και κριτήρια αξιολόγησης των δράσεων με μια τακτικότητα. Είναι μια διαδικασία που δεν περιορίζεται στα όρια του Δήμου αλλά απαιτεί την συνέργεια πολλών ενδιαφερόμενων μελών όπως την συνεργασία με την Περιφερειακή Ενότητα καθώς και της ευρύτερης τουριστικής στρατηγικής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ώστε να επιτευχθούν οι συντονισμένες ενέργειες και οι συμμετοχικές συνεργασίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥΠΕΛΛΑΣ
ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε στο πλαίσιο εκπόνησης μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας με σκοπό την έρευνα - μελέτη των προοπτικών ανάπτυξης του Δήμου Πέλλας στον τουριστικό τομέα. Η προαναφερθείσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία εκπονείται για τις απαιτήσεις του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών 6Α, «ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ», του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, του τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης και την επιμέλειά της έχει η κ. Μπόσκου Αναστασία.

Μέρος 1ο: ΣΤΟΙΧΕΙΑΕΡΩΤΟΥΜΕΝΟΥ

Τα στοιχεία των συμμετεχόντων δεν έχουν στόχο να εστιάσουν στο πρόσωπο ή στον φορέα αλλά στις απαντήσεις που θα δοθούν, γι' αυτό δεν καταγράφονται ονομαστικά. Η όλη διαδικασία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου θα γίνει με απόλυτο σεβασμό στα προσωπικά δεδομένα και σε καμία περίπτωση δεν θα χρησιμοποιηθούν για κάποιον άλλο σκοπό .

1)1.1. Περιγραφή της δραστηριότητάς σας (π.χ. Δημόσιος Φορέας, Ιδιωτικός Φορέας, Πάροχος Υπηρεσιών, άλλο) και ποιά η εμπλοκή σας σε θέματα τουρισμού

.....

2)1.2. Πόση αισιοδοξία ή πόση απαισιοδοξία αισθάνεστε σκεπτόμενος την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή σας

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση.

Είμαι πολύ αισιόδοξος / η

Είμαι αισιόδοξος / η

Είμαι πολύ απαισιοδοξος / η

Είμαι απαισιοδοξος / η

3)1.3. Είστε ικανοποιημένος από την πρωτοβουλία και την δράση που αναλαμβάνει ο Δήμος και οι υπόλοιποι φορείς

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση.

Ναι

Όχι

Δεν έχω γνώμη

4)1.4. Πρέπει όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς να συντονιστούν και να συνεργαστούν μεταξύ τους με σκοπό την αποτελεσματικότερη τουριστική προβολή και ανάπτυξη

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση.

Ναι

Όχι

Δεν έχω γνώμη

5)1.5. Θεωρείτε ότι υπάρχουν προβλήματα στην συνεργασία των φορέων.

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση

Όχι

Ναι

Άλλο:

6)1.6. Εάν απαντήσατε "Ναι" στην προηγούμενη ερώτηση, προσδιορίσατε ποια.

.....
.....
.....
.....

7)1.7. Τι πιστεύετε ότι χρειάζεται η περιοχή για να γίνει τουριστικά πιο ανταγωνιστική

Να επισημαίνεται μόνο μία. απάντηση

Βοήθεια από τους Τοπικούς Φορείς

Καλύτερη παροχή υπηρεσιών

Εξειδικευμένο προσωπικό

Οικονομική ενίσχυση

Οργανωμένες δράσεις επιμόρφωσης (π.χ. σεμινάρια)

Στρατηγική προβολή

Άλλο:

8)1.8. Θα ήσασταν διατεθειμένοι να συμμετέχετε σε συμπράξεις δημοσίων και ιδιωτικών φορέων για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής

Να επισημαίνεται μόνο μία. απάντηση

Ναι

Όχι

Ίσως

Όχι σε συνεργασία με άλλους

9)1.9. Πώς θεωρείτε ότι γίνεται η επιλογή της περιοχής σας ως προορισμός

Να επισημαίνεται μόνο μία. απάντηση

Τουριστικός οδηγός

Διαδίκτυο

Συνδυαστικό πακέτο προσφορών

Σύσταση φίλου

Επαγγελματικοί λόγοι

Άλλο:

10)1.10. Πόση θεωρείτε ότι είναι η διάρκεια επίσκεψης στην περιοχή σας (μονοήμερη/ ημέρες/ βδομάδες)

.....

Μέρος 2ο: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

11)2.1. Πόσο σημαντική πιστεύετε ότι είναι η τουριστική δραστηριότητα για την περιοχή

Να επισημαίνεται μόνο μία. απάντηση

Καθόλου σημαντική

Λίγο σημαντική

Δεν έχω γνώμη

Αρκετά σημαντική

Πολύ σημαντική

12)2.2. Ποια θεωρείτε ότι είναι η σημερινή κατάσταση ως προς το επίπεδο ανάπτυξης του τουρισμού στην περιοχή

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση ανά σειρά

	Συμφωνώ	Διαφωνώ	Δεν γνωρίζω / Δεν έχω άποψη
Η περιοχή είναι ανεπτυγμένη τουριστικά			
Η περιοχή θα μπορούσε να			

είναι περισσότερο ανεπτυγμένα τουριστικά			
Είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένες οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού			
Υπάρχουν οι αναγκαίες υποδομές για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών στον αστικό ιστό			
Υπάρχουν οι αναγκαίες υποδομές για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών στον ορεινό όγκο			
Υπάρχουν οι αναγκαίες υποδομές για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών στους αρχαιολογικούς και μουσειακούς χώρους			
Υπάρχουν οι αναγκαίες υποδομές και συστήματα / πληροφόρησης για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών για υποδομές τουρισμού, υπηρεσίες, δραστηριότητες, τοπικά προϊόντα, κλπ.			
Υπάρχει δικτύωση – συνεργασίες των φορέων, των επιχειρήσεων και των ατόμων της περιοχής			
Το ανθρώπινο δυναμικό είναι καλά εκπαιδευμένο			

Έχουν επιλεγεί και προβάλλονται ιδιαίτερα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος			
Υπάρχει καταγραφή και προγράμματα προβολής των παραδοσιακών εκδηλώσεων			
Υπάρχουν καλά οργανωμένοι συνεταιρισμοί ή οργανώσεις παραγωγών για την προώθηση των παραδοσιακών προϊόντων			

13)2.3. Άλλο, προσδιορίσατε

.....

14)2.4. Ποίοι πιστεύετε πως είναι οι βασικοί λόγοι που επισκέπτεται κάποιος την περιοχή;

Να επισημαίνεται μόνο μία. απάντηση.

Ιστορικά μνημεία

Αρχαιολογικά μνημεία

Μουσεία

Υπαίθριοι χώροι αναψυχής

Φυσικές ομορφιές

Δουλειά

Διακοπές

Επίσκεψη συγγενών

Δραστηριότητες (π.χ. κωπηλασία, μαραθώνιος, περιπατητικές διαδρομές)

Δρόμοι κρασιού

Κωπηλατικές προπονήσεις στο Λουδία

Άλλο:.....

15)2.5. Θεωρείτε ότι η περιοχή σας είναι ο βασικός τουριστικός προορισμός των επισκεπτών

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση.

Ναι

Όχι

16)2.6. Αν απαντήσατε όχι, θεωρείτε ότι είναι

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση.

Ένας κοντινός προορισμός "απόδρασης - επίσκεψης" από την Θεσσαλονίκη

Ένας ενδιάμεσος προορισμός μιας άλλης διαδρομής. Προσδιορίσατε (αφετηρία -

κατάληξη) ποιας διαδρομής αποτελεί ενδιάμεσο προορισμό (π.χ. Θεσ/νίκη - Βέροια)

Άλλο:.....

17)2.7. Ποια μπορεί να είναι τα δυνατά σημεία (Strengths) της περιοχής στα οποία μπορεί να στηριχτεί η ανάπτυξη του τουρισμού; (ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: 5=πολύ μεγάλο, 4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου) ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση ανά σειρά

	1	2	3	4	5
Γεωγραφική θέση					
Εύκολη οδική πρόσβαση					
Πλούτος σε φυσικούς πόρους					
Πλούτος σε πολιτιστικούς πόρους, ιστορικά μνημεία, αρχαιολογικούς και μουσειακούς χώρους					
Δραστηριότητες (Μαραθώνιος, κωπηλασία, περιπατητικές διαδρομές, δρόμοι κρασιού)					
Ποιότητα δημόσιων υποδομών και υπηρεσιών					
Ποιότητα τουριστικών υποδομών, διαμονής & αναψυχής					
Παραγωγή μοναδικών προϊόντων που τα τελευταία χρόνια αποτελούν είδος πολυτέλειας στην γαστρονομία και την παραδοσιακή εστίαση					
Η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών σε σχέση με τις χαμηλές τιμές					
Φυσικό ανάγλυφο που ευνοεί τις μετακινήσεις ατόμων με κινητικά προβλήματα – Εύκολη Προσβασιμότητα για όλους					

18)2.8. Άλλο, προσδιορίσατε

.....

 19)2.9. Ποιες μπορεί να είναι οι ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses) της περιοχής που αποτελούν εμπόδια στην ανάπτυξη (ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: 5= πολύ μεγάλο, 4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου) ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση ανά σειρά

	1	2	3	4	5
Μη επαρκής αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων αξιόλογων περιοχών του Δήμου, που προκύπτουν από το φυσικό και πολιτιστικό τοπίο, την αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά					
Η έλλειψη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στην οργάνωση και παροχή τουριστικών υπηρεσιών					
Ποιότητα υποδομών και υπηρεσιών (π.χ. οδικό δίκτυο, κλπ.)					
Μη προσδιοριζόμενη τουριστική ταυτότητα της περιοχής					
Χαμηλή ανταγωνιστικότητα στον τομέα του τουρισμού τόσο σε επίπεδο περιφέρειας όσο και εθνικό					
Περιορισμένη αξιοποίηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού					

20)2.10. Άλλο, προσδιορίσατε

.....

21)2.11. Ποιες είναι οι ενδιαφέρουσες τάσεις που αφορούν την περιοχή και πρέπει να εκμεταλλευτεί ο Δήμος Πέλλας (ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: 5= πολύ μεγάλο,

4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου) ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση ανά σειρά.

	1	2	3	4	5
Οι θετικές τάσεις ως προς την ανάπτυξη του τουριστικού ρεύματος προς την Ελλάδα σύμφωνα με τις μελέτες					
Η διαρκής ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού					
Η διαρκής ανάπτυξη ζήτησης τουριστικών προϊόντων ειδικών μορφών τουρισμού					
Εισαγωγή οργανωσιακής (σε μεγαλύτερο βαθμό) & τεχνολογικής (σε μικρότερο βαθμό) καινοτομίας στον τομέα του τουρισμού					

22)2.12. Άλλο, προσδιορίσατε

.....

23)2.13. Ποια πιθανά εμπόδια μπορεί να εμφανιστούν στην προσπάθεια αυτή;

(ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: 5= πολύ μεγάλο, 4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου) ΑΠΕΙΛΕΣ

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση ανά σειρά.

	1	2	3	4	5
Διεθνής κρίση / εθνική κοινωνικό - οικονομική κατάσταση					
Η διαμόρφωση ανταγωνιστικής αγοράς στον πολιτιστικό τουρίστα λόγω πολλών και σημαντικών αρχαιολογικών χώρων και μουσείων στην Βόρεια Ελλάδα					
Επίπεδο συνεργασίας δημοσίου και ιδιωτικού τομέα					
Υποβάθμιση - καταστροφή φυσικών πόρων					
Η περίοδος πανδημίας					

24)2.14. Άλλο, προσδιορίσατε

.....

25)2.15. Θεωρείτε ότι υπάρχει κάποια άλλη πόλη που λειτουργεί ως πρότυπο ανάπτυξης & βιωσιμότητας για την περιοχή σας

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση .

Ναι. Προσδιορίσατε ποια:

Όχι

Άλλο:.....

Μέρος 3ο: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

Οι έννοιες - κλειδιά πάνω στις οποίες προτείνεται, στην συγκεκριμένη μεταπτυχιακή εργασία, να βασιστεί η ανάλυση και το σχέδιο δράσης της ανάπτυξης του τουριστικού τομέα του Δήμου Πέλλας είναι διττή. Αρχικά είναι η άμεση ανάγκη προσδιορισμού της τουριστικής ταυτότητας της περιοχής και παράλληλα είναι η δυνατότητα της περιοχής διαφόρων μορφών εναλλακτικού τουρισμού όπως αρχαιολογικός, ορειβατικός και περιπατητικός, αθλητικός, γαστρονομικός, οινοτουρισμός, χειμερινός και οικολογικός. Επιπροσθέτως είναι σημαντικό να τονιστεί ότι πλεονέκτημα της περιοχής αποτελεί ο προσβάσιμος τουρισμός για όλους καθώς πρόκειται για μία πόλη επίπεδη, με πολύ ομαλό φυσικό ανάγλυφο που ευνοεί τις μετακινήσεις των ατόμων τρίτης ηλικίας και ατόμων με κινητικές δυσκολίες παρέχοντας εύκολη προσβασιμότητα για όλους.

26)3.1. Πόσο ενδιαφέρουσα πιστεύετε ότι είναι η προτεινόμενη ιδέα που περιγράφεται παραπάνω

Να επισημαίνεται μόνο μία. απάντηση

Καθόλου

Λίγο

Δεν έχω γνώμη

Αρκετά

Πολύ

27)3.2. Πόσο εφικτή και ρεαλιστική είναι κατά τη γνώμη σας η προτεινόμενη ιδέα με δεδομένη την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση.

Καθόλου

Λίγο

Δεν έχω γνώμη

Αρκετά

Πολύ

28)3.3. Πόσο σημαντικές κρίνετε τις παρακάτω προτεραιότητες για τον τουρισμό του Δήμου Πέλλας

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση ανά σειρά.

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
Προώθηση της περιοχής ως ένας προσβάσιμος από όλους τουριστικός προορισμός, προκειμένου να γίνει πιο ανταγωνιστική					
Δυναμική προώθηση ειδικών / εναλλακτικών μορφών τουρισμού					
Περαιτέρω βελτίωση / αναβάθμιση αξιοποίηση του συνόλου των τουριστικών υποδομών και υπηρεσιών					
Αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς ώστε να προσδιοριστεί η ταυτότητα της περιοχής					
Αναβάθμιση των προσόντων και των δεξιοτήτων, αλλά και της λειτουργικής φιλοσοφίας του ανθρώπινου δυναμικού που ασχολείται στον τουρισμό					
Ανάπτυξη τοπικών και περιφερειακών					

συνεργειών για την μεγιστοποίηση των θετικών αποτελεσμάτων					
Αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων μέσα από την υλοποίηση Προγραμμάτων					
Επιδίωξη δικτύων συνεργασιών με γειτονικούς Δήμους					
Εισαγωγή οργανωτικών καινοτομιών					
Ανάδειξη της διαδρομής και των προϊόντων του δρόμου του κρασιού					

29)3.4. Σε ποιες μορφές τουρισμού θεωρείτε ότι πρέπει να δοθεί έμφαση

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση ανά σειρά.

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ
Αρχαιολογικός					
Ορειβατικός / Περιπατητικός					
Αθλητικός					
Γαστρονομικός					
Οινοτουρισμός					
Χειμερινός					
Φυσιολατρικός / Οικολογικός					
Προσβάσιμος τουρισμός για όλους - Τουρισμός ΑΜΕΑ					
Διερχόμενοι επισκέπτες					

30)3.5. Άλλο, προσδιορίσατε

.....

.....

.....

31)3.6. Τι πιστεύετε ότι χαρακτηρίζει τον Δήμο Πέλλας ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: 5= πολύ μεγάλο, 4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση ανά σειρά.

	1	2	3	4	5
Πολιτιστική / αρχαιολογική κληρονομία					
Ιστορικά μνημεία (κυρίως τούρκικα μνημεία)					
Διαπολιτισμικότητα					
Αθλητικές Δράσεις (Μαραθώνιος, κωπηλασία, πεζοπορικές διαδρομές & σημεία θέας, κλπ.)					
Εύκολη οδική πρόσβαση					
Παραδοσιακά προϊόντα (Μπάτζος, κασέρι, φέτα, μανούρι, ροδάκινα, κεράσια, πέστροφα, μπούκοβο, ταχίни, τραχανάς, κλπ)					
Διαδρομή και Προϊόντα κρασιού					
Φυσικό κάλλος (βουνό, πεδιάδα, ποτάμι, πηγές, κλπ)					
Ποιότητα ζωής					
Προσβασιμότητα από όλους /Εύκολη πρόσβαση από άτομα τρίτης ηλικίας & άτομα ΑΜΕΑ					

32)3.7. Άλλο, προσδιορίσατε

.....

33)3.8. Τι θα θέλατε να χαρακτηρίζει την περιοχή σας (ως ταυτότητα)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: 5= πολύ μεγάλο, 4=μεγάλο, 3=μέτριο, 2=μικρό, 1=καθόλου

Να επισημαίνεται μόνο μία απάντηση ανά σειρά.

	1	2	3	4	5
Πολιτιστική / αρχαιολογική κληρονομία					
Ιστορικά μνημεία (κυρίως τούρκικα μνημεία)					
Διαπολιτισμικότητα					
Αθλητικές Δράσεις (Μαραθώνιος, κωπηλασία, πεζοπορικές διαδρομές & σημεία θέας, κλπ.)					
Εύκολη οδική πρόσβαση					
Παραδοσιακά προϊόντα (Μπάτζος, κασέρι, φέτα, μανούρι, ροδάκινα, κεράσια, πέστροφα, μπούκοβο, ταχίни, τραχανάς, κλπ)					
Διαδρομή και Προϊόντα κρασιού					
Φυσικό κάλλος (βουνό, πεδιάδα, ποτάμι, πηγές, κλπ)					
Ποιότητα ζωής					
Προσβασιμότητα από όλους /Εύκολη πρόσβαση από άτομα τρίτης ηλικίας & άτομα ΑΜΕΑ					

34)3.9. Άλλο, προσδιορίσατε

.....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Αραβαντινός, Α. (1997) *Πολεοδομικός Σχεδιασμός για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου*, Αθήνα: Εκδόσεις Συμμετρία

Βαρβαρέσος, Σ. (2014) *Ή οικονομική του τουρισμού*, Αθήνα: Εκδόσεις Προπομπός

Βενετσανοπούλου Γ. Μ. (2006) *Ή κρατική συμβολή στον τουρισμό. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού*, Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks

Γιώτη Παπαδάκη, Ό., Λαδιάς, Χ. και Γενιτσαρόπουλος, Χ. (2014) *Ή Αρχαιολογικός Τουρισμός Ως Παράγων Περιφερειακής Εξειδίκευσης ΄ Κείμενα Περιφερειακής Επιστήμης, Ελληνική Εταιρεία Περιφερειολόγων Επιστημόνων, 0(1) 41-47.*

Ηγουμενάκης, Ν. Κραβίτης, Κ. Λύτρας, Π. (1998). *Ή εισαγωγή στον Τουρισμό* ΄ Αθήνα: Interbooks σ. 105-111

Καυκαλάς, Γ., Βιτοπούλου, Α., Γεμενετζή, Γ., Γιαννακού, Α. και Τασοπούλου, Α. (2015). *Αστική διακυβέρνηση, παραδόσεις σχεδιασμού και ο ρόλος των ειδικών*. Στο Καυκαλάς, Γ., Βιτοπούλου, Α., Γεμενετζή, Γ., Γιαννακού, Α., Τασοπούλου, Α. 2015. *Βιώσιμες πόλεις*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα : Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. κεφ 5. Ανακτήθηκε: <http://hdl.handle.net/11419/2231>

Κοκκώσης Χ., Τσάρτας Π., Γκρίμπα Ε., (2011) *Ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Ζήτηση και Προσφορά Νέων Προϊόντων Τουρισμού*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

Κουτσούρης, Α. και Σιάρδος, Γ. (2004) *Ή Αειφορική Γεωργία και Ανάπτυξη* ΄, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζυγός

Μεταξάς Ό. και Λαλένης Κ. (2006) *Ή Στρατηγικός Σχεδιασμός ως τύπος σχεδιασμού και ως εργαλείο αποτελεσματικής Αστικής Διαχείρισης ΄, αειχώρος, 5(1) 4-37.* Ανακτήθηκε: <file:///C:/Users/user/Downloads/art1b.pdf>

Μπεριάτος Η. (2006) *Ή Στούντιο Χωροταξίας Ιβ: Σχεδιασμός Υπαίθρου και Περιβάλλοντος* ΄, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Παπαϊωάννου Μ. και Μαυροειδής Η. (2005) *Ή Βιώσιμη Ανάπτυξη. Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Εξελίξεις και Προοπτικές*. Ημερίδα ΤΕΕ, Αθήνα: Heleco ΄05, Ανακτήθηκε: http://library.tee.gr/digital/m2045/m2045_papaiouannou.pdf

Πούλιος, Ι., Αλιβιζάτου, Μ., Αραμπατζής, Γ., Γιαννακίδης, Α., Καραχάλης, Ν., Μάσχα, Ε., Μούλιου, Μ., Παπαδάκη, Μ., Προσύλης, Χ., Τουλούπα, Σ. 2015. *Πολιτισμική διαχείριση, τοπική κοινωνία και βιώσιμη ανάπτυξη*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος

Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. κεφ 2. Ανακτήθηκε:
<http://hdl.handle.net/11419/2396>

Τσιώλης, Γ. ,(2014) *Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης στην ποιοτική κοινωνική έρευνα.*,
Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Andersen, J. T. (2000) ' Strategic Planning, Autonomous Actions and
Corporate Performance ', *Long Range Planning*, **33**(2) 184-200 Ανακτήθηκε:
[https://doi.org/10.1016/S0024-6301\(00\)00028-5](https://doi.org/10.1016/S0024-6301(00)00028-5)

Bell, D. (2005) ' The Emergence of Contemporary Masterplans: Property Markets and
the Value of Urban Design ', *Journal of Urban Design*, **10**(1) 81–110 Ανακτήθηκε:
<https://doi.org/10.1080/13574800500062387>

Chen, M., and Kim, H. J. (2010) ' Tourism expansion and corporate earnings in
the tourism industry.' *Service Industries Journal*, **30**(6), 947-964

Coccosis, H. and Parpairis, A. (1996) ' Tourism and carrying capacity in coastal
areas: Mykonos, Greece.', *Sustainable Tourism? European Experiences*. Edited: CAB
INTERNATIONAL, 153-175

Deffner, A. and Liouris, C. (2005) ' City marketing: A significant planning tool for
urban development in a globalised economy ', *paper presented at the 45th Congress of
the European Regional Science Association, 23-27 August, Amsterdam* Ανακτήθηκε:
https://www.researchgate.net/publication/23731621_City_marketing_-_a_significant_planning_tool_for_urban_development_in_a_globalised_economy

Eadington & Smith V.L. (1992), 'Boracay, Philippines: A case study in Alternative
Tourism', *chapter 7, in Book 'Tourism Alternatives'*, Published by University of
Pennsylvania Press Ανακτήθηκε: <https://doi.org/10.9783/9781512807462-012>

Hitchcock, M., King, V. και Parnwell, M. (1993) ' Tourism and Culture in Malaysia.
In *Tourism in South – East Asia*, London: Routledge 99 - 116 Ανακτήθηκε:
<https://doi.org/10.4324/9780429431395>

Madanipour, A., Miciukiewicz, K. and Vigar, G. (2018) 'Master plans and urban
change: the case of Sheffield city centre', *Journal of Urban Design*, **23**(4) 465-481
Ανακτήθηκε: <https://doi.org/10.1080/13574809.2018.1435996>

Page, S. J. (2006). ' *Εισαγωγή στον Τουρισμό. Το τουριστικό management τον 21ο
αιώνα* ', Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

Pribeanu, G., Toader, C., & Sambotin, D. (2014) 'Entrepreneurial policies in tourism and agro-tourism.' *Agricultural Management / Lucrari Stiintifice Seria I, Management Agricol*, 16(4), 77-82

'Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future' (1987) Ανακτήθηκε:

file:///C:/Users/user/Downloads/our_common_futurebrundtlandreport1987.pdf

Ritchie, A. and Randall, T. (2008/2009) *Sustainable Urban Design*, N. York: Taylor and Francis.

Rudlin, D. and Falk, N. (1999), *Building the 21st century home: The sustainable urban neighborhood*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Silverman, D., (2000) *Doing qualitative research: A practical handbook*. Sage Publications

Tirados, R. M. (2011) 'Half a century of mass tourism: evolution and expectations.' *Service Industries Journal*, 31(10), 1589-1601

UNWTO, (2005) ' Making tourism more sustainable - A guide for Policy Makers ', United Nations Environment Programme, World Trade Organization, Ανακτήθηκε: <https://wedocs.unep.org/handle/20.500.11822/8741>

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ : <https://atgm.gr/>

ΕΕΤΑΑ : <https://www.eetaa.gr/ekdoseis/pdf/157.pdf>

ΕΘΝΟΣ : @ethnosonline , (2021) "Βόρεια Ελλάδα: Στα ύψη η ανεργία – Φτάνει το 70% στους νέους" , Ανακτήθηκε :

<https://www.ethnos.gr/greece/article/173432/boreiaelladastaypshhanergiaftaneito7025toysneois>

ΕΛΣΤΑΤ: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SPG51/-> ,

<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM03/1991> ,

<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM04/2011> ,

<https://www.statistics.gr/documents/20181/972a68ea-7bc3-c764-94bd-2d989b25e6f6>

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΕΛΛΑΣ :

<https://www.pellachamber.gr/%ce%b9%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%81%ce%b9%ce%ba%cf%8c/>

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2015-2019 Δήμου Πέλλας :

https://www.giannitsa.gr/images/files/Epixeirisiako_2015-2019.pdf

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - INSETE Intelligence : <https://insete.gr/intelligence/>

ΙΣΤΟΤΟΠΙΟΣ ΔΗΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ : <https://www.giannitsa.gr/>

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ :

https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2019/07/Hotels_By-Region_2016.pdf,

https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2019/07/Hotels_Regional_2017.pdf,

https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2019/07/02_Hotels_2018_Regional.pdf,

https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2020/02/CapacityDetail_2015.pdf

https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2020/02/2019-Campings_regions.pdf,

https://www.grhotels.gr/wp-content/uploads/2021/06/2020-Hotels_Regional.pdf

ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ (2015-2020), <http://regional-tourism-plans.insete.gr/>

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (UNWTO) :

<https://www.unwto.org/wtd2021>

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΞΥΠΙΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (RIS3) :

http://www.pepkm.gr/uploads/pdf/RIS3_PKM_20161205.pdf ,

<https://www.espa.gr/el/pages/staticRIS3.aspx>

ΣΕΤΕ : <https://sete.gr/el/poioi-eimaste/insete/>

ΣΕΤΕ - Marketing Greece : <https://www.discovergreece.com/el/macedonia/pella>

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΥΦΨΟΥΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (RIS3) ΠΚΜ :

http://www.pepkm.gr/uploads/pdf/RIS3_PKM_20161205.pdf

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ 2015- 2019 ΔΗΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ :

https://www.giannitsa.gr/images/Stratigiko_2015-2019.pdf

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΣΕΤΕ) :

<https://sete.gr/>

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΠΕΛΛΑΣ : <http://www.pella-net.gr/default.asp?page=187>

ΥΠΕΝ : <https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/chorotaxia/meletes/>

ΥΠΟΕΡΓΟ 5 ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Π.5.1.02.2: Μελέτη εξειδίκευσης των τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών ανά κατηγορία προορισμού - Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας Διαγνωστική ανάλυση του τουριστικού κλάδου στην Περιφέρεια

Κεντρικής Μακεδονίας : https://insete.gr/wp-content/uploads/2020/02/%CE%A0.5.1.02.2_%CE%A0%CE%9A%CE%9C.pdf

EUROSTAT:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_3gdp/default/table?lang=en

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/myregion/#?reg=EL524&ind=6-3_demo_r_d3dens

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/myregion/#?reg=EL524&ind=10-3_demo_r_pjanind3

INSETE Intelligence Διεθνείς αεροπορικές και οδικές αφίξεις: https://insete.gr/wp-content/uploads/2021/11/Bulletin_2110.pdf

INSETE Intelligence Ισπανική έρευνα: https://insete.gr/wp-content/uploads/2021/03/21-03_Reputation.pdf

INSETE Intelligence Μελέτες για τον Τουρισμό , Ελληνικός Τουρισμός,
www.insete.gr/

INSETE Intelligence Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας: https://insete.gr/wp-content/uploads/2020/05/20-12_Central_Macedonia-1.pdf

INSETE Intelligence Ποσοστιαία Κατανομή Διεθνών αεροπορικών αφίξεων:
https://insete.gr/wp-content/uploads/2021/11/Bulletin_2110.pdf

INSETE Intelligence Στατιστικά Στοιχεία Περιφερειών: <https://insete.gr/perifereies/>

NUTS 1 (κύριες κοινωνικοοικονομικές περιοχές) :
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/myregion/#?reg=EL5&ind=18-1_nama_10r_2gdp

NUTS 2 (βασικές περιφέρειες για την εφαρμογή περιφερειακών πολιτικών) :
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/myregion/#?reg=EL52&ind=17-2_nama_10r_2gdp

NUTS 3 (μικρές περιοχές για συγκεκριμένες διαγνώσεις) :
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/myregion/#?reg=EL524&ind=19-3_nama_10r_3gdp

UNWTO (2005) Κάνοντας τον Τουρισμό πιο Βιώσιμο - Ένας Οδηγός για τους Διαμορφωτές Πολιτικής , σ. 11-12 Ανακτήθηκε: <https://www.unwto.org/sustainable-development>

<file:///C:/Users/user/Downloads/document.pdf>

<http://repository.edulll.gr>

http://www.sate.gr/data_source/2020%CE%A5%CE%A0%CE%95%CE%9A%CE%91-%CE%A6%CE%95%CE%9A485%CE%92.pdf

<http://www.thwink.org/>

https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals_el

<https://www.alithia.gr/unesco>

<https://www.wto.org/index.htm>

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Νόμος 4447/2016, άρθρο 1, παρ. 1α , Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016) Ανακτήθηκε:

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/247771/nomos-4447-2016>

Νόμος 3852/2010, άρθρο 1, παρ. 2.(38) , Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 87 Α/7-6-2010)

Προεδρικό Διάταγμα 89/2011, Τροποποίηση του υπ' αριθμό. 185/2007 (ΦΕΚ –221Α') Προεδρικού Διατάγματος «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού», Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 213/Α/29-09-2011)